

ISSN 2985- 0320 (Print)
ISSN 2985-0339 (Online)

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2

พฤษภาคม- สิงหาคม 2568

วารสารการจัดการภาครัฐ และการเมือง

JOURNAL OF PUBLIC AND
POLITICAL MANAGEMENT

Volume 3, Issue 2
May – August 2025

ชมรมการบริหารสาธารณะ
Public Administration Club

วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

นโยบายข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อและที่อยู่อีเมล หรือข้อมูลส่วนบุคคล ที่กรอกในเว็บไซต์วารสารนี้จะใช้สำหรับวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในงานวารสารเท่านั้นและจะไม่เปิดเผยเพื่อวัตถุประสงค์ในกิจกรรมอื่น ๆ หรือให้กับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นใดทราบ

วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง Journal of Public and Political Management

วัตถุประสงค์

วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริม เผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย บทวิจารณ์หนังสือ ด้านการจัดการภาครัฐ รัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน

ชื่อวารสาร

ภาษาไทย : วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

ภาษาอังกฤษ : Journal of Public and Political Management

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/jppm/>

ขอบเขต

วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริม เผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย บทวิจารณ์หนังสือ ด้านการจัดการภาครัฐ รัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์ และสาขาอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ คณาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัย

กำหนดการพิมพ์

ตีพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม – เมษายน ฉบับที่ 2 ประจำเดือน พฤษภาคม – สิงหาคม ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ : ชมรมการบริหารสาธารณะ

หมายเหตุ

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง ได้รับการตรวจสอบทางด้านวิชาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกตรงตามสาขา จำนวน 3 ท่าน แบบปกปิดสองทาง (double-blind) และบทความในวารสารฉบับนี้เป็นความรับผิดชอบของเจ้าของบทความซึ่งกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และการนำบทความในวารสารนี้ไปเผยแพร่สามารถกระทำได้ โดยระบุแหล่งอ้างอิงจากวารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

บรรณาธิการ

ดร.สุพัตรา ยอดสุรางค์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

ผศ.ดร.รักเกียรติ หงส์ทอง

ดร.วัฒนา นนทชิต

ดร.ณรงค์ฤทธิ์ ปริสุทธิกุล

ดร.เบญจ พรพลธรรม

รศ.ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์

ผศ.ดร.เชาวฤทธิ์ เชาวน์แสงรัตน์

ผศ.ดร.สุเชาว์ มีหนองหว้า

ดร.อำนาจ บุญรัตน์ไผ่ตรี

นักวิจัยอิสระ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ผู้ประสานงาน

ดร.สุพัตรา ยอดสุรางค์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

สถานที่พิมพ์

สำนักพิมพ์ บัดดี้ ครีเอชั่น 40/315

หมู่ 11 ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี 11140

กองบรรณาธิการวารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

ชมรมการบริหารสาธารณะ

3/768 ถนนเทศบาลนิมิตเหนือ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 090-962-5431

สารจากบรรณาธิการ

วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริม เผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย บทความ วิจารณ์หนังสือ ด้านการจัดการภาครัฐ รัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์ ในวารสารฉบับนี้กองบรรณาธิการได้รวบรวมบทความวิจัยเกี่ยวกับการจัดการภาครัฐ รัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์ จำนวน 5 บทความ

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความในฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผู้บริหาร รวมถึงนิสิต/นักศึกษา และหากท่านผู้อ่านต้องการให้มีการปรับปรุงในส่วนใดโปรดเสนอแนะมายังกองบรรณาธิการเพื่อจะได้ปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นในฉบับต่อไป

ดร.สุพัตรา ยอดสุรางค์

บรรณาธิการวารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

สารบัญ

บทความวิจัย

1. แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบของเทศบาล.....1
ตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

The guidelines for developing welfare to elderly towards a model organization of thung sai subdistrict municipality at sai thong watthana district in kamphaeng phet province
วรัญญานันท์ เสมา และ ไพศาล เครือแสง

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี.....16
ตำบลลำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

The Guidelines for Development of Cultural Tourism of Ancient City of
Vesali at Samrongchai Subdistrict in Paisali District in Nakhon Sawan Province
เบญจพร หมั่นรักดี วรวิทย์ นพแก้ว

3. การประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน.....30
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

Evaluation of Projects Funded by the Revolving Fund of Thai Women Empowerment,
Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province
ปรีชยา สุวรรณบุบผา

4. การพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง.....42
อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Improving the quality of government service of the Na Hu Kwang Subdistrict Administrative
Organization Thap Sakae District Prachuap Khiri Khan Province
เจษฎา หุ่นงาม

5. การนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากร.....51
พื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

Implementation of the government data governance policy of the song phi nong area
revenue office in suphan buri province
ณัฐญา บัวเฉียง วรวิทย์ นพแก้ว

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี
ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

The Guidelines for Development of Cultural Tourism of Ancient City of
Vesali at Samrongchai Subdistrict in Paisali District in Nakhon Sawan Province

เบญจพร หมั่นภักดี วรวิทย์ นพแก้ว

Benchaphon Muenphakdee Worawit Noppakaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Nakhon Sawan Rajabhat University

E-mail: benchaporn160@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทเชิงพื้นที่ 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ คณะผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จำนวน 7 คน ประชาชนในพื้นที่ตำบลสำโรงชัย จำนวน 5 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 5 คน คัดเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1. บริบทเชิงพื้นที่เมืองเก่าเวสาลี บริเวณโดยรอบเป็นทุ่งนาและตั้งใกล้กับถนนที่ชาวบ้านใช้สัญจรไปมาระหว่างหมู่บ้าน โดยในบริเวณพื้นที่เมืองเก่าจะประกอบไปด้วยซุ้มประตูทางเข้า อุโบสถ บ่อน้ำมนต์ ป้ายผังเมืองเก่าเวสาลี หอสมุดหรือกุฏิพระวิหาร และ สระน้ำขนาดใหญ่ที่มีสะพานไม้ทอดทางด้านหน้า 2. ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี มีดังนี้ (1) ด้านความพร้อมในการพัฒนา ได้แก่ มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ขาดการสนับสนุนงบประมาณในหลายด้าน รวมถึงขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและ สิ่งดึงดูดใจ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชน และหน่วยงานหรือชุมชนขาดโอกาสในการนำเสนอความคิดเห็นหรือ มีส่วนร่วมในกระบวนการ และ (3) ด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่อื่น ๆ ขาดความต่อเนื่อง และไม่มีการประชาสัมพันธ์ในหลายภาษา 3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี มีดังนี้ (1) ด้านความพร้อมในการพัฒนา ควรมีการส่งเสริมและจัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง โดยต้องมีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การอบรมบุคลากร รวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในพื้นที่ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรนำเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจายข้อมูลข่าวสาร และจัดการประชุมในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้ แม้ไม่สามารถเดินทางมาร่วมกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ การเปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม จะช่วยสร้างความมั่นใจว่าความคิดเห็นของประชาชนได้รับการรับฟังอย่างแท้จริง และ (3) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเผยแพร่

ข้อมูลการท่องเที่ยว พร้อมทั้งผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถรองรับได้หลายภาษา เพื่อให้สามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวจากหลากหลายกลุ่ม และสะท้อนถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, เมืองเก่าเวสาลี

Abstract

The objectives of this study were to: 1) study the spatial context, 2) study the problems and obstacles for development of cultural tourism, and 3) study the guidelines for development of cultural tourism in the ancient city of Vesali at Samrongchai Subdistrict in Phaisali District in Nakhon Sawan Province. This research was qualitative research. The key informants in this study consisted of 7 local administrators and practitioners, 5 local people in Samrongchai Subdistrict, and 5 tourists selected through a purposive sampling method. Data were collected through document analysis, non-participant observation, and in-depth interviews. Data were analyzed using content analysis. The study findings were as follows: 1) The spatial context of the ancient city of Vesali was surrounded by rice fields and located near a road used by villagers for traveling between villages. The area of the ancient city comprised an entrance arch, an ordination hall, a sacred water well, a city plan signage of ancient Vesali, a library or hermit's dwelling, a monastic hall, and a large pond in front of the wooden bridge. 2) The problems and obstacles for development of cultural tourism in the ancient city of Vesali were as follows: (1) In terms of readiness for development: a shortage of personnel knowledgeable in history, lack of budget support in many aspects, insufficient facilities and attractions, (2) In terms of participation in development: activities inconsistently, no training to education the community, and agencies or communities lack opportunities to express opinions or participate in the process, and (3) In terms of publicity by agencies: the promotion was not comprehensive across other areas, lacks continuity, and no multilingual public relations 3) The guidelines for development of cultural tourism in the ancient city of Vesali were as follows: (1) In terms of development readiness: essential for promoting and continuously provide training along with appropriate budget allocation in various areas such as infrastructure development, personnel training, and organizing educational promotion activities for students in this area, (2) In terms of participation in development of tourism: communication technologies for utilizing as key tools for disseminating information and conducting online meetings, allowing people for expressing their opinions even if they did not attend in person, creating the spaces for equal participation the public opinions, and (3) In terms of public relations: modern technologies for enhancing the efficiency of tourism information dissemination, and promotional media in multiple languages for reaching a diverse group of tourists and appropriately reflect cultural diversity.

Keywords: tourism development, cultural tourism, old city of Vesali

บทนำ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาภาคการท่องเที่ยวของไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในมิติของจำนวนนักท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยว การจัดอันดับความนิยม และมูลค่าทางเศรษฐกิจจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ด้วยไทยมีจุดแข็งหลายประการ อาทิทำเลที่ตั้งเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์อันทรงคุณค่าของไทย ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางถนน ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ รวมถึงโอกาสจากการขยายตัวของตลาดท่องเที่ยวโลกและธุรกิจสายการบินต้นทุนต่ำ เทคโนโลยีด้านการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ในอนาคตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะมีการแข่งขันที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากหลายประเทศจะใช้การท่องเที่ยวเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างรายได้ให้กับประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องพัฒนาระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวทางน้ำ และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค ทั้งนี้ หากประเทศไทยมีทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชัดเจน สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวไทยจะเป็นเครื่องมือในการสร้างและกระจายรายได้และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งที่เน้นการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมหรือที่เรียกอีกอย่างว่า ทุนทางวัฒนธรรม มาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาหรือมุ่งเน้นให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น จึงกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม ได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงประวัติศาสตร์ โดยที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือเกิดผลกระทบให้น้อยที่สุด และรักษาไว้ซึ่งสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น อีกทั้งเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการกระจายรายได้สู่ชุมชนในท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของการรักษามรดกทางวัฒนธรรม (กรมการท่องเที่ยว, 2561 อ้างถึงใน สุภิญญา วงศ์เจริญชัยกุล)

จังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในตอนบนของภาคกลาง หรือบางหน่วยงานจัดให้อยู่ในตอนล่างของภาคเหนือ จึงได้รับสมญานามว่าเป็น "ประตูสู่ภาคเหนือ" มีพื้นที่ประมาณ 9,597 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์อีกจังหวัดหนึ่งของประเทศไทยนครสวรรค์ เป็นดินแดนที่ตั้งอยู่ตอนบนของที่ราบภาคกลางเป็นดินแดนที่มีความสำคัญและมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ที่ต่อเนื่องมาอย่างยาวนานอีกทั้งจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีทำให้ทราบว่านครสวรรค์เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของมนุษย์มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนกระทั่งพัฒนาขึ้นเป็นชุมชนเมืองในช่วงสมัยประวัติศาสตร์ ซึ่งมีพัฒนาการและความเจริญมาเป็นลำดับ (เยาวเรศ รักดีจิตร:2564) อำเภอไพศาลี เดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอบึงสามพัน ต่อมาประชาชนจากหลายท้องที่มาประกอบอาชีพ ชุมชนเริ่มขยายตัวเจริญเติบโต ต่อมาในปี พ.ศ. 2505 ทางราชการได้ประกาศแยกท้องที่ฝั่งตะวันออกของอำเภอบึงสามพัน บริเวณหมู่บ้านโคกเตี๋ย ออกเป็น กิ่งอำเภอไพศาลี มีพื้นที่การปกครอง 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลโคกเตี๋ย ตำบลลำโรงชัย ตำบลตะคร้อ โดยใช้ชื่อเมืองอโยธยาศรี (หนองไผ่ไพศาลี) ตั้งเป็นชื่อทางการของกิ่งอำเภอ ซึ่งอำเภอไพศาลีเป็นเมืองเก่าโบราณสมัยขอมเรืองอำนาจ ในดินแดนสุวรรณภูมิ มีซากโบราณปรากฏให้เห็นเช่น อุโบสถ วิหาร หอสมุด กุฏิฤๅษี พระพุทธรูป ระฆัง จอมปราสาท มีอายุราวปีพ.ศ. 1204 "เมืองเวสาลี" หรือ"เมืองไผ่สาลี" และเพี้ยนมาเป็น "ไพศาลี" อำเภอไพศาลีเดิมขึ้นอยู่กับอำเภอบึงสามพัน เป็นชุมชนใน

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ซึ่งได้มีการพัฒนาเข้าสู่การเป็นชุมชนน้ำคันดินในสมัยทวารวดี เมืองเวสาลีเคยเป็นเมืองหน้าด่านเล็ก ๆ ของกรุงละโว้ในดินแดนสุวรรณภูมิ

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เนื่องจากพื้นที่เมืองเก่าเวสาลีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจอย่างยิ่งในส่วนของ การรักษาและดำรงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่นแต่ทั้งนี้ยังไม่มีการส่งเสริมหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ให้เป็นที่รู้จักเท่าที่ควร ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้ทราบถึงบริบทแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ผลของการศึกษาเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ นำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาบริบทเชิงพื้นที่เมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ชุติภา ทະสะภาค (2565) ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การดำเนินงานพัฒนาเพื่อเพิ่มความสามารถเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปหัตถกรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของแต่ละแหล่ง โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันอนุรักษ์สืบทอดและถ่ายทอดเรื่องราวบริบทในชุมชน กระบวนการพัฒนาจะส่งผลถึงความมั่นคง เสถียรภาพทางเศรษฐกิจทำให้สังคมมีความสุข สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

วรศรา บุญสมเกียรติ (2555) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อชมหรือสัมผัสศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ ได้แก่ สถาปัตยกรรม จิตรกรรมประติมากรรม ภาษาและวรรณกรรม หัตถกรรม นาฏศิลป์และดนตรีรวมทั้งงานเทศกาล ประเพณีจากการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กล่าวสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนั้น เกิดจากความสนใจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของแต่ละถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนี้ จะก่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้เจริญงอกงาม วิถีชีวิตและพฤติกรรม และสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การทำให้ดีขึ้นในทั้งความเชื่อ ความคาดหวัง ค่านิยม วิถีชีวิต ภาษา และการแต่งกาย แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เพื่อให้รุ่นสู่รุ่นต่อไปได้รับรู้ถึงการพัฒนาจากอดีตจนถึงปัจจุบันว่ามีการพัฒนาให้ดีขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สุนทร สุวรรณละออง (2555) ได้อธิบายถึงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญในเรื่องการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศและชุมชน (Carrying Capacity) รวมทั้งการมุ่งเน้นความยั่งยืนในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจอย่างน้อย 4 ประเด็น คือ

1) ความยั่งยืนทางวัฒนธรรม (Cultural Sustainable) อัน หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง เกิดความรัก ห่วงแหนและต้องการดูแล รักษา สืบทอดวัฒนธรรมชุมชนของตนให้เจริญงอกงามต่อไป

2) ความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Sustainable) ในส่วนนี้ หมายถึง การให้ความสำคัญต่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจนั้น คือ รายได้ส่วนใหญ่ที่ได้มาจากการท่องเที่ยวควรตกอยู่กับชุมชน คนในชุมชนต้องได้รับประโยชน์เพียงพอในการจัดการกับต้นทุนและปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดตามมาจากการท่องเที่ยว

3) ความยั่งยืนทางการศึกษา (Educational Sustainable) หมายถึง การมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชน นั้น คือ นักท่องเที่ยวมีโอกาสในการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ๆ ได้ เรียนรู้วิธีการปรับตัวให้เข้ากับชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากสิ่งตนเองเคยคุ้นชินซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการยอมรับ เห็นอกเห็นใจ ชุมชนมากยิ่งขึ้น ส่วนชุมชนเองนั้นก็ก็มีโอกาสเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ จากการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เป็นต้น ว่า การวางแผน การทำงานร่วมกัน การประเมินผล การมีส่วนร่วม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและมั่นใจในตัวเองมากขึ้น และประเด็นสุดท้าย

4) ความยั่งยืนทางสังคม (Sociological Sustainable) เนื่องจากการรวมกลุ่มเรียนรู้และทำงานร่วมกันในการจัดการเพื่อสร้างสรรค์และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันของผู้คนในชุมชนมีความเหนียวแน่น แข็งแรง ลดปัญหาความขัดแย้ง ก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ส่งผลให้ชุมชนสามารถรับมือหรือต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ที่เข้ามาในชุมชนได้มีพลัง

ฐิติ ฐาติ (2553) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรทั้งหมดเพื่อตอบสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรียภาพของมนุษย์ในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาวัฒนธรรมความมั่นคงของระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพและคำจูนชีวิตให้มั่นคง

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยว ที่รวมถึงทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในขณะเดียวกันก็ต้องรักษาธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ให้คงอยู่เพื่อเป็นการรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการท่องเที่ยว

Ritchie, & Crouch (2003: 78; อ้างถึงใน วิภารัตน์ พรพฤตพันธุ์. 2565) ได้กล่าวว่า นโยบายการท่องเที่ยวเป็นชุดของกฎ ข้อบังคับ แนวทาง วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ในการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยวที่กำหนดกรอบการทำงาน และรวบรวมการตัดสินใจในภาพรวม และเฉพาะเจาะจงที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นอยู่เป็นประจำในแหล่งท่องเที่ยว นโยบายการท่องเที่ยวยังสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้เกิดบรรยากาศความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แพรวดา พุฒนิชัยพฤกษ์ (2560) นโยบายการท่องเที่ยว หมายถึง การสนับสนุนและเอื้ออำนวยให้เกิดบรรยากาศความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และยังเป็นชุดของกฎ ข้อบังคับที่บอกหน้าที่ในการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นชุดของกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับ เป็นแนวทางร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแหล่งท่องเที่ยว

กล่าวโดยสรุป นโยบายการท่องเที่ยว หมายถึง แนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบการปฏิบัติงานและการตัดสินใจที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ชิตวร ประดิษฐ์รอด (2557) กล่าวว่า การท่องเที่ยวที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้น แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ (3As) ได้แก่

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งดึงดูดใจเกิดจากสถานที่ (Site) และเหตุการณ์ (Event) ในส่วนของสถานที่นั้นอาจจะเกิดได้จากทั้งธรรมชาติเป็นตัวสร้างขึ้นหรือมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมา ทั้งนี้ในเรื่องของการความประทับใจหรือสิ่งที่ดึงดูดใจจะเกิดจากการที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น

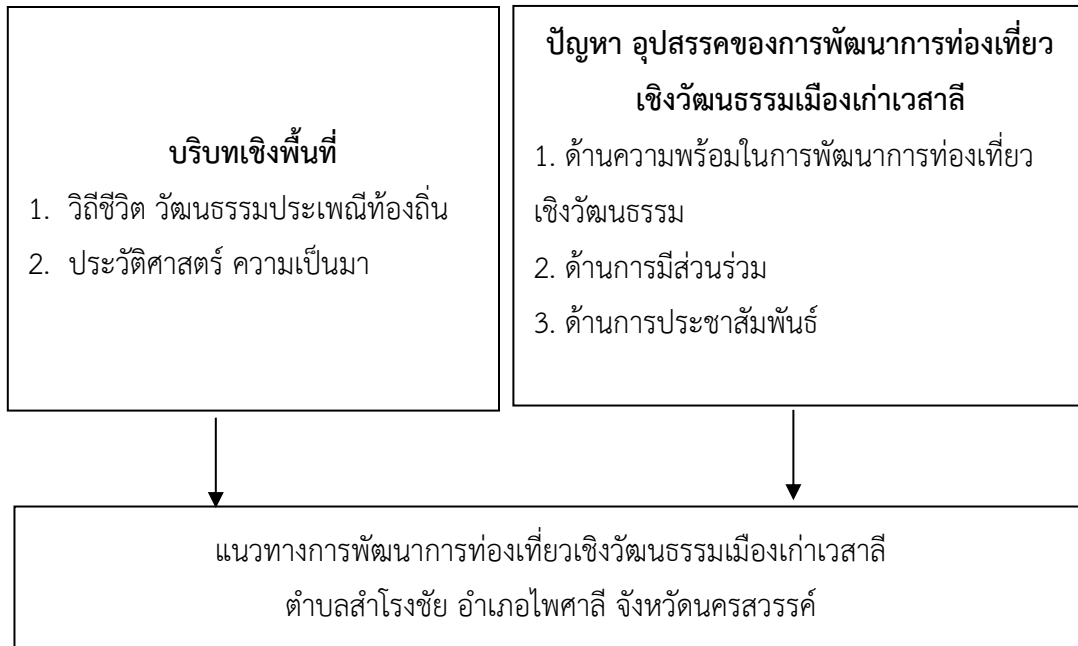
2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ความสะดวกสบายที่ให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปถึงสถานที่ได้อย่างรวดเร็ว ปลอดภัยและสะดวกสบายยิ่งขึ้น การก่อสร้างปัจจัยพื้นฐาน (Infrastructure) เช่น ระบบขนส่ง ระบบการสื่อสาร ระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในแหล่งท่องเที่ยว

3) การเข้าถึง (Accessibility) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบการขนส่ง (Transportation) ประกอบด้วย เส้นทางยานพาหนะ สถานี และผู้ประกอบการขนส่ง เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทางโดยผ่านเส้นทางหรือท่าอากาศยานในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (Cooper, & Boniface. 1998: 47-52) ซึ่งได้อธิบายว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่สำคัญที่จะสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวซึ่งจะต้องประกอบด้วย 4 As อันประกอบไปด้วย ด้านความดึงดูดใจ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้านความสราญจากแหล่งท่องเที่ยวและด้านองค์ประกอบของการบริการ ซึ่งมีความครอบคลุมมากกว่าแนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว หรือ 3 As อัน ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวกการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นแนวความคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (4As) (Cooper C. & Boniface B. G., 1998) มีความครอบคลุมและเหมาะสมเพียงพอกับการวิจัยของกลุ่มวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของการท่องเที่ยว สรุปได้ว่า จำแนกเป็นสถานที่ท่องเที่ยว การเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยว ทรัพยากรท่องเที่ยว รวมทั้งองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ (3As) คือ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-information) จำนวน 17 คน คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ประกอบด้วย

1. คณะผู้บริหารและปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 7 คน
 - 1.1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.2) ผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ
 - 1.3) กำนัน
 - 1.4) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5
 - 1.5) ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6
 - 1.6) พัฒนาการ
 - 1.7) นักพัฒนาชุมชน
2. ประชาชนในพื้นที่ตำบลสำโรงชัย จำนวน 5 คน
3. นักท่องเที่ยวเมืองเก่าเวสาลี จำนวน 5 คน

เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

1. คณะผู้บริหารและปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่มีความรู้และความชำนาญกับพื้นที่

2. ประชาชนในพื้นที่ตำบลสำโรงชัย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจากประชาชนที่เป็น
ปราชญ์ชาวบ้าน

3. นักท่องเที่ยวเมืองเก่าเวสาลี โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจากผู้ที่เคย เข้าร่วมกิจกรรม
แจ่งแล้วเวสาลี อย่างน้อย 2 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้เครื่องมือที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ การศึกษาเอกสาร
(Document Research) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) และแบบสัมภาษณ์
แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย
อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary sources) ประกอบไปด้วย หนังสือ ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์
บทความจากวารสาร เอกสารราชการ รายงานข่าวต่างๆ และสื่อออนไลน์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources) ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบ
ไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) และการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
(Semi-structured Interview) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทเชิงพื้นที่
ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย
อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธี ได้แก่

1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (interpretation) อธิบายความ และแปลความ ตามนัยยะที่ผู้ให้
ข้อมูลอาจจะแสดงออกจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหาและตีความ
จากการเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและต่อยอด ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยหลังจากการเก็บ
รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) การสัมภาษณ์เชิงลึกโดย
ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้
ข้อมูลสำคัญทั้งหมด จำนวน 17 คน มาสรุปประเด็นเชิงเนื้อหาในภาพรวมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis) ตามข้อคำถามในแต่ละตอนของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างซึ่งครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และ
ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย

2) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งได้จากการศึกษา เอกสาร
(Document Research) ในการวิเคราะห์เอกสาร โดยคำนึงถึงบริบท (context) หรือ สภาพแวดล้อมของข้อมูล
ในการนำมาวิเคราะห์ประกอบด้วยว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ซึ่งมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลใน
การวิจัยเชิงคุณภาพเรียกว่า “การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (triangulation)”

ผลการศึกษา

1. ศึกษาบริบทเชิงพื้นที่เมืองเก่าเวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

จากการสังเกต วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นวิถีชีวิตของผู้นในชุมชนหรือบริเวณโดยรอบเมืองเก่า
เวสาลีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือการทำเกษตร เช่น การปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง การทำสวนเป็นต้น ซึ่ง

การทำเกษตรจะเป็นการทำตามฤดู หากหมดฤดูเพาะปลูกนั้น จะมีอาชีพเสริมหรืออาชีพรอง อาทิเช่น กลุ่มอาชีพในชุมชน ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มแม่บ้าน จักรสาน ตัดเย็บ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนเมื่อว่างจากการเพาะปลูก จะมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอาชีพที่เป็นอาชีพหลักของบางครอบครัว ในส่วนของการมีส่วนร่วมในชุมชนจะเห็นได้ว่าคนในชุมชนมักมีส่วนร่วม หรือส่วนจัดการในการจัดงานประเพณีท้องถิ่น ยกตัวอย่างการจัดงานประเพณีปิดทองนมัสการหลวงพ่่อ่อน ซึ่งเป็นงานประจำปีโดยจะมีคณะกรรมการในการจัดงานโดยระยะเวลาในการจัดงาน 2 วัน และงานปฐกฐนของวัดพระพุทธบาทโดยชาวบ้านและวัดร่วมกันจัดงานขึ้น 9 วัน

จากเอกสารวารสารเมืองเก่าเวสาลีอธิบายไว้ว่า ชื่อเดิม เมืองโบราณอโยธยา (เมืองอโยธยา) ตั้งอยู่ที่ตำบลลำโรงชัย อำเภอไพศาลีจังหวัดนครสวรรค์ จากการสำรวจของกรมศิลปากร เมื่อปี พ.ศ. 2511 พบว่าเป็นเมืองสี่เหลี่ยมผืนผ้า มุมมน มีกำแพงดิน 2 ชั้น ชั้นนอกเหลือรากฐานเล็กน้อยส่วนกำแพงชั้นในยังเหลืออยู่เป็นส่วนใหญ่มีคูเมืองคันกลาง ขนาดของเมืองยาวประมาณ 700 เมตรกว้าง 500 เมตร สันนิษฐานว่าน่าจะสร้างขึ้นในสมัยทวารวดีบริเวณที่ตั้งชุมชนเป็นที่ราบลุ่ม มีทางน้ำไหลผ่าน คือลำคลองลำโรงชัยจากการขุดแต่งใน พ.ศ.2539 พบว่า โบราณสถานซึ่งอยู่บริเวณด้านตะวันออกของเมืองเป็นศิลปะสมัยอยุธยาตอนปลายประกอบด้วย อุโบสถมณฑป วิหาร เจดีย์ และผลจากการศึกษาหลักฐานชั้นดินทางโบราณคดี พบว่า ก่อนการสร้างโบราณสถานกลุ่มเมืองเก่าเวสาลีแห่งนี้ ได้มีชุมชนตั้งหลักแหล่งอยู่ก่อนแล้วเป็นชุมชนในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ซึ่งได้มีการพัฒนาเข้าสู่การเป็นชุมชน คูน้ำคันดินในสมัยทวารวดี เมืองเวสาลีเคยเป็นเมืองหน้าด่านเล็กๆ ของกรุงละโว้ในดินแดนสุวรรณภูมิปรากฏหลักฐานซากวัดอุโบสถ เช่น พระปรางค์ หอสมุดและพระพุทธรูป ฝีมือขอมโบราณราว พ.ศ.1100-1400 ขอมได้มีอำนาจเจริญรุ่งเรืองในแคว้นสุวรรณภูมิ ตลอดทั้งในแคว้นโคตรบูร แคว้นโยนก และแคว้นทวารวดี โดยมีกรุงละโว้เป็นราชธานีเมืองเวสาลีนี้ได้สร้างขึ้นในสมัยนั้น มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับกรุงสุโขทัย นครโยนก เมืองโอฆะบุรี และเมืองศรีเทพ โดยที่เมืองเหล่านี้ ได้สร้างขึ้นไว้เพื่อเป็นเมืองหน้าด่านของกรุงละโว้ทั้งสี่ด้านภายหลังเมืองเวสาลีตกอยู่ภายใต้ การปกครองของกรุงสุโขทัยและได้ถูกปล่อยร้างมาราว 400 ปี จนถึง พ.ศ.2199 สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กษัตริย์ไทย รัชกาลที่ 28 แห่งกรุงศรีอยุธยาได้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์ เมืองละโว้ขึ้นเป็นราชธานีอีกแห่ง ให้ชื่อเมืองลพบุรี พระองค์ทรงดำริเห็นว่าหัวเมืองฝ่ายเหนือยังไม่สงบได้ง่าย เพราะมีพม่าคอยหนุนหลัง ประกอบเป็นที่ราบลุ่มทำนาข้าวได้ดี เหมาะแก่การที่จะตั้งกองรักษาด่านไว้เพื่อป้องกันข้าศึกทางฝ่ายล้านนา จึงได้บูรณะเมืองเวสาลี ขึ้นใหม่พระอุโบสถ สร้างขึ้นในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา โดยสันนิษฐานได้จากฝีมือในการทำลวดลายและลักษณะของวัตถุที่ใช้ก่อสร้าง เช่นอิฐปูนและแผ่นกระเบื้องที่ใช้มุงหลังคามีรูปร่างลักษณะเหมือนกันกับพระพุทธรูป จังหวัดสระบุรี ดังที่เรียกกระเบื้องชนิดนี้ว่า "แผ่นกาบ" แผ่นกาบนี้มีลักษณะเป็นแผ่นโค้งคล้าย ลำไยไผ่ที่ผ่าออกเป็นสองซีกกว้างประมาณ 3 นิ้วฟุต ยาวประมาณ 6 นิ้วฟุต เคลือบน้ำยาและดูเป็นมันระยิบ เคยเห็นหล่นเกลื่อนกลาดอยู่ตามข้าง ๆ พระอุโบสถและพระวิหารพระวิหาร ตั้งอยู่ห่างจากมณฑป ไปทางทิศเหนือเป็นระยะทางประมาณ 8.0 เมตร สภาพก่อนการดำเนินการ วิหารมีเนินดินปกคลุมสูงประมาณ 1.0 เมตร จากระดับพื้นดิน โดยทั่วไปด้านตะวันออกซึ่งเป็นด้านหน้าวิหาร ยังคงพบสถาปัตยกรรมเสารูปสี่เหลี่ยมที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.6 เมตร ปรากฏอยู่จำนวน 4 เสา บริเวณเนินดิน บนวิหารด้านตะวันตกมีร่องรอยการขุดเจาะหาโบราณวัตถุพระปรางค์ เจดีย์อยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของเนินวิหารสถาปัตยกรรมที่ปรากฏในปัจจุบันเจดีย์ตั้งอยู่บนฐานเขียงสี่เหลี่ยม 1 ชั้น รองรับ ชูฐานบัวย่อมุมไม้สิบสอง ซึ่งประกอบด้วยบัวคว่ำ หน้ากระดานและบัวหงายเหนือขึ้นไปเป็นชุด ฐานบัวไม้ยี่สิบสี่ที่มีการคาดลูกแก้วอกไก่บริเวณ ส่วนท้องไม้รองรับองค์เรือนธาตุสี่เหลี่ยมย่อมุมไม้ยี่สิบสี่บริเวณเรือนธาตุมีซุ้มจระนำ

สำหรับประดิษฐาน พระพุทธรูปประจำอยู่ทั้งสี่ทิศ เหนือชั้นเรือนธาตุมีสภาพชำรุดไม่ชัดเจน แต่ยังคงปรากฏชุดฐานบัวย่อมุมไม้สิบสี่หันลงไปเพื่อรองรับสถาปัตยกรรมส่วนบนสระยาว สระลูกนี้ ยาวขนานกันไปกับพระวิหาร ด้านเหนือ ยาวประมาณ 2 เส้น กว้างประมาณ 1 เส้นเศษมีรูปสระกลายๆ สันนิษฐานว่า คงใช้ดินในสระลูกนี้มาปั้นอิฐที่จะใช้ในการก่อสร้าง ตัวเมืองและวัดอารามก็ได้หอสมุดหรือกุฏิฤๅษี มณฑป หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า "หอสมุด" หรือ "กุฏิฤๅษี" ตั้งอยู่ภายในกำแพง เมืองด้านนหลังของสระยาวโดยอยู่ห่างจากอุโบสถไปทางทิศตะวันตกประมาณ 70 เมตร ลักษณะสถาปัตยกรรมตั้งอยู่บนฐานเชิงสี่เหลี่ยมซ้อนลดหลั่นกันสามชั้นต่อด้วยชุดฐานบัวประกอบด้วยบัวคว่ำ หน้ากระดานบัวหงายรองรับเรือนธาตุทรงสี่เหลี่ยม มีซุ้มสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปอยู่ด้านทิศใต้ของเรือนธาตุ ซุ้มประดิษฐานพระพุทธรูปดังกล่าว มีการก่อวงโค้งด้านบนของรูปสามเหลี่ยม แบบ ARCH ชั้นหลังคาเรือนธาตุก่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมที่มีการสอบมุมด้านบน เข้าหากัน

2. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลลำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

จากการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้างคณะผู้บริหารและปฏิบัติงานในพื้นที่พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ดังนี้

1) ปัญหาและอุปสรรคด้านความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่ความรู้เกี่ยวประวัติศาสตร์ ปัญหาด้านการสนับสนุนงบประมาณในเรื่องต่าง ๆ และปัญหาการขาดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสิ่งดึงดูดใจ

2) ปัญหาและอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ระยะเวลาที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้กับชุมชน และชุมชนไม่มีโอกาสที่จะนำเสนอหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

3) ปัญหาและอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมในพื้นที่อื่น ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง การเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวมีจำกัด และไม่มีการประชาสัมพันธ์หลายภาษา

3.ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ตำบลลำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

1) แนวทางการพัฒนาด้านความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ต้องมีการส่งเสริมการศึกษาและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของเมืองเก่า ปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ดึงดูดผู้คนเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดสรรงบประมาณสำหรับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การจัดสรรงบประมาณสำหรับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมบุคลากร และ นักเรียนในพื้นที่ คำนึงถึงบริบทของ

2) แนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ต้องใช้เทคโนโลยีสื่อสารที่เป็นตัวช่วยสำคัญในการรับข้อมูล การประชุมออนไลน์ซึ่งสามารถช่วยให้ทุกคนเข้าร่วมได้ หากไม่สะดวกเดินทาง กำหนดช่วงเวลาและกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อเอื้อต่อคนในชุมชน การอบรมในรูปแบบของออนไลน์ การจัดทำสื่อวิดีโอ เชิญวิทยากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวมาให้ความรู้กับชุมชน

ท่องเที่ยวมาให้ความรู้กับชุมชน ต้องมีการวางแผน การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม สร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ให้แสดงความคิดเห็น สร้างความมั่นใจว่าการแสดงความคิดเห็นนั้นได้มีการรับฟังที่แท้จริง

3) แนวทางการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ ปรับเนื้อหาของการประชาสัมพันธ์ให้เข้ากับพื้นที่ จัดอบรมคนในท้องถิ่นให้เป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์จัดกิจกรรมหรือการประชุมในพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งทีมงานที่รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะ กำหนดแผนการประชาสัมพันธ์ที่มีระยะเวลาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง การอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์สำรวจหรือทำความเข้าใจว่าความหลากหลายทางภาษา ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงภาษาต่าง ๆ ได้เพื่อความหลากหลาย

สรุปผลและอภิปราย

1. ผลจากการศึกษาบริบทเชิงพื้นที่เมืองเก่าเวสาลี ตำบลลำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาพื้นที่เมืองเก่าเวสาลี ผู้ศึกษาทำการศึกษาดูบริบทเชิงพื้นที่ พบว่า วิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของผู้นั้นในชุมชนหรือบริเวณโดยรอบเมืองเก่าเวสาลีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือการทำเกษตร เช่น การปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง การทำสวน เป็นต้น ซึ่งการทำเกษตรจะเป็นการทำตามฤดู หากหมดฤดูเพาะปลูกนั้น จะมีอาชีพเสริมหรืออาชีพรอง อาทิเช่น กลุ่มอาชีพในชุมชน ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มแม่บ้าน จักรสาน ตัดเย็บ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนเมื่อว่างจากการเพาะปลูก จะมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอาชีพที่เป็นอาชีพหลักของบางครอบครัว ในส่วนของการมีส่วนร่วมในชุมชนจะเห็นได้ว่าคนในชุมชนมักมีส่วนร่วม หรือส่วนจัดการในการจัดงานประเพณีท้องถิ่น ยกตัวอย่างการจัดงานประเพณีปิดทองนมัสการหลวงพ่อบ๊วย ซึ่งเป็นงานประจำปีโดยจะมีคณะกรรมการในการจัดงานโดยระยะเวลาในการจัดงาน 2 วัน และงานปฐมนิเทศของวัดพระพุทธบาทโดยชาวบ้านและวัดร่วมกันจัดงานขึ้น 9 วัน และประวัติศาสตร์ความเป็นมาภายในพื้นที่เมืองเก่าเวสาลีบริเวณโดยรอบตัวเมืองเก่าเวสาลีเป็นทุ่งนาและตั้งใกล้กับถนนที่เข้าหมู่บ้านโดยบริเวณเมืองเก่าเมื่อเข้าไปแล้วจะเห็นอุโบสถ ทางซ้าย ซึ่งภายในโบสถ์มีพระพุทธรูป หลวงพ่อบ๊วยที่ทางชาวบ้านนำมาประดิษฐานไว้เพื่อกราบไหว้ ซึ่งโบสถ์อยู่ก่อนถึงชุมประตูที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลลำโรงชัยได้จัดทำขึ้นเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยวเมื่อเข้าชุมประตูไปจะเห็นบ่อน้ำมนต์อยู่ด้านซ้าย และถัดจากบ่อน้ำมนต์เข้าไปมีป้ายผังเมืองเก่าเวสาลี และจะเห็นหอสมุดหรือกุฏิอาชี ถัดจากหอสมุดจะเป็นพระวิหารโดยด้านหน้าพระวิหารจะมีสระน้ำขนาดใหญ่ และถัดจากพระวิหารจะเป็นพระปรางค์และมียอดพระปรางค์ที่หักอยู่ หากถัดจากเมืองเก่าเข้าไปยังหมู่บ้านร่องระกำมีวัดเนินพระยา ซึ่งเป็นที่ตั้งของเนินพระยา เรียกว่าเนินพระยาเผ่าข้าว มีลักษณะเป็นเนินดินสูง และมีศาลาแลงล้อมรอบโดยทางกรมศิลปากรได้มีการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเช่นกัน และถัดจากหมู่บ้านร่องระกำจะเป็นหมู่บ้านพระพุทธบาท มีวัดพระพุทธบาทซึ่งมีรอยพระพุทธบาทโดยรอยพระพุทธบาทนั้นจะมีด้วยกัน 2 รอย คือ รอยพระพุทธบาทจำลอง และรอยพระพุทธบาทจริง ซึ่งมีมณฑปครอบไว้มีลักษณะเป็นรอยพระพุทธบาทประทับอยู่บนแผ่นหิน ซึ่งภายในตำบลลำโรงชัยมีสถานที่ทางประวัติศาสตร์และทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจต่อการศึกษารเรียนรู้เป็นอย่างมาก

2. ผลการจากศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี พบปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

- 1) ปัญหาและอุปสรรคด้านความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ปัญหาด้านการสนับสนุนงบประมาณในเรื่องต่าง ๆ และปัญหาการขาดสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกหรือสิ่งดึงดูดใจ 2) ปัญหาและอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ระยะเวลาที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการจัดอบรมให้ความรู้กับชุมชน และชุมชนไม่มีโอกาสที่จะนำเสนอหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 3) ปัญหาและอุปสรรคด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ครอบคลุมในพื้นที่อื่น ๆ ขาดการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง การเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวมีจำกัด และไม่มีการประชาสัมพันธ์หลายภาษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล (2561) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ วัดสังกัสรัตนคีรี (วัดเขาสะแกกรัง), วัดจันทาราม (วัดท่าซุง), วัดอุโปสถาราม (วัดโบสถ์), แม่น้ำสะแกกรัง วิถีชีวิตชาวแพลุ่มแม่น้ำสะแกกรัง, แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เกาะเทโพ, กิจกรรมถนนคนเดินตรอกโรงยา คงความเป็นเอกลักษณ์ สะท้อนเห็นถึงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ทั้งนี้สามารถธำรงรักษาความดั้งเดิมได้เป็นอย่างดี 2) ปัญหาและอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี เกิดจากการเศรษฐกิจเติบโตอย่างช้า ๆ เนื่องจากรายได้ในชุมชนน้อย เป็นแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือในการสร้างจุดสนใจ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายและจริงจัง ขาดการสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนด้านการให้ความรู้ที่ถูกต้องในการใช้เทคโนโลยี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่ม อยู่ติดแม่น้ำสายหลัก ๆ มีความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติคนรุ่นใหม่ไม่มาสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น 3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมืองจังหวัดอุทัยธานี พัฒนาให้เป็นเมืองที่รักษาความเป็นมรดกของท้องถิ่นไว้ ส่งเสริมงานประเพณีที่ขึ้นชื่อของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอจนถึงจังหวัดเพื่อสร้างจุดสนใจ ช่วยกันสร้างวัฒนธรรมที่มีอยู่แต่เดิมให้มีความโดดเด่นเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลายเข้าถึงง่ายโดยการร่วมมือทั้งภาครัฐองค์การภาคเอกชนและคนในท้องถิ่น ส่งเสริมสินค้า OTOP เป็นสินค้าหลักเพื่อเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สมบูรณ์และยั่งยืน

3. แนวทางการพัฒนาด้านด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลี การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ ปรับเนื้อหาของการประชาสัมพันธ์ให้เข้ากับพื้นที่ จัดอบรมคนในท้องถิ่นให้เป็นส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์จัดกิจกรรมหรือการประชุมในพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งทีมงานที่รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์โดยเฉพาะ กำหนดแผนการประชาสัมพันธ์ที่มีระยะเวลาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง การอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์สำรวจหรือทำความเข้าใจว่าความหลากหลายทางภาษา ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงภาษาต่าง ๆ ได้เพื่อความหลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล (2561) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมืองจังหวัดอุทัยธานี พัฒนาให้เป็นเมืองที่รักษาความเป็นมรดกของท้องถิ่นไว้ ส่งเสริมงานประเพณีที่ขึ้นชื่อของแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอจนถึงจังหวัดเพื่อสร้างจุดสนใจ ช่วยกันสร้างวัฒนธรรมที่มีอยู่แต่เดิมให้มีความโดดเด่นเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยว เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลายเข้าถึงง่ายโดยการร่วมมือทั้งภาครัฐองค์การภาคเอกชนและคนในท้องถิ่น ส่งเสริมสินค้า OTOP เป็นสินค้าหลักเพื่อเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สมบูรณ์และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1.1 ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นการจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้และเข้าใจ วัฒนธรรมของชุมชน เช่น การทำอาหารท้องถิ่น การเรียนรู้ศิลปะพื้นบ้าน หรือการแสดงศิลปะการแสดงของ ท้องถิ่น จะช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจและความสนใจในวัฒนธรรมมากขึ้น

1.2 รักษาและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์ สถานที่และสิ่งต่างๆ ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถาน หรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ โดย การให้ความรู้แก่ผู้เยี่ยมชมเกี่ยวกับความสำคัญของสถานที่เหล่านั้น

1.3 การสร้างการเชื่อมโยงระหว่างท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์ที่ดี ที่สุดเมื่อได้สัมผัสกับชุมชนและผู้คนในท้องถิ่นโดยตรง

1.4 พัฒนานโยบายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับมรดกวัฒนธรรม วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และศิลปะพื้นถิ่น

1.5 สร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์การสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่น เช่น การจัดงานเทศกาลที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้นักท่องเที่ยวรู้สึกถึง ความพิเศษและแตกต่างจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมทั่วไป

1.6 การใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่ข้อมูลการใช้แอปพลิเคชัน หรือเว็บไซต์ในการเผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว วัฒนธรรมท้องถิ่น และกิจกรรมต่างๆ จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย และสะดวก

1.7 การฝึกอบรมชุมชนและผู้ให้บริการท่องเที่ยวการฝึกอบรมท้องถิ่นและผู้ประกอบการในการ ให้บริการที่มีคุณภาพและการดูแลนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม พร้อมกับการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ ของการอนุรักษ์วัฒนธรรมในระยะยาว ปรับแก้ข้อกฎหมายที่ขัดขวางอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจในการบริหาร จัดการพื้นที่สาธารณะ โดยเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าไปมีอำนาจในการบริหารจัดการพื้นที่ สาธารณะมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้ที่สนใจทำการศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรทำการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ และแนวทางการพัฒนา

2.2 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่า เวสาลี ตำบลสำโรงชัย อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์

2.3 ควรทำการศึกษาในเรื่องของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงร่วมกับอำเภอใกล้เคียง และร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเก่าเวสาลีให้มีความโดดเด่นและ น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). **แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (5) ประเด็น การท่องเที่ยว (พ.ศ. 2561-2580)**. <https://anyflip.com/zzfck/motx>
- ชิตวร ประดิษฐ์รอด. (2557). **ปัจจัยองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยแรงจูงใจในการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวปริณทลของ คนวัยทำงานในเขต กรุงเทพมหานคร.การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ).** มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.ชุดีปลา ทะสะภาค. 2565
- ชุดีปลา ทะสะภาค. (2565). **การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุสิทธิ์ ชูชาติ. (2553, เมษายน). **องค์ประกอบพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว. จุลสารการท่องเที่ยว ประเทศไทย. 14(4): 38-45.**
- แพรวดา พุพานิชย์ฤกษ์ (2560, มกราคม-มีนาคม). **กรอบนโยบายและมาตรการเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย นานาชาติ. 13(1): 133-158.**
- วิศรา บุญสมเกียรติ. (2555). **แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัด นครศรีธรรมราช: วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดธาตุน้อย และโบราณสถานวัดโมคลาน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการการท่องเที่ยว). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.**
- วิภาสมี พรพฤติพันธุ์. (2565, มกราคม-เมษายน). **นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบ บูรณาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืนในอำเภอเขาคว่ำ จังหวัดเพชรบูรณ์. Journal of Humanities and Social Sciences (HUSOKKU). 39(1): 97-117.**
- สุกัญญา วงศ์เจริญชัยกุล. (2561). **การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- สุนทร สุวรรณละออง. (2555). **การท่องเที่ยวทางเลือกกับความยั่งยืนของสังคมไทย. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://soundcloud.com/husobuu/jl1ei0thx7uf>**
- เยาวเรศ รักดีจิตร. (2564). **นครสวรรค์ศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.**
- Cooper, C., & Boniface, B. G. (1998). **Geography of travel and tourism.** UK: Butterworth Heinemann.

การประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี
อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Evaluation of Projects Funded by the Revolving Fund of Thai Women
Empowerment, Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province

ปรีชยา สุวรรณบุบผา

Preechaya Suwanbubpha

นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Master of Public Administration Program, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail: Preechaya.suw@rmutr.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ (1) เพื่อประเมินระดับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่แตกต่างกันจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโครงการและประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน ได้แก่ สมาชิกที่ได้ทำการกู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว และค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัย (1) ประสิทธิภาพของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า อยู่ในระดับมาก (2) ด้านการเปรียบเทียบประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกที่ได้ทำการกู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แตกต่างกัน และ (3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลและการบริหารจัดการของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี การจัดการโครงการ กองทุนหมุนเวียน

Abstract

This research has 3 objectives (1) to (1) evaluate the effectiveness level of projects supported by the revolving fund from the Thai Women Empowerment Fund in Tab Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province.(2) to compare opinions regarding the effectiveness level of projects supported by the revolving fund from the Thai Women Empowerment Fund in Tab Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province, classified by personal factors; and (3) analyze factors related to the management of the Thai Women Empowerment Fund's revolving fund

projects in Tab Sakae District and their relationship with the effectiveness of projects supported by the revolving fund from the Thai Women Empowerment Fund in Tab Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province. This research is a quantitative research. A sample of 148 people, who were members who had borrowed from the Thai Women Empowerment Fund. Data were collected using questionnaires. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance, and Pearson's correlation coefficient. Research results (1) on the level of revenue management of projects supported by the revolving fund from the Thai Women Empowerment Fund in Tab Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province was at a high level. (2) In terms of comparing the effectiveness of projects supported by the revolving fund from the Thai Women Empowerment Fund in Tab Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province, classified by personal factors, it was found that people with different average monthly incomes have different opinions on the effectiveness of projects supported by the revolving fund from the Thai Women Empowerment Fund in Tab Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province. And (3) The relationship between efficiency and the management aspect of projects supported by the revolving fund from the Thai Women Empowerment Fund in Tab Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province was at a very high level, found that there was positive relationship.

Keywords: Effectiveness, Thai Women Empowerment Fund, Project Management, Revolving Fund

บทนำ

วัฒนธรรมทางสังคมและการปกครองของไทยตั้งแต่อดีตมิได้เปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาททางการเมือง ปกครองเทียบเท่าบุรุษ สตรีไทยในอดีตถูกจำกัดบทบาท สิทธิ และเสรีภาพในหลายด้าน อย่างไรก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในปัจจุบัน ได้ส่งผลให้บทบาทของสตรีไทยเปลี่ยนแปลงไป อย่างมีนัยสำคัญ ภายใต้บริบทของการแข่งขันทางสังคมและค่าครองชีพที่สูงขึ้น สังคมไทยได้เปิดโอกาสให้สตรีได้แสวงหาความรู้มากขึ้น ส่งผลให้สตรีเริ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมอย่างกว้างขวาง (กิตติสันต์ ทัดตะพันธ์, 2553) การพัฒนาบทบาทสตรีถือเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคมไทย เนื่องจากการส่งเสริมบทบาทของสตรีในทุกมิติของชีวิตสามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555) สตรีในชุมชนไม่เพียงแต่มีบทบาทในการเลี้ยงดูครอบครัว แต่ยังสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติอย่างมีความหมาย การส่งเสริมบทบาทสตรีนั้นไม่เพียงแต่ให้ความรู้หรือการสนับสนุนด้านต่างๆ แต่ยังรวมถึงการจัดตั้งโครงการที่ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองของผู้หญิงในด้านต่างๆ ซึ่งถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาสังคมไทยให้มีความเสมอภาคมากยิ่งขึ้น

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในประเทศไทยก่อตั้งขึ้นในสมัยของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของไทย โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2555 ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กองทุนนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อยกระดับและเสริมศักยภาพสตรีไทย บนพื้นฐานความเชื่อว่าทั้งสตรีและบุรุษล้วนมีศักยภาพและความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ, 2557) กองทุนจึงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นกลไกสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสตรีในชุมชน

โดยเฉพาะด้านการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนในปัจจุบัน สตรีหรือผู้หญิงสมัยใหม่มีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อยุคสมัยและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมมากขึ้น มีสตรีจำนวนไม่น้อยที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และยังมีบทบาทเป็นผู้นำทั้งในภาครัฐและเอกชนที่เพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันสตรีเองเป็นฝ่ายหาเลี้ยงครอบครัวมากกว่าที่จะปล่อยให้ตนเป็นหน้าที่ของบุรุษฝ่ายเดียว (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2556)

กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเริ่มต้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ภายใต้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และต่อมาได้โอนย้ายมาอยู่ภายใต้กรมการพัฒนาชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 เป็นต้นมา กองทุนนี้มีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลและพัฒนาสตรีให้มีความพร้อมในทุกมิติ ทั้งคุณลักษณะส่วนบุคคล ชีวิตครอบครัว และการมีส่วนร่วมในสังคม โดยกระตุ้นให้สตรีมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองและดูแลครอบครัว ตลอดจนมีความรู้ ในการประกอบอาชีพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยวัตถุประสงค์หลักของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประกอบด้วย 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจแก่สตรีและองค์กรสตรี 2) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่าย 3) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรีและ องค์ความรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคม และ 4) เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรี (สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, 2559)

การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการเริ่มต้นธุรกิจหรือพัฒนาอาชีพของสตรี นับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่มีการดำเนินการโครงการพัฒนาบทบาทสตรีผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี โดยมีการจัดสรรเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิกในชุมชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจและสังคมของสตรีในท้องถิ่น เพื่อให้สตรีสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การประเมินผลของโครงการเหล่านี้เป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างยิ่ง เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาโครงการในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เพียงแต่ช่วยให้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการเท่านั้น แต่ยังช่วยในการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของโครงการ รวมถึงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการที่มีพื้นฐานและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน การประเมินผลจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนหมุนเวียนของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในอำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมุ่งศึกษาด้านต่าง ๆ ของโครงการอย่างรอบด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางพัฒนาประสิทธิผลของโครงการเงินทุนหมุนเวียน ตลอดจนช่วยให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสนับสนุนเงินทุนและการพัฒนาศักยภาพของสตรีในชุมชน ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการในอนาคต เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความท้าทายที่สตรีเผชิญอยู่ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินระดับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่เกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่แตกต่างกันจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโครงการและประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผล

Gibson, Ivancevich, and Donnelly (1979) ได้นำเสนอทฤษฎีในการประเมินความมีประสิทธิภาพขององค์กร โดยใช้ตัวบ่งชี้หลัก 5 ประการในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ประการแรกคือ ความสามารถในการผลิต (Production) ซึ่งองค์กรจะมีประสิทธิผลเมื่อสามารถผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและปริมาณตามความต้องการของตลาดได้อย่างเหมาะสม การผลิตที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วและตรงจุด ประการที่สองคือ ประสิทธิภาพ (Efficiency) องค์กรจะมีประสิทธิผลเมื่อสามารถใช้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า การมีประสิทธิภาพนี้ช่วยให้เกิดผลผลิตที่ดีที่สุดจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งทำให้องค์กรสามารถประหยัดทรัพยากรและลดความสูญเสีย ประการที่สามคือ ความพึงพอใจ (Satisfaction) ซึ่งอธิบายว่าองค์กรจะมีประสิทธิผลเมื่อสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับสมาชิกในองค์กรได้ โดยความพึงพอใจนี้ไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร แต่ยังรวมถึงพนักงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด การสร้างความพึงพอใจจะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร ประการที่สี่คือ ความสามารถในการปรับตัว (Adaptiveness) องค์กรจะมีประสิทธิผลได้เมื่อสามารถปรับตัวและปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งการปรับตัวนี้เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้องค์กรสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในตลาด เศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยีต่างๆ ได้ ประการสุดท้ายคือ การพัฒนา (Development) ซึ่งอธิบายว่าองค์กรจะมีประสิทธิผลเมื่อสามารถพัฒนาศักยภาพและวิสัยทัศน์ให้เติบโตและก้าวหน้าได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม องค์กรที่มีการพัฒนาจะสามารถเติบโตและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ดีขึ้น โดยรวมแล้วการประเมินความมีประสิทธิภาพขององค์กรตามทฤษฎีของ Gibson ช่วยให้สามารถวัดผลการดำเนินงานในหลายมิติ ทั้งด้านการผลิต ประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ ความสามารถในการปรับตัว และการพัฒนา ซึ่งทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้เติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการ

ทฤษฎีการจัดการ POLC (Planning, Organizing, Leading, Controlling) เป็นกระบวนการที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนในการจัดการตั้งแต่การวางแผน (Planning) กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงาน การจัดระเบียบ (Organizing) เพื่อจัดการทรัพยากรให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน การนำ (Leading) โดยผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ทีมงาน และสุดท้าย การควบคุม (Controlling) เพื่อประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด จุดเด่นของทฤษฎี POLC คือการเน้นกระบวนการจัดการที่มีความครอบคลุมและเป็นระบบ โดยมีการให้ความสำคัญกับ ภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการสร้างแรงจูงใจให้กับทีมงาน อีกทั้งยังช่วยให้สามารถสร้างมาตรฐานในกระบวนการทำงานและประเมินผลได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ (Louis A. Allen, 1958)

กรอบแนวคิดการวิจัย

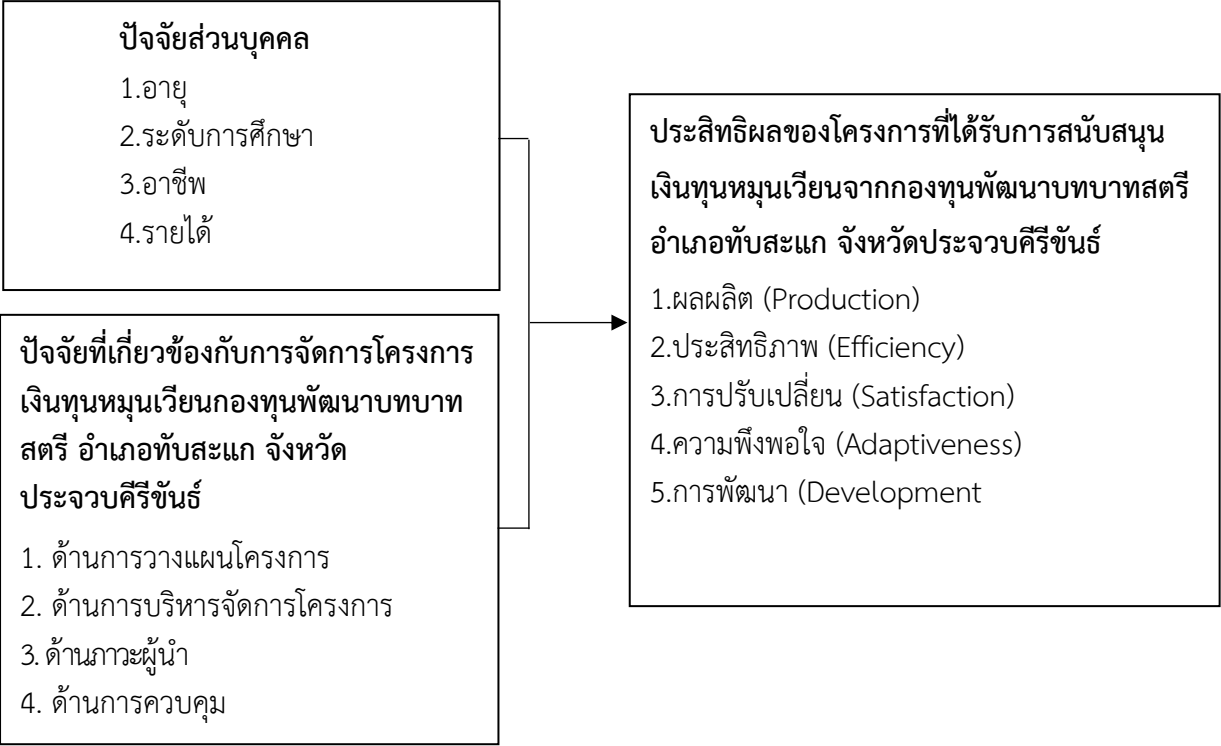
จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ทฤษฎีของ Gibson, Ivancevich และ Donnelly (1979) มุ่งเน้นการอธิบายประสิทธิผลขององค์กรผ่านตัวชี้วัด 5 ด้าน ได้แก่ ผลผลิต (Production) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ความพึงพอใจ (Satisfaction) ความสามารถในการปรับตัว (Adaptiveness) และการพัฒนา (Development) ซึ่งสามารถใช้เป็นกรอบในการวัดผลลัพธ์ของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน

ในขณะเดียวกัน ทฤษฎีการจัดการ POLC (Planning, Organizing, Leading, Controlling) ของ Louis A. Allen (1958) มุ่งอธิบายกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ ครอบคลุมการวางแผน การจัดการ การนำ และการควบคุม ซึ่งสามารถใช้วิเคราะห์ปัจจัยการจัดการของโครงการได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงเลือกใช้ทั้ง ทฤษฎี Gibson เพื่อประเมิน ประสิทธิภาพของโครงการและทฤษฎี POLC เพื่อวิเคราะห์ ปัจจัยการจัดการโครงการโดยการบูรณาการสองกรอบแนวคิดนี้ ทำให้สามารถอธิบายและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโครงการกับประสิทธิภาพได้อย่างมีเหตุผลและครอบคลุม

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการประเมินผลโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 234 คน โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบดีค่าประชากรจากสูตรการคำนวณของ Taro Yamane (จินตจุฑา จันทรประสิทธิ์, 2559) ซึ่งจะได้กลุ่ม

ตัวอย่างจำนวน 148 คน ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน เพื่อให้ผู้มีสิทธิ์ทุกคนมีโอกาสถูกเลือกเท่าเทียมกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1. อายุ 2. ระดับการศึกษา 3. อาชีพ 4. รายได้ จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะประเมินค่าด้วยมาตราวัด (Rating Scale) ใน 5 ระดับ โดยเป็นแบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1. การวางแผนโครงการ 2. การบริหารจัดการโครงการ 3. ภาวะผู้นำ 4. การควบคุม จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1. ด้านผลผลิต 2. ด้านประสิทธิภาพ 3. ด้านความพึงพอใจ 4. ด้านการปรับเปลี่ยน 5. ด้านการพัฒนา จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

โดยที่แบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert, 1961) และได้กำหนดมาตราส่วนประมาณค่าของแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ โดยข้อคำถามมีลักษณะเชิงบวก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการตรวจสอบพบว่าแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 0.85 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ (≥ 0.50)

ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้ทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ 0.89 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง (≥ 0.70)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยแต่ละข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินระดับประสิทธิผลของโครงการ ใช้ สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของโครงการตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโครงการและประสิทธิผล ใช้ สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการจัดการของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ระดับการจัดการของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการโครงการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการวางแผนโครงการ และด้านการควบคุม ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม

(N=148)

การจัดการโครงการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านการวางแผนโครงการ	3.65	0.81	มาก	2
2. ด้านการบริหารจัดการโครงการ	3.66	0.85	มาก	1
3. ด้านภาวะผู้นำ	3.65	0.89	มาก	3
4. ด้านการควบคุม	3.53	0.93	มาก	4
รวม	3.63	0.84	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการจัดการของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.84) หากพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด โครงการ ($\bar{X} = 3.66$, S.D = 0.85) รองลงมาคือ ด้านการวางแผนโครงการ ($\bar{X} = 3.65$, S.D = 0.81) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 3.65$, S.D = 0.89) และด้านที่มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดคือ ด้านการควบคุม ($\bar{X} = 3.53$, S.D = 0.93) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผลผลิต ด้านประสิทธิภาพ ด้านการปรับเปลี่ยน ด้านความพึงพอใจ และด้านการพัฒนา ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านเสาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(N=148)

ประสิทธิผลของโครงการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านผลผลิต	3.51	0.92	มาก	4
2. ด้านประสิทธิภาพ	3.48	0.94	ปานกลาง	5
3. ด้านการปรับเปลี่ยน	3.54	0.95	มาก	3
4. ด้านความพึงพอใจ	3.55	0.91	มาก	2

5. ด้านการพัฒนา	3.59	0.90	มาก	1
รวม	3.54	0.89	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ด้านการพัฒนา ($\bar{X} = 3.59$, S.D = 0.90) ด้านความพึงพอใจ ($\bar{X} = 3.55$, S.D = 0.91) ด้านการปรับเปลี่ยน ($\bar{X} = 3.54$, S.D = 0.95) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 3.51$, S.D = 0.92) และมีด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ด้านประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.48$, S.D = 0.94)

ผลการเปรียบเทียบระดับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การเปรียบเทียบข้อมูลประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ จากผลการทดลองความแตกต่างระหว่างประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมี Sig. เกินกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการ ไม่แตกต่างกัน เมื่อนำไปพิจารณากับปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกันทุกด้าน ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามรายได้

(N=148)

ประสิทธิผลของโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	25.801	2	12.900	19.134	<.001*
	ภายในกลุ่ม	97.758	145	.674		
	รวม	123.559	147			
2. ด้านประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	33.314	2	16.657	25.136	<.001*
	ภายในกลุ่ม	96.089	145	.663		
	รวม	129.403	147			
3. ด้านความพึงพอใจ	ระหว่างกลุ่ม	28.284	2	14.142	19.519	<.001*
	ภายในกลุ่ม	105.056	145	.725		
	รวม	133.340	147			
4. ด้านการปรับเปลี่ยน	ระหว่างกลุ่ม	27.905	2	13.953	21.543	<.001*
	ภายในกลุ่ม	93.912	145	.648		

ประสิทธิผลของโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
5. ด้านการพัฒนา	รวม	121.818	147			
	ระหว่างกลุ่ม	23.066	2	11.533	17.536	<.001*
	ภายในกลุ่ม	95.360	145	.658		
	รวม	118.426	147			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	27.566	2	13.783	22.214	<.001*
	ภายในกลุ่ม	89.967	145	.620		
	รวม	117.533	147			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างระดับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน พบว่า ในภาพรวมมีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 นั้นแสดงให้เห็นว่ารายได้ของสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน ที่มีรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์แตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Pearson Correlation ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอบ้านดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยรวม

(n=148)

การจัดการโครงการ	ประสิทธิผลของโครงการโดยรวม		
	r	Sig.	ระดับความสัมพันธ์
1. ด้านการวางแผนโครงการ	0.924	0.001**	สูงมาก
2. ด้านการบริหารจัดการโครงการ	0.942	0.001**	สูงมาก
3. ด้านภาวะผู้นำ	0.929	0.001**	สูงมาก
4. ด้านการควบคุม	0.956	0.001**	สูงมาก
รวม	0.973	0.000**	สูงมาก

*มีนัยความสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Pearson Correlation ในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 พบว่า การจัดการโครงการของสมาชิกผู้ที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีกับประสิทธิผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก มีค่า $r = 0.973$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากน้อยไปมาก ได้แก่ ด้านการวางแผนโครงการ มีค่า $r = 0.924$ ด้านภาวะผู้นำ มีค่า $r = 0.929$ ด้านการบริหารจัดการโครงการ มีค่า $r = 0.942$ ด้านการควบคุม มีค่า $r = 0.956$ ทุกด้านอยู่ในระดับสูงมาก โดยภาพรวมมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.973 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก และมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานรอง ดังนั้นผลการทดสอบจึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทสรุป

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า โครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีประสิทธิผลในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการพัฒนาและความพึงพอใจของสมาชิก ขณะที่ด้านประสิทธิภาพยังควรได้รับการปรับปรุง ผลการเปรียบเทียบชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านรายได้มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลโครงการ ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลอื่น ๆ ไม่มีผลแตกต่าง และการทดสอบความสัมพันธ์พบว่าการบริหารจัดการโครงการทุกด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับประสิทธิผล สะท้อนให้เห็นว่าการวางแผน การควบคุม และภาวะผู้นำที่มีคุณภาพมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ ทั้งนี้ ผลการวิจัยยืนยันความสำคัญของการจัดการเชิงระบบและการพัฒนาศักยภาพสตรีในชุมชน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการยกระดับการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้การวิเคราะห์ระดับการจัดการโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าโดยรวมการจัดการโครงการอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการโครงการที่ได้รับการประเมินในระดับสูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโครงการได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนและการดำเนินงานที่เป็นระบบ รองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำ การวางแผนโครงการ และการควบคุม ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าโครงการจะมีการบริหารจัดการที่ดีในหลายด้าน แต่ยังคงมีบางจุดที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ เช่น ด้านการควบคุม ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการทำให้โครงการสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนในระยะยาว หากมีการปรับปรุงและพัฒนาในด้านนี้ โครงการอาจมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นอีกมาก จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการ พบว่าโดยรวมแล้วอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ทฤษฎีการจัดการ POLC ของ Louis A. Allen (1958) ซึ่งเน้นว่ากระบวนการจัดการที่มีระบบครบทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม จะส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิจัยครั้งนี้ยืนยันว่าการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะด้านการวางแผนและการควบคุม ช่วยให้โครงการที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศินี วิฑูรชาติ (2562) ที่ศึกษาการประเมินผลโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในพื้นที่จังหวัดภาคกลาง โดยพบว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการ

สนับสนุนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี มีความคิดเห็นที่ดีเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการในด้านต่างๆ เช่น การผลิต ความพึงพอใจ และประสิทธิภาพของโครงการ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโครงการดังกล่าวมีผลที่ดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เข้าร่วมโครงการ นอกจากนี้ ผลการศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบประสิทธิผลของโครงการตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกที่มีรายได้แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างเกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการในทุกด้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า รายได้ของสมาชิกมีผลต่อความพึงพอใจและการประเมินผลของโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี การวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เกศินี วิฑูรชาติ (2562) ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันมีความแตกต่างในการประเมินผลโครงการในด้านต่างๆ เช่น ด้านการผลิต ด้านประสิทธิภาพ ด้านความพึงพอใจ และด้านการปรับเปลี่ยน ซึ่งทำให้เราเห็นถึงความสำคัญของการพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจของผู้เข้าร่วมโครงการในการออกแบบและพัฒนาโครงการให้ตอบสนองความต้องการของทุกกลุ่มได้อย่างเหมาะสม อีกทั้ง จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการโครงการและประสิทธิผลของโครงการ พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูงมากในทุกด้าน พบว่าการจัดการโครงการนั้นมีผลอย่างมากกับความสำเร็จของโครงการ เช่นเดียวกันกับการศึกษาของ ปาริชาติ วลัยเสถียร (2566) ที่ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในภาคกลาง โดยพบว่า การบริหารจัดการโครงการถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของโครงการ รองลงมาคือภาวะผู้นำและการวางแผน เพราะการบริหารจัดการที่ดีและการมีผู้นำที่เข้มแข็งจะช่วยให้โครงการสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ทำการวิจัยในการพัฒนาระบบการจัดการของโครงการต่างๆ ให้มีความเป็นระบบมากขึ้น โดยเน้นการพัฒนาในด้านการควบคุมและการติดตามผลโครงการ เพื่อให้สามารถปรับปรุงได้ทันทีเมื่อพบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงาน
2. ทำการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านควรมีส่งเสริมองค์ความรู้ในเรื่อง การบริหารจัดการหนี้ การจัดการบัญชี การเขียนขออนุมัติโครงการ ประเภทเงินทุนหมุนเวียน
3. ภาวะผู้นำมีความสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ สามารถนำข้อค้นพบนี้ไปใช้ในการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะผู้นำให้กับผู้ที่มีบทบาทในโครงการ เช่น ประธานโครงการ หรือพัฒนากรเพื่อให้มีความสามารถในการนำทีมและกระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยในระยะยาวที่สามารถติดตามผลกระทบของโครงการในระยะยาว เช่น การศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาวหลังจากที่โครงการเสร็จสิ้น เพื่อดูว่าผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นยังคงยั่งยืนหรือไม่
2. ควรศึกษาถึงปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อการจัดการโครงการ เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการ โดยสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาปรับใช้ในการวางแผนและพัฒนากองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การอ้างอิง

กิตติสันต์ ทัดตะพันธ์. (2553). *บทบาทและการพัฒนาศักยภาพสตรีไทยในสังคมปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- เกศินี วิฑูรชาติ. (2562). การประเมินผลโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในพื้นที่จังหวัดภาคกลาง. สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี.
- จินต์จุฑา จันทรประสิทธิ์. (2559). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของบุคลากรทางการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์* [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์]. tdc.thailis. <https://shorturl.asia/We9uX>
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2566). *การประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีต่อการพัฒนาชุมชนในภาคกลาง*. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *การพัฒนาบทบาทสตรีในสังคมไทย: ทิศทางและแนวทางการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ. (2557). *คู่มือการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2556). *รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2556*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สำนักงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี. (2559). *รายงานผลการดำเนินงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ประจำปี 2559*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., & Donnelly, J. H. (1979). *Organizations: Behavior, structure, processes* (4th ed.). Richard D. Irwin, Inc.
- Likert, R. (1961). *Technique for the Measurement of Attitudes*. Archives of Psychology, 140, 1-55.
- Louis A. Allen. (1958). *Management and organization*. New York: McGraw-Hill Inc.

การพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง
อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Improving the quality of government service of the Na Hu Kwang

Subdistrict Administrative Organization Thap Sakae

District Prachuap Khiri Khan Province

เจษฎา หุ่นงาม

Jedsada Hunngarm

นักวิชาการตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง

Academic Officer in Internal Audit, Na Hu Kwang Subdistrict Administrative Organization

E-mail: Jedsada.hun@rmutr.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ (1) เพื่อประเมินคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 187 คน ได้แก่ ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที ค่าความแปรปรวนทางเดียว และค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัย (1) คุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด (2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ ควรจะมีการจัดอบรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน หรือมีการจัดทำกิจกรรมร่วมกันให้มากขึ้น เพราะปัจจัยภายในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพ การปฏิบัติราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

This research has 3 objectives (1) To assess the quality of administrative performance of the Na Hukwang Subdistrict Administrative Organization, Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province; (2) To analyze the relationship between internal organizational factors affecting the quality of administrative performance of the Na Hukwang Subdistrict Administrative Organization, Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province; and (3) To propose guidelines

for improving the quality of administrative performance of the Na Hukwang Subdistrict Administrative Organization, Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province. This research is a quantitative study. The sample group consists of 187 individuals, including employees working in the area of the Na Hukwang Subdistrict Administrative Organization, Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province. Data were collected using questionnaires. The statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Pearson correlation coefficient. The research results (1) The quality of administrative performance of the Na Hukwang Subdistrict Administrative Organization, Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province, is at the highest level. (2) The relationship between internal organizational factors affecting the quality of administrative performance of the Na Hukwang Subdistrict Administrative Organization, Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province, is at the highest level. (3) The recommended approach for improving the quality of administrative performance includes organizing training sessions to strengthen relationships among colleagues or conducting more joint activities. This is because internal organizational factors are the most significant influence on the quality of administrative performance in the Na Hukwang Subdistrict Administrative Organization, Thap Sakae District, Prachuap Khiri Khan Province.

Keywords: Quality Improvement, Administrative Performance, Local Administrative Organization

บทนำ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 วางหลักการปฏิบัติราชการว่าต้องเป็นไปเพื่อผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ความสำเร็จประสิทธิภาพและคุ้มค่า โดยมาตรา 76 กำหนดให้ผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง และเลื่อนขั้นเงินเดือน รวมถึงการพัฒนาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การบริหารผลการปฏิบัติงานเป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง ภายใต้ความเชื่อในลักษณะความเท่าเทียมกันของหุ้นส่วน (Partnership) โดยแสดงให้เห็นถึงข้อตกลงร่วมกันระหว่างงานและความคาดหวัง อันจะนำไปสู่วิธีการที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมายการทำงานมีวิธีการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายในการที่จะช่วยปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น รวมทั้งเป็นการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานและค้นหาวิธีการแก้ไขอุปสรรคที่ขัดขวางการทำงาน และเมื่อกระบวนการข้างต้นได้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์จะทำให้องค์กรมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และอยู่บนพื้นฐานของการบริหารทรัพยากรต่าง ๆ ที่องค์กรมีอยู่อย่างคุ้มค่า และพร้อมที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอันอาจเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี การบริหารผลการปฏิบัติงานที่ดีย่อมส่งผลให้บุคลากรภายในหน่วยงานเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่คิดที่จะหลีกเลี่ยงงานบุคลากรจะมีแรงกระตุ้นที่จะปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องอาศัยระยะเวลา ขั้นตอน และปัจจัยในการบริหารผลการปฏิบัติงานที่เกิดผลสัมฤทธิ์

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 หมวด 14 ได้กำหนดว่า รัฐจะต้องให้ความสำคัญแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น มีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง มีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย และในส่วนโครงสร้างขององค์ประกอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยคณะผู้บริหาร ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ของประชาชนในท้องถิ่น และมีสภาท้องถิ่นทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเช่นเดียวกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานราชการซึ่งระบบราชการไทยจะทำงานแบบเดิม ๆ ต่อไปอีกไม่ได้ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นที่จะปฏิรูประบบราชการให้สนองต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้น จึงทำให้ต้องมีการปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นให้มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะได้มีระบบบริหารจัดการที่ดี และให้บริการแก่ประชาชนและสังคมให้สอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ขององค์กร โดยมีข้าราชการและพนักงานภายในองค์กรเป็นตัวนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นตัวขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวไปสู่วางหน้า การที่จะพัฒนาองค์กรให้มีความเป็นเลิศมีประสิทธิภาพ ก็จะต้องมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพด้วยเช่นกัน

ในส่วนของโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐ ปัจจุบันพบว่ายังขาดความยืดหยุ่นและข้าราชการ ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยม และวิธีการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้เกิดปัญหาทั้งในระดับโครงสร้าง ระดับนโยบายและระดับการปฏิบัติการ ดังข้อสรุปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาต่อไปนี้ 1. ภาครัฐขาดกลไกและกฎเกณฑ์ในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่มีประสิทธิภาพและคล่องตัวสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมภายนอก 2. บุคลากรขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานและค่านิยมที่มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชน รวมถึงการไม่สามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการในปัจจุบัน จึงส่งผลให้การดำเนินงานในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และเกิดความคุ้มค่าสูงสุดตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย 3. ระบบการตัดสินใจและการบริหารจัดการของภาครัฐยังมีลักษณะที่ขาดความโปร่งใส บริสุทธิ์และยุติธรรมอย่างแท้จริง ทำให้การบริหารจัดการโดยรวมไม่สามารถสนองตอบและเกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ประชาชนได้ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือช่องทางให้เกิดการทุจริตและผิดจรรยาในการปฏิบัติราชการได้ 4. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์บ้านเมือง รวมถึงไม่รู้ระบบการปฏิบัติงานของราชการเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจแก้ไขปัญหา และตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของภาครัฐได้ 5. เกิดปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบในภาครัฐอย่างกว้างขวาง ส่งผลให้ภาครัฐ เกิดความสูญเสียทั้งในแง่ภาพลักษณ์ งบประมาณ รายได้นำส่งรัฐ และค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการป้องกันและปราบปรามทุจริตภายในหน่วยงานภาครัฐเป็นอย่างมาก

องค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีบุคลากรในหน่วยงานจำนวนมาก จึงทำให้มีความแตกต่างกันในด้านทัศนคติ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ขาดความรู้ด้านกฎระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ใช้กระบวนการตัดสินใจในการบริหารงานที่ไม่สอดคล้องกับการแก้ไข ปัญหาอย่างแท้จริง จึงทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายหรือ คลาดเคลื่อนจากเป้าหมาย ปัญหาดังกล่าวหากไม่ดำเนินการแก้ไข

อย่างถูกต้อง ถูกวิธีจะทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่องค์กรต้องการ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้มีความสนใจที่จะศึกษาถึงการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการสนับสนุนการทำงานของบุคลากรภายในองค์กรได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการงาน และคำว่า การปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินไปตามระเบียบ แบบแผน การกระทำ เพื่อให้เกิดความชำนาญ ปฏิบัติ ประณินบัติ รับผิดชอบ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร (2539) ได้กล่าวถึง การปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน จะทำให้งานมีประสิทธิภาพและช่วยให้พนักงานปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ช่วยให้การเปรียบเทียบผลงานที่ทำได้กับที่ควรจะเป็นมีความชัดเจน ช่วยให้เห็นวิธีการในการพัฒนาการทำงานให้มีผลได้มากกว่าปัจจัยที่ใช้และช่วยให้มีการฝึกฝนตนเองปรับเข้าสู่มาตรฐานการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ Peterson and Prowman (1953 อ้างถึงใน บุศรา สุดพิพัฒน์, 2553) ได้กล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานไว้ 4 ข้อดังนี้

1. คุณภาพของงาน (Quality) จะต้องมีความสูง คือผู้ผลิตและผู้ใช้ได้ประโยชน์ คุ่มค่า มีความพึงพอใจ ผลการปฏิบัติงานมีความถูกต้องได้มาตรฐาน และรวดเร็ว นอกจากนี้ผลงานที่มีคุณภาพนั้นควรก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร
2. ปริมาณงาน (Quantity) งานที่เกิดขึ้นต้องเป็นไปตามมาตรฐานขององค์กรโดยมีผลงานที่ปฏิบัติได้ปริมาณตามที่เหมาะสมหรือเป็นไปตามที่เป้าหมายขององค์กรวางไว้และต้องมีการวางแผนบริหารเวลา เพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมายที่กำหนด
3. เวลา (Time) คือ เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานกล่าวคือต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้อง เหมาะสมและทันสมัยมีการพัฒนาเทคนิคการปฏิบัติงานให้รวดเร็วสะดวกมากยิ่งขึ้น
4. ค่าใช้จ่าย (Cost) ในการปฏิบัติงานทั้งหมดต้องเหมาะสมกับงาน จะต้องลงทุนน้อยได้ผลกำไรมากที่สุด หรือการใช้ทรัพยากรด้านการเงิน แรงงาน วัสดุ เทคโนโลยี ที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และเกิดการสูญเสียให้น้อยที่สุด

แนวคิดและทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงาน ทฤษฎี 2 ปัจจัย (Two Factor Theory) ของ Herzberg

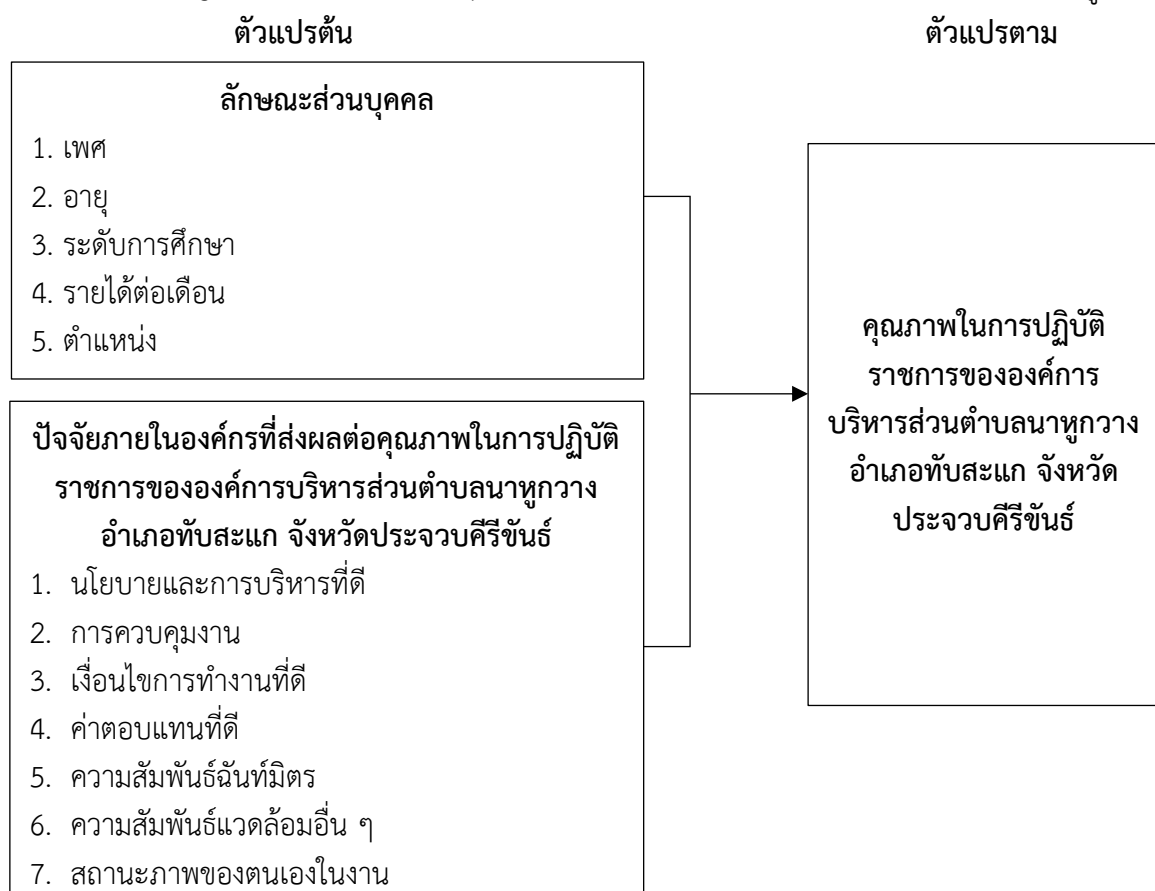
ทฤษฎี 2 ปัจจัยของ Herzberg (Herzberg's Two-Factor Theory) ได้มีการพัฒนาโดย Frederick Herzberg ในปี ค.ศ. 1950-1959 และในช่วงแรกของปี ค.ศ. 1960-1969 (อ้างใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2550) ซึ่งเสนอแนะว่าความพึงพอใจในการทำงาน ประกอบด้วย 2 แนวคิด คือ แนวคิดที่มีขอบเขตจากความพึงพอใจ (Satisfaction) ไปยังความไม่พึงพอใจ (No Satisfaction) และการได้รับอิทธิพลจากปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) และแนวคิดที่มีขอบเขตจากความไม่พึงพอใจ (Dissatisfaction) ไปยังความไม่มีความไม่พึงพอใจ (No Dissatisfaction) และได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene Factors) หรือกล่าวได้ว่า ทฤษฎี 2 ปัจจัย ประกอบด้วย (1) ปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน และ (2) ปัจจัยอนามัยหรือปัจจัย

ที่ช่วยลดความไม่พึงพอใจในการทำงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นในการทำงาน (Motivation Factors or Motivators) เป็นปัจจัยภายในหรือความต้องการภายในของพนักงานที่มีอิทธิพลในการสร้างความพึงพอใจในการทำงาน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เป็นกลุ่มปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานด้วยความพึงพอใจ และเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ทัศนคติทางบวกและการจูงใจที่แท้จริง 2) ปัจจัยอนามัยหรือปัจจัยที่ช่วยลดความไม่พึงพอใจในการทำงาน (Maintenance or Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เป็นเพียงสิ่งที่สกักกั้นไม่ให้พนักงานเกิดความไม่พอใจแต่ไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นที่พนักงานจะต้องได้รับการสนองตอบ เพราะถ้าไม่มีให้หรือให้ไม่เพียงพอ จะทำให้พนักงานเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ถ้าให้ปัจจัยเหล่านี้แล้วจะทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องประสิทธิภาพ พบว่ามีองค์ประกอบหลักที่คล้ายกัน ได้แก่ คุณภาพ ปริมาณ เวลา และต้นทุน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการปฏิบัติราชการที่มีคุณภาพต้องบรรลุผลตามมาตรฐานโดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ขณะเดียวกัน ทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg ได้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการทำงานจำเป็นต้องอาศัยทั้งปัจจัยจูงใจ เช่น ความก้าวหน้าในงาน และปัจจัยอนามัย เช่น สภาพการทำงานและค่าตอบแทน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามทฤษฎีสองปัจจัยของเฟรดริก เฮอริชเบิร์ก (Frederick Herzberg's Two-Factor Theory) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงตามรูปภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือวัด คือ แบบสอบถาม เพื่อทำการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 187 คน โดยได้ออกแบบเครื่องมือ การวิจัยดังกล่าว โดยใช้แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับจากเครื่องมือการวิจัยในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้ได้คำถามที่มีความสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ศึกษามากที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีทั้งสิ้น 348 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 187 คน โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดตัวอย่างตามการคำนวณของ Taro Yamane, 1967 (อ้างอิงใน จินตจุฑา จันทรประสิทธิ์, 2559) เพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ค่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และให้มีค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม (e) 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1. เพศ 2. อายุ 3. ระดับการศึกษา 4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5. ระดับตำแหน่ง จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะประเมินค่าด้วยมาตรวัด (Rating Scale) ใน 5 ระดับ มีคำตอบ 5 ตัวเลือก โดยเป็นการสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1. ด้านความสำเร็จของงาน 2. ด้านการยอมรับนับถือ 3. ด้านลักษณะของงาน 4. ด้านความรับผิดชอบ 5. ด้านโอกาสความก้าวหน้าในงาน 6. ด้านความสุขในงานที่ทำ จำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหูกวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย 1. นโยบายและการบริหารที่ดี 2. การควบคุมงาน 3. เงื่อนไขการทำงานที่ดี 4. ค่าตอบแทนที่ดี 5. ความสัมพันธ์ฉันท์มิตร 6. ความสัมพันธ์แวดล้อมอื่น ๆ 7. สถานะภาพของตนเองในงาน จำนวนทั้งสิ้น 15 ข้อ

โดยที่แบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) (Likert, 1961) และได้กำหนดมาตราส่วนประมาณค่าของแบบสอบถามเป็น 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยข้อคำถามมีลักษณะเชิงบวก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80–1.00 และมีค่าเฉลี่ยรวม 0.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (≥ 0.50) แสดงว่าเครื่องมือมีความตรงเชิงเนื้อหาที่เหมาะสม

ความเชื่อมั่น (Reliability) ทดสอบความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) จากการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน พบว่าได้ค่า 0.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (≥ 0.70) แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ และระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพการปฏิบัติราชการและปัจจัยภายในองค์กร

t-test (Independent Samples t-test) ใช้เปรียบเทียบคุณภาพการปฏิบัติราชการที่จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ หรือสถานภาพที่มีตัวเลือก 2 กลุ่ม

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ใช้เปรียบเทียบคุณภาพการปฏิบัติราชการที่จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลที่มีหลายกลุ่ม เช่น อายุ ระดับการศึกษา รายได้

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient): ใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์กรกับคุณภาพการปฏิบัติราชการ

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในด้านความสำเร็จของงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสุขในงานที่ทำ ด้านลักษณะของงาน ด้านการยอมรับนับถือ และ ด้านโอกาสความก้าวหน้าในงาน ซึ่งอธิบายได้ว่า ในด้านความสำเร็จของงานนั้นพนักงานส่วนใหญ่มีความเห็นในเรื่องสามารถทำงานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา พอใจกับความสำเร็จของงานที่ทำมาในอดีต และ ความสำเร็จของงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ประเมินผลระดับความเห็นของพนักงาน ออกมาอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ธนภรณ์ พรรณราย (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก โดยด้านปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านคุณภาพของงาน และด้านเวลา ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประเภทบุคลากร ระยะเวลาการทำงาน และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.001 ได้แก่ ด้านโครงสร้าง ด้านรูปแบบการบริหาร และด้านความสามารถ และสุดท้าย พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบใน การทำงานและด้านความก้าวหน้าในอาชีพ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในองค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพในการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหวาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พนักงานมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสัมพันธ์ฉันท์มิตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 รองลงมา คือ ด้านนโยบายและการบริหารที่ดี ด้านสถานภาพของตนเองในงาน ด้านการควบคุมงาน ด้านความสัมพันธ์แวดล้อมอื่น ๆ ด้านเงื่อนไขการทำงานที่ดี และ ด้านค่าตอบแทนที่ดี ซึ่งอธิบายได้ว่า พนักงาน

ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและความคิดเห็นในเรื่อง สามารถเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี และ เพื่อนร่วมงานต่างให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ปัทมพร พรหมทอง (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของข้าราชการกรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการปกครองจังหวัดสกลนคร มีจำนวน 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยสุขวิทยา ปัจจัยจิตใจ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร ได้ร้อยละ 46.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร ได้แก่ การกำหนดนโยบายที่ผ่านการมีส่วนร่วมโดยมีวัตถุประสงค์ชัดเจนและดำเนินการได้จริง การปกครองและบังคับบัญชาโดยยึดหลักเหตุผล การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การปรับปรุงเงินเดือน/ผลตอบแทนที่เหมาะสม และการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1) ควรจัด โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และพัฒนาทักษะการสื่อสารภายในองค์กร
- 2) ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานแบบมิตรภาพ การสื่อสารภายในองค์กรที่เปิดกว้าง และการบริหารที่โปร่งใส เพื่อลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจ
- 3) พัฒนาระบบ Mentoring ภายในองค์กร โดยให้บุคลากรรุ่นพี่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ถ่ายทอดประสบการณ์และทักษะการทำงานแก่บุคลากรรุ่นใหม่

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ผู้บริหาร อปท. ควร กำหนดนโยบายการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น นโยบายการอบรมประจำปี นโยบายพัฒนาความก้าวหน้าในสายงาน และนโยบายการประเมินผลงานที่ชัดเจนและเป็นธรรม
- 2) ควรผลักดันให้ อปท. มี ระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเชิงสมรรถนะ (Competency-based HRM) เพื่อให้การสรรหา บริหารงานบุคคล และการพัฒนาบุคลากรสอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติราชการ
- 3) กำหนดนโยบาย ความโปร่งใสและธรรมาภิบาล (Good Governance) ในทุกระบวนการ โดยเน้นความรับผิดชอบ ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของบุคลากร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อเจาะลึกถึงปัจจัยด้านแรงจูงใจและปัจจัยอนามัยที่มีผลต่อคุณภาพการปฏิบัติราชการในระดับบุคคล
- 2) ขยายการศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านบริบทและสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในภาพรวม

การอ้างอิง

- จินต์จุฑา จันท์ประสิทธิ์. (2559). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของบุคลากรทางการศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ธนภรณ์ พรหมราย. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา*. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

- บุศรา สุดพิพัฒน์. (2553). ปัจจัยส่วนบุคคลและความผูกพันต่อองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมพร พรหมทอง. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บริษัท อีระฟิล์ม และ ไซเท็ก จำกัด.
- อลงกรณ์ มีสุทธา และสมิต สัจฉกร. (2539). การประเมินผลการปฏิบัติงาน แนวความคิดหลักการ วิธีการ และกระบวนการ. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- Peterson, E. and Plowman, E.G. (1989). Business organization and management. Homewood, Illinois: Richard D. Irwin.
- Likert, R. (1961). *New patterns of management*. McGraw-Hill.

แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาล
ตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

THE GUIDELINES FOR DEVELOPING WELFARE TO ELDERLY TOWARDS A MODEL
ORGANIZATION OF THUNG SAI SUBDISTRICT MUNICIPALITY AT SAI THONG WATTHANA
DISTRICT IN KAMPHAENG PHET PROVINCE

วรศุณยานันท์ เสมา และ ไพศาล เครือแสง
Waratsayanana Sema and Phisarn Khruesaeng
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University
E-mail: hanatasa.ht@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มนักวิชาการด้านสาธารณสุข กลุ่มวิชาด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มพัฒนาชุมชน กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content analysis) และตรวจสอบความถูกต้องโดยหลักสามเส้า

ผลการศึกษาพบว่า

1) สภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย ปัญหาด้านจิตใจ ปัญหาด้านสังคม ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

2) ความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่ามีความต้องการ ดังนี้ 2.1) ด้านสุขภาพร่างกาย การเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่สะดวกมีหน่วยแพทย์เคลื่อนที่เยี่ยมบ้าน มีการตรวจสุขภาพประจำปี และการเฝ้าระวังโรคเรื้อรัง ให้มีการตรวจสุขภาพเป็นประจำเพื่อตรวจหาโรคและภาวะต่าง ๆ ตั้งแต่ระยะแรก และมีการแนะนำการดูแลสุขภาพ มีการจัดโครงการส่งเสริมการออกกำลังกาย มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ 2.2) ด้านจิตใจ ต้องการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว และเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา 2.3) ด้านสังคม ต้องการการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความสัมพันธ์ในครอบครัวมากขึ้น เข้าร่วมประเพณีศิลปวัฒนธรรมประจำถิ่น หรือกิจกรรมของชุมชนสัมพันธ์ เพื่อลดความคลายเครียดไม่รู้สึกละโดดเดี่ยว และชมรมผู้สูงอายุการให้ความรู้เรื่องสิทธิของผู้สูงอายุและการให้คำปรึกษา 2.4) ด้านเศรษฐกิจ มีความต้องการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เพียงพอและจ่ายตรงเวลาโครงการฝึกอาชีพหรือการมีรายได้เสริม เช่น การทำขนม การจักสาน สร้างกลุ่มอาชีพเสริม 2.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีแสงสว่างเพียงพอ ทางเดินเรียบ มีราวจับ ห้องน้ำ ความสะอาด จัดสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยในชุมชน3) แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุสู่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา

จังหวัดกำแพงเพชร มีดังนี้ 1) การส่งเสริมสวัสดิการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล การสนับสนุนงบประมาณ การขอให้รถกู้ชีพเพื่อรับส่งผู้ป่วยที่ไม่สามารถไปสถานพยาบาลเองได้ ควรจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อให้ความรู้ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่อง 2) การส่งเสริมการสร้างรายได้และอาชีพส่งเสริมการรวมกลุ่มและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุ 3) ปรับปรุงที่พักอาศัยและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง และปลอดภัย 4) ส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการและสังคมที่เหมาะสมกับสุขภาพและความปลอดภัย 5) สร้างความมั่นคงทางสังคมและครอบครัวพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวให้เกิดความเข้มแข็ง 6) สร้างเครือข่ายเกื้อหนุนจัดให้มีอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุในชุมชน จัดสวัสดิการผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนาสวัสดิการ, ผู้สูงอายุ, องค์กรต้นแบบ, คุณภาพชีวิต

Abstract

The objectives of this study were to 1) study the problems of welfare to elderly towards a model organization, 2) study the need for providing the welfare to elderly towards a model organization, and 3) find the guidelines for developing welfare to elderly to towards a model organization of Thung Sai subdistrict Municipality at Sai Thong Watthana District in Kamphaeng Phet Province. The key informants consisted 6 groups such as 20 the public health academics, political science and public administration academics, community development groups, human security volunteer groups, community leaders and elderly club groups. It was a qualitative research and content analysis and the correctness by the three-point method.

The result findings of study were as follows:

1) The problems of elderly the Thung Sai Subdistrict Municipality at Sai Thong Watthana District in Kamphaeng Phet Province was found that the physical health problems, mental problems, social problems, economic problems and environmental problems.

2) The needs of welfare to elderly towards a model organization of Thung Sai Subdistrict Municipality at Sai Thong Watthana District in Kamphaeng Phet Province were found that there were needs as follows: 2.1) Physical health: convenient access to public health services with mobile medical units visiting homes, an annual health examination, and chronic disease surveillance by regular health examinations to check for various diseases and conditions from the first stage and health care advice, a project to promote exercise and budget support for purchasing materials and equipment, 2.2) Mental: social interaction, family and participation in religious activities, 2.3) Society: participation in public activities or family activities, participating in local cultural traditions or community relations activities, reducing stress and alone and providing knowledge on the rights of the elderly and advice, 2.4) Economic: a vocational training project or having extra income and creating a secondary career group such as making and weaving desserts, 2.5) Environmental: improving housing to suitable for the elderly, good lighting,

smooth walkways, handrails, clean bathrooms and creating a safe and conducive environment in the community

3) The guidelines for developing welfare to elderly towards a model organization of Thung Sai Subdistrict Municipality were as follows: 1) Promotion of health and medical welfare and support for budget for equipment procurement and an establishment of a school for the elderly for providing knowledge and activities for promoting health continuously, 2) Promotion of income generation and careers including selling products to generate income for the elderly, 3) Improve housing and environment for providing stable and safety, 4) Promoting the recreational and social activities to appropriate for health and safety, 5) Creating the social and family stability, developing family relationships to strong, 6) Creating a support network and providing volunteers for taking care to the elderly in the community, arranging the welfare for the elderly efficiently and sustainably.

Keywords: Welfare Development, Elderly Person, Model Organization, Quality of Life

บทนำ

ปัจจุบันจะพบว่านานาประเทศทั่วโลกต่างกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และมีแนวโน้มจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในอีกไม่ช้า นับว่าเป็นความท้าทายที่แทบทุกประเทศทั่วโลกต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งนี้ ประเทศพัฒนาแล้วจะมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเร็วกว่าประเทศกำลังพัฒนา โดยประเทศในแถบยุโรปส่วนใหญ่ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วตามมาด้วยหลายประเทศในเอเชีย ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศสิงคโปร์ รวมถึงประเทศไทย โดยที่ประเทศสิงคโปร์มีสัดส่วนของผู้สูงอายุใกล้เคียงกับประเทศไทย และแม้ว่าประเทศสิงคโปร์จะเตรียมแผนรับมือกับความท้าทายดังกล่าวตั้งแต่เนิ่น ๆ ส่วนประเทศเกาหลีใต้ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว แต่ยังไม่มีการรองรับที่เป็นรูปธรรมและผู้สูงอายุจำนวนมากยังมีฐานะยากจน ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นได้เข้าสู่สังคมสูงอายุมานาน กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุเต็มที่และเป็นที่รู้กันทั่วโลกว่าประเทศญี่ปุ่นมีประชากรสูงอายุเป็นสัดส่วนสูง โดยในบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วประเทศญี่ปุ่นแซงหน้าไปมาก ดังตารางที่ 1 (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ม.ป.ป.) นอกจากนั้น ประเทศญี่ปุ่นยังมีระบบบำนาญแห่งชาติเป็นระบบขั้นพื้นฐานครอบคลุมประชาชนช่วงวัยทำงานทุกคน รวมถึงมีมาตรการกระตุ้นการจ้างงานผู้สูงอายุโดยออกกฎหมายห้ามกำหนดข้อจำกัดทางอายุเป็นเงื่อนไขในการจ้างงาน รวมถึงขยายอายุเกษียณเป็น 65 ปี พร้อมนำระบบการจ้างงานต่อเนื่องหลังเกษียณมาใช้ เพื่อช่วยให้คนสูงอายุสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศต้นแบบที่ดีสำหรับประเทศในเอเชียที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ของญี่ปุ่นในการปรับตัวและรับมือกับความท้าทายในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (พูนสิทธิ์ ว่องวัชรชัย, 2567) ประเทศไทยจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญกับประชากรผู้สูงอายุมากขึ้นในเรื่องของการดูแลในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลในการอยู่ร่วมกันระหว่างกลุ่มวัยผู้สูงอายุและวัยอื่นๆ ต้องการได้รับการดูแลที่ดีและจำเป็นต้องสอดคล้องกับความแตกต่างของกลุ่มวัยปัจจัยพื้นฐานของแต่ละช่วงอายุ แตกต่างกันทำให้ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสวัสดิการทางสังคม เพื่อตอบสนอง

ความต้องการของผู้สูงอายุจึงควรเป็นบริการที่มีความหลากหลาย ซึ่งที่ผ่านมามีการจัดบริการสวัสดิการสังคมขององค์กร หน่วยงานต่างๆ และยังไม่สามารถกระจายได้อย่างทั่วถึง รูปแบบการเน้นการสงเคราะห์มากกว่าให้บริการตามสิทธิที่พึงได้รับของผู้สูงอายุ (สิทธิพันธ์ พูนเอียด และคณะ, 2564)

ผู้สูงอายุจังหวัดกำแพงเพชร มีทั้งสิ้น 11 อำเภอ พบว่าประชากรผู้สูงอายุ(อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นจำนวน 146,593 คน คิดเป็นร้อยละ 20.84% ของจำนวนประชากรทั้งจังหวัด ในปี 2566 ซึ่งมีผู้สูงอายุผู้ชาย 45% มีผู้สูงอายุผู้หญิง 55% มีผู้สูงอายุที่เป็นคลังปัญญาชาวบ้าน 624 คน ด้านสาธารณสุขสถานพยาบาลที่มีช่องทางพิเศษบริการผู้สูงอายุ 12 แห่งตามข้อมูลจากกองทะเบียนอำเภอทรายทองวัฒนา ประชากรผู้สูงอายุในอำเภอทรายทองวัฒนา มีอัตราส่วนเป็นร้อยละ 20.01% ซึ่งเป็นจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในอำเภอทรายทองวัฒนา จากอัตราผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นของจังหวัดกำแพงเพชร ถือได้ว่าได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย ส่วนใหญ่มีโรคประจำตัวรุนแรง ผู้สูงอายุหลายคนพักอาศัยอยู่ลำพัง บางคนมีความพิการร่วมด้วย ส่งผลให้ไม่สามารถทำงานให้มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย นอกจากนี้ภาครัฐให้รายเดือนของผู้สูงอายุ อีกทั้งที่พักอาศัยชำรุดทรุดโทรม อาจทำให้เกิดอันตรายได้ ทำให้ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทรายประสบปัญหาทางด้านสุขภาพจิตเพิ่มขึ้น เพราะมีความเครียดจากการถูกทอดทิ้งรู้สึกโดดเดี่ยวมีสภาพจิตใจที่แย่ง ทำให้มีอาการซึมเศร้า

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยผู้ศึกษามองเห็นผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย มีการรวมกลุ่มกันอย่างต่อเนื่อง และผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาชาวบ้าน และมีผู้สูงอายุบางกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับด้านสุขภาพ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาพแวดล้อม ผู้ศึกษาจึงศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ของงานศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร
- 2) เพื่อศึกษาความต้องการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร
- 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ องค์การอนามัยโลก (อ้างถึงใน สุรัชย์ อยู่สาโก, 2550) แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้สูงอายุระยะต้น อยู่ระหว่าง 60 – 74 ปี ผู้สูงอายุระยะกลาง อยู่ระหว่าง 75–89 ปี และผู้สูงอายุระยะสุดท้าย อายุ 90 ปีขึ้นไป อ้างจากแนวคิด (กณิกนันต์ หยกสกุล 2551) ได้ให้อธิบายถึง วัยผู้สูงอายุหรือวัยชราเป็นระยะสุดท้ายของชีวิตความชราของบุคคลไม่ได้หมายความว่ามีความเจ็บป่วยแต่หมายถึงพัฒนาการของชีวิตซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปสู่ความเสื่อมของร่างกายและจิตใจวัยนี้เป็นการยากที่จะกำหนดลงไปว่าเริ่มเมื่ออายุเท่าใดและจะจบลงเมื่ออายุเท่าไรโดยทั่วไปแล้วถือว่าเริ่มต้นตั้งแต่อายุ 60 ปีขึ้นไปสภาพความเสื่อมของ

คนเรานั้นจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่นกรรมพันธุ์ อาหาร อาชีพ สภาพความเป็นอยู่ ดินฟ้าอากาศ ถิ่นที่อยู่อาศัย โรคภัยไข้เจ็บ ตลอดจนจิตใจและอารมณ์ร่วมด้วยทำให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในผู้สูงอายุ โดยจะพบว่าโครงสร้างของร่างกายจะค่อยๆ ร่วงโรยเซลล์ต่างๆ เริ่มหย่อนสมรรถภาพเนื่องจากใช้งานมานานการ ดังนั้นสิ่งหนึ่งที่ผู้สูงอายุจะต้องเผชิญคือมีโอกาสเกิดโรคต่างๆ ได้ง่ายเช่นโรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคติดเชื้อ และ โรคที่เกิดจากอุบัติเหตุ เป็นต้น

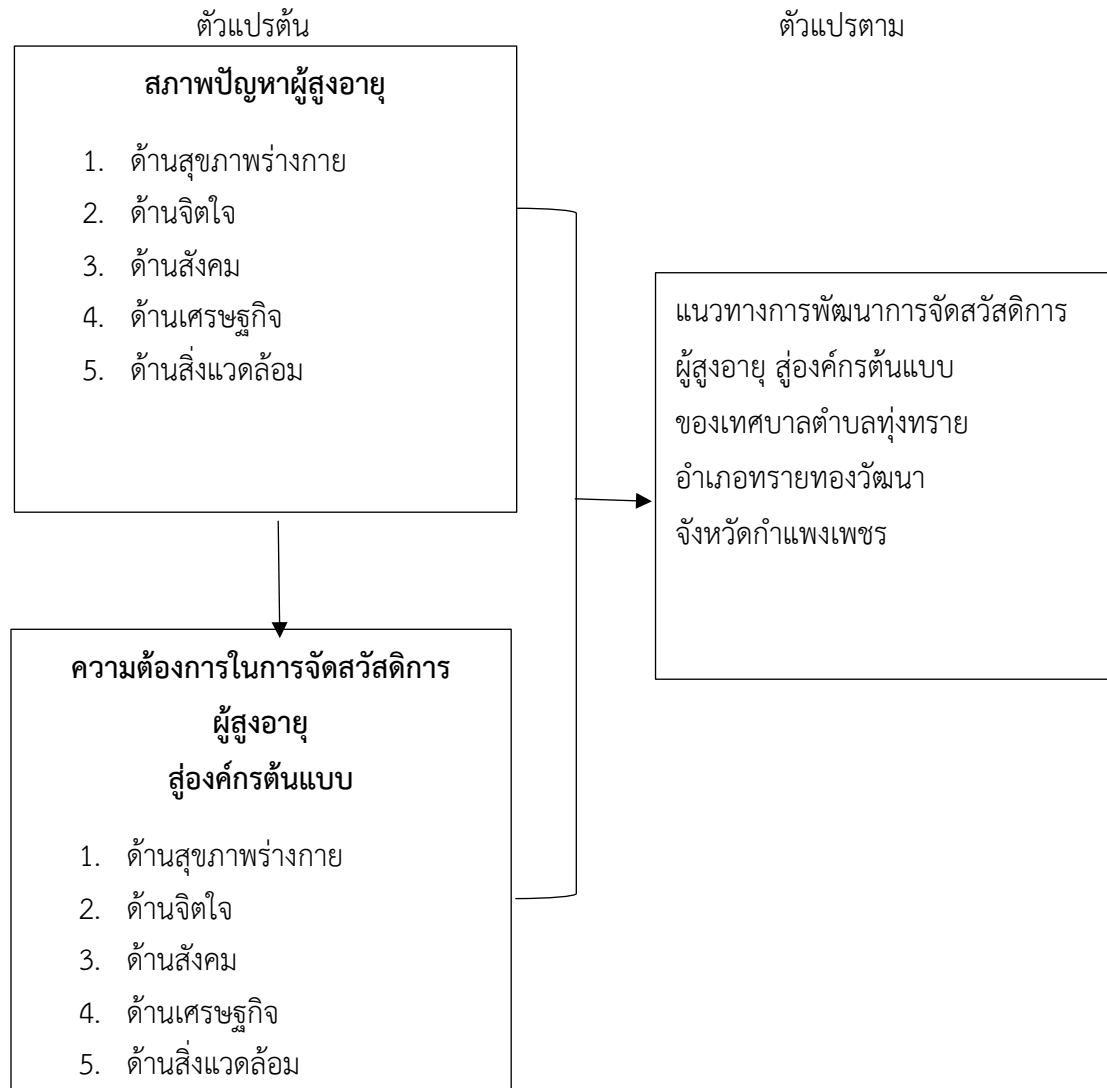
แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม อ้างจากแนวคิด เทอร์เนอร์, (Turner, 1974: 14) ให้ความหมายว่า “สวัสดิการสังคม” เป็นความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานที่มั่นคง โดยครอบคลุมการบริการกับบุคคลและชุมชนในลักษณะการพัฒนา สังคม และการเสริมสร้างให้บุคคลสามารถเผชิญกับสภาพปัญหาทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนการพยายามขจัดสภาวะที่พึ่งตนเองไม่ได้ของประชาชนให้หมดไป บาร์คเกอร์ (Barker, 1987 : 154) ให้ความหมายว่า สวัสดิการสังคม คือ ระบบที่ประกอบด้วย โครงการต่างๆ ประโยชน์ตอบแทน และบริการ ในระดับชาติ ที่ช่วยให้ประชาชนได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา และสาธารณสุข อันเป็นพื้นฐานที่จะทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ รวมทั้งยัง หมายถึง สถานะของความอยู่ดีมีสุขโดยรวมของคนในชาติและของชุมชนหรือสังคมอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อ้างจากแนวคิด ชลธิชา กรรเจียก (2557) ได้อธิบายว่า คุณภาพชีวิตมีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคม คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มนุษย์กำหนดขึ้น และชวนขยายให้ได้มาด้วยตนเอง นอกจากนี้ ยังเป็นเกณฑ์ที่จะทำให้มนุษย์มีการพัฒนาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องสำคัญมากของบุคคล และสังคมในปัจจุบัน

นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ อ้างจากแนวคิด ธัญวรรณ์ แจ่มใส (2564: 7) ได้กล่าวว่า ประเทศมีนโยบายสวัสดิการผู้สูงอายุทั้งรูปแบบของกฎหมายโดยเฉพาะซึ่งนับได้เป็นนโยบายสาธารณะในรูปแบบพระราชบัญญัติและนโยบายของรัฐบาลแต่ละสมัยซึ่งมีการกำหนดออกมาเป็นแผนผู้สูงอายุระดับชาติ ระดับกระทรวงทบวงกรมกระทั่งถึงแผนผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น

สถานการณ์การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย อ้างจากแนวคิด กรมกิจการผู้สูงอายุ (2565: 36) ได้อธิบายถึงสถานการณ์การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยได้เริ่มจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.2525 เป็นแผนระยะยาว 20 ปี ครอบคลุมตั้งแต่ปี พ.ศ.2525-2544 โดยเรียกแผนฉบับนั้นว่าแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ ต่อมาในปี พ.ศ.2545 ได้มีการจัดทำและประกาศใช้แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เช่นกัน แผนดังกล่าวได้มีการปรับปรุงและติดตามประเมินผล การดำเนินงานเป็นระยะ และจะสิ้นสุดภายในปี พ.ศ.2564 เพื่อให้ประเทศไทยมีกรอบทิศทาง การดำเนินงานด้านผู้สูงอายุที่มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับ บริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580) ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนความต้องการของผู้ที่จะเป็นผู้สูงอายุรุ่นต่อไปในอนาคต โดยมีสถานการณ์ที่มีผลต่อการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

วิธีการดำเนินการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information's) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเลือกแบบการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน โดยแบ่งกลุ่ม ได้ดังนี้

(1) กลุ่มนักวิชาการด้านสาธารณสุข	จำนวน 3 คน
(2) กลุ่มวิชาด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน 1 คน
(3) กลุ่มพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
(4) กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์	จำนวน 3 คน
(5) กลุ่มผู้นำชุมชน	จำนวน 3 คน
(6) กลุ่มชมรมผู้สูงอายุ	จำนวน 1 คน
(7) กลุ่มประชากรผู้สูงอายุ	จำนวน 8 คน

2) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดผู้ให้ข้อมูลด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยการเลือกแบบ การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีประสบการณ์การทำงานผลงาน และมีความเชี่ยวชาญการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ และด้านชุมชนอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 10 คน หรือคนเพื่อการประเมิน ตรวจสอบ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สุ่มคัดกร

ต้นแบบ ดังนี้ (1) กลุ่มนักวิชาการด้านสาธารณสุข	จำนวน 2 คน
(2) กลุ่มวิชาด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์	จำนวน 2 คน
(3) กลุ่มพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
(4) กลุ่มอาสาสมัครพัฒนาสังคมเพื่อความมั่นคงของมนุษย์	จำนวน 2 คน
(5) กลุ่มผู้นำชุมชน/นายกเทศมนตรีตำบลทุ่งทราย/รองนายกฯ	จำนวน 3 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ มี 2 แบบโดยมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบ เครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือการศึกษาเชิงคุณภาพ

ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบการประชุมสนทนากลุ่ม ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1.1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สุ่มคัดกรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร จากหนังสือเอกสาร และผลงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดเป็นกรอบประเด็นที่ศึกษาให้ครอบคลุมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาศึกษา

1.2) สร้างแบบสัมภาษณ์ แบบประชุมสนทนากลุ่มเฉพาะ และเครื่องมือการ บันทึก เพื่อให้ได้ข้อมูล โดยได้การสนับสนุนและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ มีขั้นตอน ดังนี้

(1) กำหนดโจทย์ หรือคำถามการศึกษา คือ คำถามที่ต้องการคำตอบจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาประเด็นสภาพทั่วไป การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลทุ่งทราย ในอำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร มีแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สุ่มคัดกรต้นแบบอย่างไร

(2) สร้างแบบสอบถามจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์แนวคิด และข้อค้นพบตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยการพิจารณาประเด็นสภาพทั่วไป ของปัญหาและความต้องการในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลทุ่งทราย และหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สุ่มคัดกรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร

1.3) การตรวจสอบและหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ การหาคุณภาพของเครื่องมือ สามารถหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา รายข้อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

(1) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ ออกแบบไว้

(2) หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา รายข้อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับโดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและเสนอนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

1.4) การประชุมสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาได้เชิญตัวแทนกลุ่มนักวิชาการด้านสังคมสงเคราะห์ กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่มผู้ชุมชนและท้องถิ่น กลุ่มนักวิชาการด้านผู้สูงอายุ เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีขั้นตอน ดังนี้

(1) นำแบบจำลองที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสังเคราะห์ โดยการพิจารณาประเด็นสภาพทั่วไป ของปัญหาและความต้องการในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลทุ่งทราย และหาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร และสร้างภาพจำลองของ แนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร มาประกอบการศึกษาในการกำหนดประเด็นที่จะศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์รวมทั้งนำมาใช้ในการวิเคราะห์

(2) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบ ประเมินผลเพื่อยืนยันแบบจำลองโดยการตรวจสอบความถูกต้อง ความถูกต้องความเหมาะสมในการปฏิบัติ และการใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปพัฒนาต่อยอดให้งานศึกษามีความชัดเจน และชัดเจนในประเด็นที่ขาดตกบกพร่องให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

(3) สร้างแบบจำลองของรูปแบบการพัฒนาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร เข้าสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสิ่งสนับสนุนข้อโต้แย้งต่าง ๆ ให้ละเอียดและเสริมให้ความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปใช้โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนพิจารณาทั้งด้านเนื้อหาสาระความตรงตามเนื้อหา รายข้อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับตลอดจนภาษาที่ใช้ อนึ่งแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบจาก ผู้ทรงคุณวุฒินำไปใช้เพื่อการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ตั้งเกณฑ์กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ไว้ คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีความรู้ความเข้าใจด้านรัฐศาสตร์และมีความรู้ความเข้าใจ ด้านเครื่องมือการศึกษาเป็นอย่างดีจำนวน 5 คน

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา แบ่งผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

4.1 ศึกษาสภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 ด้านสุขภาพร่างกาย พบว่าสภาพปัญหาผู้สูงอายุ มีโรคเรื้อรัง เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคอ้วน ซึ่งร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ทำให้ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคต่างๆ มากขึ้น ซึ่งมักเกิดจากพฤติกรรมการกินที่ไม่เหมาะสม ขาดการออกกำลังกาย และไม่มีการดูแลผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียง การให้คำปรึกษาไม่เพียงพอต่อการดูแลตนเองในผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวและโภชนาการ

4.1.2 ด้านจิตใจ พบว่าสภาพปัญหาด้านจิตใจของผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่สำคัญและควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึก ปัญหาที่พบบ่อย ผู้สูงอายุเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง หรือโรคที่รักษาไม่หาย รู้สึกเบื่อหน่ายในการรักษาที่ยืดเยื้อ มีอาการซึมเศร้า หงุดหงิด ขี้ระแวง วิตกกังวล มีหลายอารมณ์ ทำให้ผู้สูงอายุไม่มีความสุขปัญหาสุขภาพจิต เช่น โรคซึมเศร้า ความวิตกกังวล ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายโดยตรงปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับอายุ เช่น โรคข้อเสื่อม โรคกระดูกพรุน ซึ่งพบได้บ่อยในผู้สูงอายุ

4.1.3 ด้านสังคม พบว่าสภาพปัญหาด้านสังคมของผู้สูงอายุ ของเทศบาลทุ่งทราย หลัก ๆ การขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โอกาสในการเข้าสังคมและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นลดลง ทำให้ขาดแรงบันดาลใจและความสุขในการใช้ชีวิต การถูกมองข้ามและไม่ให้ความสำคัญ ในสังคมที่ให้ความสำคัญกับวัยหนุ่มสาว ผู้สูงอายุอาจรู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่าและถูกสังคมมองข้าม การถูกละเลยจากครอบครัว ในบางกรณี ลูกหลานอาจไม่มีเวลาหรือความสามารถในการดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกถูกทอดทิ้ง มีระยะห่างของช่องว่างของวัย ทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน ซึ่งสามารถสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัว

4.1.4 ด้านเศรษฐกิจ พบว่าสภาพปัญหาด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป รายได้ไม่เพียงพอ เงินบำนาญอาจไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตไม่มีเงินออมสำรองเพียงพอขาดรายได้เสริมจากการทำงาน ค่าครองชีพสูงค่ารักษาพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัยและอาหารสูงขึ้นภาวะเงินเฟ้อ กำลังซื้อลดลงเนื่องจากเงินเฟ้อเงินบำนาญที่ได้รับมีมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับอดีต ขาดทักษะในการหารายได้เพิ่มเติมไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานขาดโอกาสในการทำงานที่เหมาะสม

4.1.5 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมผู้สูงอายุมีความเปราะบางต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าคนในวัยอื่น ๆ เนื่องจากความเสื่อมถอยของร่างกายและสุขภาพ ทำให้พวกเขาได้รับผลกระทบจากมลพิษและภัยพิบัติทางธรรมชาติได้ง่ายกว่า โดยปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อผู้สูงอายุสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่เอื้ออำนวย บ้านเรือนที่ไม่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น มีบันไดสูง พื้นลื่น ไม่มีราวจับ ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายสิ่งกีดขวางในบ้านที่อาจทำให้สะดุดล้มการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ที่ไม่เหมาะสมกับสรีระสภาพแวดล้อมภายนอกที่ไม่ปลอดภัย ถนนหนทางไม่เรียบเสมอกัน มีหลุมบ่อทางเดินเท้าแคบและไม่สะดวกสัญญาณจราจรที่ไม่ชัดเจน ทำให้ข้ามถนนได้ยากไม่สะดวกสัญญาณจราจรที่ไม่ชัดเจน ทำให้ข้ามถนนได้ยากมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม มลพิษทางอากาศ ฝุ่นละออง เสียงดัง ทำให้สุขภาพแย่ลง น้ำเสีย สิ่งปฏิกูล ส่งผลต่อ

สุขอนามัยการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะที่จำกัด สวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกายไม่สะดวกต่อการเข้าถึงขนส่งสาธารณะไม่รองรับความต้องการของผู้สูงอายุ

4.2 ผลการศึกษาความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1 ด้านสุขภาพร่างกาย จากการศึกษาพบว่าความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย เกิดภาวะที่เกิดจากโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการ 1)ส่งเสริมการตรวจสุขภาพเป็นประจำ เพื่อตรวจหาโรคและภาวะต่างๆ ตั้งแต่ระยะแรก และมีการแนะนำการดูแลสุขภาพ 2)การจัดโครงการส่งเสริมการออกกำลังกาย มุ่งเน้นให้ประชากรสามารถช่วยเหลือดูแลตนเองในยามสูงวัย ตลอดจนการดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ และลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพต่าง 3)จัดแนวทางการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและโภชนาการเพิ่มคุณภาพชีวิต

4.2.2 ด้านจิตใจ จากการศึกษาพบว่าการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย พบว่าเกิดจากความเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ต้องการให้ 1)ส่งเสริมการประเมินภาวะเครียดในผู้สูงอายุทุกคน 2)การจัดโครงการปฏิบัติธรรมในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว กระตุ้นในผู้สูงอายุรู้สึกว่าเป็นที่ปรึกษาของบุคคลในครอบครัวได้ 3)สนับสนุนจัดสถานที่สำหรับผู้สูงอายุเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

4.2.3 ด้านสังคม จากการศึกษาพบว่าการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย พบว่า ความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ 1)เสริมสร้างโอกาสในการเข้าสังคม จัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เช่น สโมสรผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์กับผู้อื่น 2)การส่งเสริมการดูแลจากครอบครัว จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น 3)การสนับสนุนการเป็นอาสาสมัคร ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อสังคม 4)การจัดกิจกรรมร่วมกันของวัยเด็กวัยรุ่นวัยผู้ใหญ่ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนมีเพื่อนบ้านที่ดีและเป็นมิตร

4.2.4 ด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาพบว่าการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย พบว่า มีประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น 1)สนับสนุนเพิ่มเงินบำนาญ ปรับเพิ่มอัตราเงินเบี้ยยังชีพให้สอดคล้องกับค่าครองชีพ ขยายฐานผู้มีสิทธิได้รับเงิน 2)การส่งเสริมการออม สร้างความตระหนักให้กับประชาชนเกี่ยวกับความสำคัญของการออมเพื่อวัยเกษียณ จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่หลากหลาย 3)การสนับสนุนการทำงาน สร้างงานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการทำงานให้ความช่วยเหลือ 4)การจัดโครงการส่งเสริมอาชีพ มีการฝึกสอนสิ่งประดิษฐ์ที่เพิ่มรายได้

4.2.5 ด้านสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่าความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเทศบาลตำบลทุ่งทราย พบว่า ความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ 1)สนับสนุนปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้อยู่ในสภาพ 2)การปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายนอก ปรับปรุงถนนหนทางให้เรียบเสมอกันสร้างทางเดินเท้าที่กว้างและสะดวก3)การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในชุมชน เพิ่มพื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ เช่น ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ 4)การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเก็บขยะและทำลายขยะอย่างถูกวิธี

4.3 ผลการศึกษานโยบายการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 ด้านสุขภาพร่างกาย สวัสดิการด้านสุขภาพร่างกายสำหรับผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสุขภาพที่ดีเป็นรากฐานของการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและเป็นอิสระ การมีสวัสดิการที่ครอบคลุมจะช่วยให้

ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน 1) ส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพ การตรวจโรคประจำปี 2) จัดบริการฟื้นฟูร่างกายสำหรับผู้สูงอายุที่ประสบอุบัติเหตุหรือมีโรคเรื้อรัง 3) จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกายกลุ่ม การทำสมาธิ โยคะ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมและดูแลสุขภาพร่างกาย 4) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตนเอง การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกกำลังกาย และการใช้ยาอย่างถูกต้อง 5) สร้างกลุ่มสนับสนุนสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้แบ่งปันปัญหาและรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

4.3.2 จิตใจ การดูแลสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในวัยสูงอายุ ผู้คนมักเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สังคม และอารมณ์ ซึ่งอาจนำไปสู่ความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว กังวล หรือซึมเศร้า ดังนั้น การจัดสวัสดิการด้านจิตใจจึงเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การมีสวัสดิการด้านสุขภาพจิตที่ดีจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แนวทางการจัดสวัสดิการด้านจิตใจสำหรับผู้สูงอายุ 1) การจัดโครงการปฏิบัติธรรมในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว 2) จัดตั้งสายด่วนปรึกษาทางจิตวิทยาสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ระบายความรู้สึกและขอคำปรึกษา 3) ส่งเสริมให้มีอาสาสมัครเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เพื่อเป็นเพื่อนพูดคุยและให้กำลังใจ 4) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ช่วยให้ผู้สูงอายุจัดการกับความเครียดได้ดีขึ้น ช่วยลดความเสี่ยงในการเกิดโรคซึมเศร้า ให้ผู้สูงอายุมีความสุข

4.3.3 สังคม การจัดสวัสดิการด้านสังคมสำหรับผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เพราะนอกจากสุขภาพกายและจิตใจแล้ว การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีก็ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมาก 1) จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายและจิตใจ รวมถึงการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ 2) สนับสนุนมีศูนย์บริการสาธารณะที่ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้บริการข้อมูลและคำปรึกษาต่างๆ 3) สนับสนุนโครงการที่สร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น การทำสวน การทำหัตถกรรม หรือการจำหน่ายสินค้า 4) จัดกิจกรรมสร้างความตระหนักในสังคมให้เห็นความสำคัญของการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว

4.3.4 เศรษฐกิจ การจัดสวัสดิการด้านเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจในช่วงบั้นปลายชีวิต แนวทางการจัดสวัสดิการด้านเศรษฐกิจสำหรับผู้สูงอายุ 1) ส่งเสริมสร้างงานสร้างรายได้สำหรับผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพิ่มเติม 2) ส่งเสริมการปลูกผักแลกกันในกลุ่มเพื่อน เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสร้างสัมพันธ์ที่ดีภายในชุมชน 3) จัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากจนและต้องการสร้างอาชีพ 4) จัดอบรมให้ความรู้ด้านการเงินแก่ผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3.5 สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุเป็นเรื่องสำคัญ เพราะสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 1) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมแก่ผู้สูงอายุ 2) จัดโครงการสอนให้ผู้สูงอายุแยกขยะ และจัดการขยะอย่างถูกสุขลักษณะ 3) สนับสนุนปรับปรุงบ้านของผู้สูงอายุให้มีความปลอดภัยและสะดวกสบายมากขึ้น 4) จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สูงอายุและชุมชน เช่น การทำความสะอาดชุมชน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ สู่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร ขอสรุปผลการศึกษาในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า 1.1) ด้านสุขภาพร่างกาย ผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ขาดการดูแลที่เหมาะสม โดยเฉพาะผู้ป่วยติดเตียง ขาดคำแนะนำในการดูแลตนเองและงบประมาณสนับสนุนวัสดุส่งเสริมสุขภาพ แม้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง แต่ยังไม่เพียงพอ 1.2) ด้านจิตใจ สภาพปัญหาด้านจิตใจของผู้สูงอายุหลายคนรู้สึกโดดเดี่ยว สูญเสียคนใกล้ชิด ขาดที่พึ่งทางจิตใจ และไม่ได้รับการดูแลด้านสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้า วิตกกังวล และอารมณ์แปรปรวน 1.3) ด้านสังคม ขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมทางสังคม ถูกมองข้ามจากครอบครัวและสังคม ทำให้รู้สึกไร้คุณค่า เกิดช่องว่างระหว่างวัยและความขัดแย้งในชุมชน 1.4) ด้านเศรษฐกิจ มีรายได้ไม่เพียงพอ ค่าครองชีพและค่ารักษาพยาบาลสูง ขาดโอกาสในการประกอบอาชีพเสริม ขาดทักษะและการสนับสนุนในการหารายได้ 1.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะและระบบขนส่งยังไม่รองรับความต้องการ

2. ผลการศึกษาคำความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร 2.1) ด้านสุขภาพร่างกาย ผู้สูงอายุต้องการการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคมามากกว่าการรักษา เช่น ตรวจสุขภาพประจำปี จัดงบประมาณสำหรับอุปกรณ์สุขภาพ และโครงการออกกำลังกายที่เหมาะสม 2.2) ด้านจิตใจ ต้องการการดูแลสุขภาพจิต เช่น การประเมินภาวะเครียด การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรม ส่งเสริมบทบาทของผู้สูงอายุในครอบครัวเพื่อสร้างคุณค่าในตนเอง 2.3) ด้านสังคม ต้องการการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ส่งเสริมบทบาทอาสาสมัคร และปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ 2.4) ด้านเศรษฐกิจ ต้องการรายได้ที่มั่นคง เช่น การเพิ่มเงินบำนาญ โอกาสในการทำงานที่เหมาะสม การฝึกอบรมอาชีพ และการสนับสนุนกิจกรรมสร้างรายได้ในชุมชน 2.5) ด้านสิ่งแวดล้อม ต้องการการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ปลอดภัย เช่น ติดตั้งราวจับ ปรับพื้น ทางลาด และเพิ่มพื้นที่สีเขียว รวมถึงส่งเสริมการเข้าถึงขนส่งสาธารณะที่สะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

3. ผลการศึกษานโยบายการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร 3.1) ด้านสุขภาพร่างกาย พัฒนาระบบสวัสดิการสุขภาพที่ครอบคลุมเพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ส่งเสริมสุขภาพที่ดีเพื่อการใช้ชีวิตอย่างอิสระ 3.2) ด้านจิตใจ จัดสวัสดิการดูแลสุขภาพจิตเพื่อป้องกันภาวะเหงา โดดเดี่ยว หรือซึมเศร้า จากความเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ โดยส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างจิตใจที่เข้มแข็งและมีความสุข 3.3) ด้านสังคม ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์และบทบาทในสังคมของผู้สูงอายุ ผ่านกิจกรรมและบริการทางสังคมที่ตอบสนองความต้องการ ช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุขและรู้สึกมีคุณค่าในสังคม 3.4) ด้านเศรษฐกิจ จัดอบรมให้ความรู้ด้านการเงินสนับสนุนโครงการสร้างรายได้ ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้สูงอายุมีรายได้เพียงพอและความมั่นคงทางเศรษฐกิจในวัยเกษียณ 3.5) ด้านสิ่งแวดล้อม พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย และการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากอภิปรายผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ส่องค์กรต้นแบบ ของเทศบาลตำบลทุ่งทราย อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านสุขภาพร่างกาย ผลการศึกษพบว่าเนื่องจากอายุมากขึ้นทำให้สุขภาพแย่ลง ตามวัย จึงต้องการเข้าถึงทางการแพทย์ได้อย่างทันเวลา ผู้สูงอายุต้องการป้องกันและดูแลรักษาปัญหาของผู้สูงอายุ การส่งเสริม

สุขภาพให้ดียิ่งขึ้น มีการรักษาฟรีทุกโรค มีการจัดโครงการส่งเสริมการออกกำลังกาย มุ่งเน้นให้ประชากรสามารถช่วยเหลือดูแลตนเองในยามสูงวัย ตลอดจนการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ และลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ ธนวิญญ์ แสนสองแคว (2559:10) ศึกษาพฤติกรรมดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พบว่า ปัจจัยเอื้อ ด้านการเข้าถึงสถานบริการสาธารณสุข หรือสถาน บริการสุขภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของสฤติย์พงษ์ เจตสุพรรณ(2559 : 11) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ตำบลท่าตอน อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยเอื้อ ด้านการเข้าถึงสถานบริการสุขภาพของ ผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุมี 13 ระดับการเข้าถึงสถานบริการสุขภาพ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านจิตใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุสุขภาพจิตใจของผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในวัยสูงอายุ ผู้คนมักเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย สังคม และอารมณ์ ซึ่งอาจนำไปสู่ความรู้สึกเหงา โดดเดี่ยว กังวล หรือซึมเศร้า เทศบาลตำบลทุ่งทรายมีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมในกลุ่มผู้สูงอายุ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่งเสริมให้มีอาสาสมัครเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เพื่อเป็นเพื่อนพูดคุยและให้กำลังใจ สอดคล้องกับ มาโนช ขันทพิริยา (2560:13) ได้ศึกษา การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตตำบลไชยสถาน อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน ได้เสนอผลการศึกษาผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิต โดยรวม และคุณภาพชีวิตรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งด้านสุขภาพกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม

3. ด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลทุ่งทราย การมีระยะห่างของช่องว่างของวัยทำให้เกิดความขัดแย้งในชุมชน ปัญหาสังคมผู้สูงอายุค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการและค่ารักษาพยาบาลมากขึ้น การขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โอกาสในการเข้าสังคมและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นลดลง การขาดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้ขาดแรงบันดาลใจและความสุขในการใช้ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ นิชาณี ฉุนฉลาด (2560 : บทคัดย่อ) ให้ความหมายของสวัสดิการไว้ว่า ระบบสวัสดิการสังคม หมายถึง กระบวนการต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยตรงต่อการแก้ไขปัญหาสังคม การป้องกัน พัฒนาทรัพยากรบุคคล และคุณภาพชีวิตตามเป้าหมายที่สังคมกำหนด โดยการกระตุ้นทางสังคมเพื่อทำให้เกิดการปรับปรุง พัฒนา สถาบันสังคมที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล เพื่อนำไปสู่การเป็นสังคมอุดมคติ และผู้สูงอายุตามกฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปมีสัญชาติไทย

4. ด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า มีรายได้ไม่เพียงพอ เงินบำนาญอาจไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตไม่มีเงินออมสำรองเพียงพอขาดรายได้เสริมจากการทำงาน ค่าครองชีพสูงค่ารักษาพยาบาลเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัยและอาหารสูงขึ้น การหารายได้เพิ่มเติมไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานขาดโอกาสในการทำงานที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญพิชชา แซ่วุ่น (2566:บทคัดย่อ) ความต้องการของผู้สูงอายุ วัยชราเป็นช่วงวัยที่ต้องการได้รับความเอาใจใส่ การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทั้งความเป็นอยู่ การรักษาพยาบาล และการได้รับความเคารพยกย่อง จากครอบครัวและสังคม สังคมไทยที่มีวิถีปฏิบัติดีกันมาอย่างต่อเนื่อง ที่มีการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งด้านสภาพร่างกายและจิตใจ แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ ผู้สูงอายุได้รับผลกระทบในเรื่องการดูแล เอาใจใส่ ที่น้อยลงด้วยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งนี้การได้รับการดูแลเอาใจใส่ยังเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้สูงอายุ และควรเริ่มต้นจากภายในครอบครัว โดยสังคมก็มีส่วนจำเป็นในการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ

5. ด้านสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลทุ่งทรายสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่เอื้ออำนวย บ้านเรือนที่ไม่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะที่จำกัดสวนสาธารณะ สถานที่ออกกำลังกาย

ไม่สะดวกต่อการเข้าถึงขนส่งสาธารณะไม่รองรับความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กมล วิเศษงามปกรณ และวัชร ศรีทอง (2559 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของตำบลไผ่ท่าโพ อำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุส่งผลต่อพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ พงศธร ศิลาเงิน (2560:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ในจังหวัดพะเยา พบว่า ด้านปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ การมีและการใช้คู่มือการส่งเสริมและดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ การได้รับแรงสนับสนุนจากบุคคลภายในครอบครัว และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีความสุข ข้อเสนอแนะทั่วไปในการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุมีดังนี้:

1. การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ผู้สูงอายุควรได้รับบริการทางการแพทย์ที่ครอบคลุม มีการตรวจสุขภาพประจำปี ส่งเสริมการออกกำลังกาย และให้ความรู้ด้านสุขภาพเพื่อการดูแลตนเอง
2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ โดยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบขนส่ง และสภาพแวดล้อมชุมชนให้เหมาะสมต่อการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ
3. การส่งเสริมการมีงานทำและรายได้ สนับสนุนการจ้างงานที่เหมาะสม ฝึกอบรมทักษะ และให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้สูงอายุที่ขาดรายได้
4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม โดยจัดกิจกรรมทางสังคม สนับสนุนชมรมผู้สูงอายุ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว
5. การพัฒนาบริการดูแลระยะยาว โดยการสนับสนุนบริการดูแลที่บ้านและสถานดูแลคุณภาพ พร้อมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการดูแล
6. การบังคับใช้กฎหมายและนโยบาย โดยการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ พร้อมพัฒนานโยบายที่ตอบสนองความต้องการอย่างรอบด้าน
7. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ภาครัฐ รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ โดยร่วมมือกับเอกชน ประชาสังคม และประชาชน มีความสำคัญในการสร้างสวัสดิการที่ยั่งยืนและคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เพื่อให้การพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป มีดังนี้

- 1) การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการและความท้าทายของผู้สูงอายุ
- 2) ควรศึกษาผลกระทบของสวัสดิการประเมินผลกระทบของสวัสดิการที่มีต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ

- 3) ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุในต่างประเทศเปรียบเทียบกับของไทย
- 4) ควรศึกษาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดูแลผู้สูงอายุในการนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กณิกนันต์ หยกสกุล. (2551). การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาส่งเสริมสุขภาพ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ (2565). แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580). กรุงเทพฯ: กรมกิจการผู้สูงอายุ. หน้า 36.
- ชลธิชา กรรเจียก. (2557). การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลบางปะราง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต. วิทยาลัยบูรพา.
- เทอร์เนอร์, (Turner, 1974). อ้างถึงใน อัจฉราพร ปะที. (2553). ความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนต่อการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง: กรณีศึกษาประชาชนในตำบล ผาสิ่งห์ อำเภอเมืองจังหวัดน่าน. สารนิพนธ์. สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 26.
- ธัญวรัตน์ แจ่มใส. (2564). นโยบายเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม. ปีที่ 6(3). หน้า 7.
- บาร์คเกอร์ (Barker, 1987) อ้างถึงใน จิราลักษณ์ จงสถิตมัน. (2539). สังคมสงเคราะห์กลุ่มชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 5.
- พูนสิทธิ์ ว่องวัชชัย (20 กันยายน 2560) เหยี่ยวหลังสังคมผู้สูงอายุญี่ปุ่น แลหน้าโอกาสธุรกิจไทย. สืบค้น 13 มิถุนายน 2567 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642590>
- สิทธิพันธ์ พูนเอียด และ ศลทร คงหวาน, (2564) แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ, 6 (5), 18-30
- องค์การอนามัยโลก. (มปป.) อ้างถึงใน สุรัชย์ อยู่สาโก. (2550). พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเทศบาลเมือง ท่าเรือ-พระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากร
พื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

IMPLEMENTATION OF THE GOVERNMENT DATA GOVERNANCE POLICY OF THE
SONG PHI NONG AREA REVENUE OFFICE IN SUPHAN BURI PROVINCE

ณัฐญา บัวเฉียง วรวิทย์ นพแก้ว

Nattaya Buacheang, Worawit Noppakaew

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Nakhon Sawan Rajabhat University

E-mail: Comboo.9120@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบททั่วไปของการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี และ 2) ศึกษาการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มบุคลากร และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 20 คน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content analysis) และตรวจสอบความถูกต้องโดยหลักสามเส้า

ผลการศึกษาพบว่า

1. บริบททั่วไปของการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า เป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาคสังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่สุพรรณบุรี กรมสรรพากร ที่ตั้งอยู่ชั้น 1 ที่ว่าการอำเภอสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี มีหน้าที่หลักในการรับชำระภาษีอากร คืบเงินภาษีอากร และปฏิบัติงานตามกรรมวิธีภาษี และมีองค์ประกอบหลักของนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ โครงสร้างบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ การจัดการกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แผนนโยบาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

2. การนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า มีการประกาศใช้แล้วทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล พบว่า จัดให้มีการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐและฐานข้อมูลของประชาชนผู้เสียภาษีอากรในการเข้ายื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ประจำปีเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียภาษีผ่านระบบต่าง ๆ แทนการกรอกแบบแสดงรายการภาษีและยื่นแบบด้วยกระดาษ พร้อมชำระภาษีโดยใช้คำสั่งทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ธนาคารโอนเงินค่าภาษีให้กรมสรรพากร 2) ด้านการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ข้อมูล พบว่าเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เริ่มตั้งแต่การลงทะเบียน การยื่นแบบ การชำระเงิน การคืนภาษี ใบกำกับภาษี ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ผ่านธนาคาร เพื่อให้ภาคธุรกิจและประชาชนเข้าถึงการทำธุรกรรมภาษีได้สะดวกยิ่งขึ้น ช่วยในการลดต้นทุนด้านเวลาและค่าใช้จ่าย และ 3) ด้านการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ พบว่า มีการบังคับใช้นโยบายและขั้นตอนด้านการรักษาความปลอดภัย เพื่อสนับสนุนในด้านที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ตัวตน การกำหนดสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูล การตรวจสอบ

และความพร้อมใช้ของข้อมูลอย่างเหมาะสม ต้องมีการรักษาความเป็นส่วนบุคคลของข้อมูล ตั้งแต่การรวบรวม จัดเก็บ ใช้ เผยแพร่ หรือดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับข้อมูล มีการระบุวัตถุประสงค์เป็นหลักฐานให้ชัดเจน ห้ามมิให้มีการเปิดเผย หรือแสดง หรือทำให้ปรากฏในลักษณะอื่นใดที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ๆ หรือมีกฎหมายกำหนดให้สามารถกระทำสิ่งนั้นได้

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ, ธรรมาภิบาล, ข้อมูลภาครัฐ

Abstract

This study aimed to 1) examine the general context of the implementation of the government data governance policy at the Song Phi Nong Revenue Branch Office, Song Phi Nong District, Suphan Buri Province, and 2) examine the implementation of the government data governance policy at the Song Phi Nong Revenue Branch Office, Song Phi Nong District, Suphan Buri Province. This study utilized qualitative research with three key informant groups: executives, personnel, and stakeholders (20 participants). Qualitative research was conducted, along with content analysis and validation using the Three-fold Principle.

The results revealed:

1. The general context of the implementation of the government data governance policy at the Song Phi Nong Revenue Branch Office, Song Phi Nong District, Suphan Buri Province, revealed that the office is a regional agency under the Revenue Department's Suphan Buri Area Revenue Office, located on the first floor of the Song Phi Nong District Office, Song Phi Nong District, Suphan Buri Province. Its primary responsibilities are tax collection, tax refunds, and tax procedures. It incorporates key elements of the government data governance policy. Government Data Governance Framework, Personnel Structure Related to Policy, Government Data Governance Process, Government Data Governance Process Management, and Laws, Regulations, Rules, Policies, and Practices Related to Government Data Governance.

2. The implementation of the Government Data Governance Policy at the Song Phi Nong Branch Office, Song Phi Nong District, Suphan Buri Province, has been announced in three areas: 1) Data Exchange: The Office has integrated data linkages between government agencies and the taxpayer database for filing annual income tax returns, facilitating taxpayers through various systems instead of filling out and submitting paper forms. Tax payments are also made via electronic commands to banks for tax payment to the Revenue Department. 2) Data Analysis and Utilization: This government agency provides electronic services, from registration, filing, payments, tax refunds, invoices, and withholding taxes via banks. This allows businesses and the public to more conveniently access tax transactions, reducing time and cost. 3) Government Data Disclosure: Security policies and procedures have been enforced to support identity

verification. Properly establishing data access rights, auditing, and availability. Data privacy must be maintained from the time of collection, storage, use, dissemination, or any other action taken regarding the data. The purpose of the data must be clearly stated. Disclosure, display, or any other display inconsistent with the purpose is prohibited, unless consent is obtained from the personal data owner or legally required.

Keywords: Policy Implementation, Good Governance, Government data.

บทนำ

ปัจจุบันสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ มีการปรับเปลี่ยนนโยบาย รูปแบบการบริหาร เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน จึงมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานในรูปแบบเดิมที่ไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล โดยมีหลักการสำคัญในการปฏิรูปการทำงาน และมีการขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลที่ดี ซึ่งข้อมูลดังกล่าวถือเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของหน่วยงาน จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance) ในการจัดการข้อมูลองค์กรให้อยู่ในรูปแบบของดิจิทัล โดยสอดคล้องกับการปฏิบัติงานและให้บริการประชาชน รวมถึงจัดให้มีการบริหารจัดการและบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานให้มีความมั่นคงปลอดภัยและเป็นธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาตลอดจนเปรียบเทียบสถิติในการจัดการข้อมูลภาครัฐ ด้านการใช้ธรรมาภิบาลข้อมูลในการปฏิรูปและขับเคลื่อนองค์กรด้วยความโปร่งใส เสมอภาค เป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ ภายในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน แสดงให้เห็นว่า กรมสรรพากร สังกัดกระทรวงการคลัง เป็นหน่วยงานราชการที่มีความโดดเด่นในการใช้ข้อมูลเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนองค์กร เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีอากร ด้วยการเชื่อมโยงฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของผู้เสียภาษีผ่านระบบดิจิทัล รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ประชาชนผู้เสียภาษีอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2563 กรมสรรพากรได้ประกาศนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล ในการยกระดับการบริหารจัดการข้อมูลให้เป็นมาตรฐานสากล มีความปลอดภัย สามารถป้องกันภัยคุกคามทางดิจิทัล ภายหลังจากการประกาศใช้นโยบายดังกล่าว กรมสรรพากรได้ประสบความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย แสดงให้เห็นจากการรับรางวัลสำคัญต่าง ๆ ตลอดจนถึงปัจจุบันที่มีการบริหารการดำเนินงานของกรมสรรพากร โดยให้ความสำคัญและผลักดันนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลที่เป็นรูปธรรม และมีการนำระบบการบริหารจัดการภาครัฐมากำหนดเป็นแนวทางให้ทุกหน่วยงานในกรมสรรพากรปฏิบัติงานเป็นไปในทางเดียวกัน

สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นหน่วยงานราชการสังกัดกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง มีภารกิจหลัก คือ การจัดเก็บภาษีอากร อันเป็นรายได้หลักของรัฐ วัตถุประสงค์หลัก คือ การจัดเก็บภาษีอากร เสนอแนะและการใช้นโยบายทางภาษีอากร ให้สามารถจัดเก็บภาษีได้ตรงตามเป้าหมาย อย่างทั่วถึง เป็นธรรมกับประชาชน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนและบริหารความมั่นคงทางข้อมูล และเป็นการยกระดับข้อมูลให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรม ได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาถึงการนำนโยบาย

ด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในการจัดเก็บภาษีอากร ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเสมอภาคทางสังคมตลอดจนรักษาสมดุลในความปลอดภัยทางข้อมูล และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้องอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นพื้นที่ในการศึกษา เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานให้ระบบบริหารข้อมูลมีความมั่นคงปลอดภัย โปร่งใส เป็นธรรม ตลอดจนนำไปต่อยอดเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานอื่น หรือผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษาประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกันสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททั่วไปของการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ อ้างจากแนวคิดของ วรเดช จันทรศร (2541: 193) ได้ให้ความหมายของการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น เนื้อหาสาระของการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเน้นการแสวงหาคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ภายในกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาบทเรียนพัฒนาแนวทางและสร้างกลยุทธ์เพื่อให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบังเกิดความสำเร็จ Pressman, & Wildavsky (1973: 14) ได้กล่าวถึงนิยามของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเข้าใจง่ายว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ การดำเนินงานให้ลุล่วง ให้ประสบความสำเร็จให้ครบถ้วน ให้เกิดผลผลิต และให้สมบูรณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่รัฐบาลกำลังปฏิบัติอยู่ และเป็นการกำหนดปัญหา การวิเคราะห์ทางเลือก การนำนโยบายไปปฏิบัติ การประเมินผลนโยบาย อย่างไรก็ตาม Pressman และ Wildavsky ได้ให้ความหมายเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากทัศนะของตนว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำหนดเป้าประสงค์และการปฏิบัติเพื่อการบรรลุเป้าประสงค์ การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติยังเกี่ยวข้องกับปัญหาของการประเมินความสำเร็จของผู้ปฏิบัติและการตีความข้อปฏิบัติที่มีลักษณะทั่วไปลงสู่การตัดสินใจเฉพาะด้าน ที่ต้องมีผู้เข้าร่วมมากมาย และมีมุมมองที่หลากหลาย การบรรลุเป้าประสงค์ผ่านการตัดสินใจเฉพาะด้าน ณ ระดับใด ย่อมเป็นการวัดระดับของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของหลักธรรมาภิบาล อ้างจากแนวคิดของ อริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า (2560: 26) ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญ ในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555: 15) ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การปกครองการบริหารจัดการการควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม นอกจากนี้ยัง หมายถึง การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งภาครัฐและเอกชน ธรรมที่ใช้ในการบริหารงานนี้มี

ความหมายอย่างกว้าง กล่าวคือ หาได้มีความหมายเพียงหลักธรรมทางศาสนาเท่านั้นแต่รวมถึงศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และความถูกต้องชอบธรรมทั้งปวง

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ อ้างจากแนวคิดของ Thomas (2009: 81) ให้คำนิยามของธรรมาภิบาลข้อมูลไว้ว่า เป็นระบบที่กำหนดถึงอำนาจการตัดสินใจ และหน้าที่ความรับผิดชอบต่อกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล โดยที่มีแบบแผนที่ชัดเจนและได้รับการยอมรับ ซึ่งแบบแผนดังกล่าวต้องสามารถอธิบายได้ว่าใครมีบทบาทในการทำอะไรร่วมกับข้อมูลชุดไหน เมื่อไร ใช้หลักการและวิธีการอย่างไรในการใช้ข้อมูล Intra-governmental Group on Geographic Information. (2005) กำหนดให้มืองค์ประกอบหลักของนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) มีความมั่นคงปลอดภัยและรักษาความเป็นส่วนบุคคลโดยมีมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัย และความเป็นส่วนบุคคล ซึ่งช่วยป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับข้อมูลและการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

2) มีมาตรการควบคุมและจัดการระบบบริหารและกระบวนการจัดการข้อมูลหรือวงจรชีวิตของข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย การประเมินธุรกิจ การกำหนดประเภทและแนวทางการแบ่งประเภทของชุดข้อมูล มีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเก็บข้อมูลและการทำลายข้อมูล

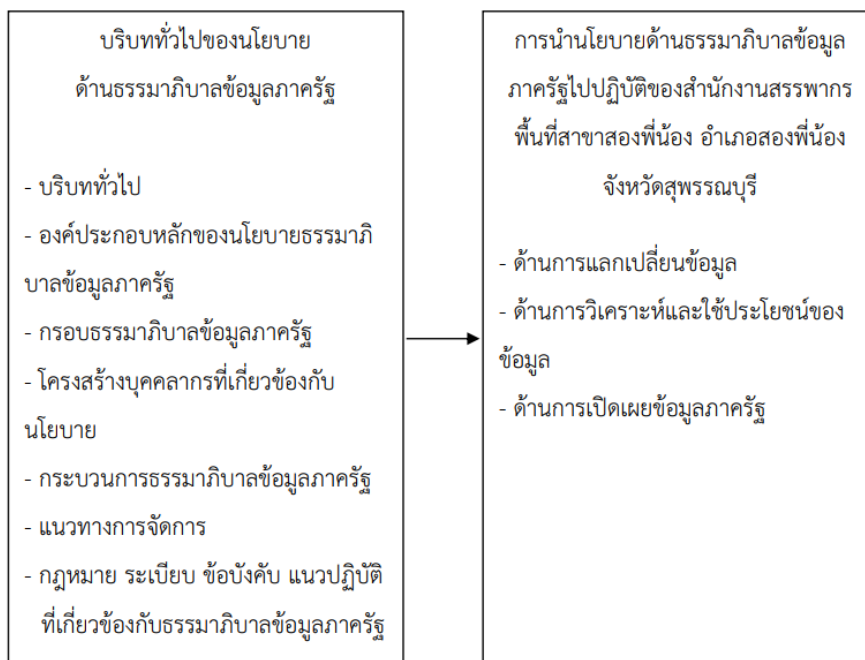
3) มีนโยบายการใช้ข้อมูลที่ชัดเจน โดยกำหนดนโยบายและกฎเกณฑ์ของข้อมูลเป็นสำหรับธรรมาภิบาลข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูล

4) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าของข้อมูล โดยกำหนดวิธีการที่ผู้ดูแลข้อมูลหรือเจ้าของข้อมูล สามารถจัดการ เปลี่ยนแปลง หรือส่งผ่านข้อมูลให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในกรณีที่ชุดข้อมูล หรือฐานข้อมูลบางแหล่งอาจจะมีผู้ดูแล ผู้ใช้งาน หรือเจ้าของข้อมูลหลายคนหรือหลายหน่วยงาน

5) ข้อมูลมีเมทาดาดา โดยเมทาดาดาจะช่วยให้ผู้ใช้งานเข้าใจว่าข้อมูลชุดนี้ คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอะไร สามารถนำไปใช้งานอย่างไร และมีข้อจำกัดอะไร โดยมีมาตรฐานของเมทาดาดาที่เหมาะสมกับการใช้งาน

6) ข้อมูลมีคุณภาพ โดยมีมาตรการในการควบคุมคุณภาพของข้อมูลให้มีคุณภาพสูง ซึ่งจะสนับสนุน ให้การดำเนินงานของหน่วยงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information's) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเลือกแบบการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 20 คน ดังนี้

- กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 1 คน ดังนี้

1) นักวิชาการสรรพากรชำนาญการพิเศษ

- กลุ่มบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 4 คน ดังนี้

- 1) นักวิชาการสรรพากรชำนาญการ
- 2) เจ้าพนักงานสรรพากรชำนาญงาน
- 3) เจ้าพนักงานพัสดุชำนาญงาน
- 4) ลูกจ้างประจำ

- กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย จำนวน 15 คน มี ดังนี้

1) ประชาชนผู้เสียภาษี จำนวน 13 คน

2) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มงานทะเบียนและบัตร ที่ว่าการอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 2 คน ได้แก่ เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ และเจ้าหน้าที่ปกครองปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการวิจัย ได้แก่ การศึกษาเอกสาร (Document Research) และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการวางแผนการสัมภาษณ์ไว้ก่อนล่วงหน้าเพื่อให้มีแนวคำถามที่ชัดเจนและใช้แนวคำถามเดียวกันทั้งหมด โดยแนวคำถามจะเป็นคำถามปลายเปิดและยืดหยุ่น เพื่อได้รับทราบความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การศึกษาบริบททั่วไปของการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Document Research)

ประเด็นที่ 2 การศึกษาการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาจากประเด็นคำถามการนำนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปใช้ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล ด้านการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ และด้านการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ของข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำไปใช้โดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนพิจารณาทั้งด้านเนื้อหาสาระความตรงตามเนื้อหา รายข้อ และความตรงเชิงเนื้อหาทั้งฉบับตลอดจนภาษาที่ใช้ อนึ่งแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบจาก ผู้ทรงคุณวุฒินำไปใช้เพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือไว้คือ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือมีความรู้ความเข้าใจด้านรัฐศาสตร์และมีความรู้ความเข้าใจ ด้านเครื่องมือการวิจัยเป็นอย่างดีจำนวน 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในเรื่อง การนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary sources) ประกอบไปด้วย หนังสือ ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสาร เอกสารราชการ รายงานข่าวต่าง ๆ และสื่อออนไลน์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources) ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการนำบริบททั่วไปและประเด็นคำถามที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ หลังจากนั้นผู้วิจัยเดินทางไปสำรวจพื้นที่ในเบื้องต้น และประสานความร่วมมือกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

2.2 นัดวันในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 20 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection)

2.3 เตรียมการสัมภาษณ์ ตั้งประเด็นคำถามหลักในการสัมภาษณ์ ใช้เครื่องบันทึกเสียงแบบดิจิทัล กล้องถ่ายรูป สมุดจดบันทึก นัดหมายผู้ช่วยจดประเด็นการสัมภาษณ์ และเตรียมของที่ระลึก

2.4 เดินทางเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่ได้นัดหมายกับผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยจากนั้นเริ่มการสัมภาษณ์และขออนุญาต บันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ บันทึกประเด็นสำคัญลงสมุดจดบันทึก โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ในแต่ละรายใช้เวลาประมาณ 30 นาที ต่อครั้ง

2.5 นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมโดยคำนึงถึงความครอบคลุมของประเด็นคำถามที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนำไปสู่การวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสาร (Document Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธี ได้แก่

1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ (Interpretation) อธิบายความ และแปลความ ตามนัยยะที่ผู้ให้ข้อมูลอาจจะแสดงออกจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมวิเคราะห์โดย ใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหาและตีความจากการเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและต่อยอด ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด จำนวน 20 คน มาสรุปประเด็นเชิงเนื้อหาในภาพรวมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามข้อคำถามในแต่ละตอนของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างซึ่งครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย

2) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งได้จากการศึกษา เอกสาร (Document Research) ในการวิเคราะห์เอกสาร โดยคำนึงถึงบริบท (context) หรือ สภาพแวดล้อมของข้อมูล ในการนำมาวิเคราะห์ประกอบด้วยการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ซึ่งมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพเรียกว่า “การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (triangulation)” โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) การตรวจสอบด้านข้อมูลเป็นการตรวจสอบ แหล่งที่มาของข้อมูล (2) การตรวจสอบด้านผู้วิจัยเป็นการตรวจสอบผู้เก็บข้อมูล และ (3) การตรวจสอบด้านทฤษฎี เป็นการตรวจสอบเกี่ยวกับวิธีการรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา แบ่งผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

4.1 บริบททั่วไปของการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพื้นที่ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 บริบททั่วไป จากเอกสารมาตรฐานรัฐบาลดิจิทัลสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล สำนักนายกรัฐมนตรีในสมัยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เรื่องการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการ ประชาชนด้วยระบบดิจิทัลและร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยรัฐบาลดิจิทัล เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 ราชกิจจานุเบกษาได้ประกาศให้พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ใช้บังคับมีผลตั้งแต่วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 เป็นต้นไป โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐนำไปปฏิบัติทั้งใน ระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นจึงก่อให้เกิดนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาประเทศด้วยการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐรูปแบบเดิมที่ ทำงานแบบแยกส่วนและไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน และปรับเปลี่ยนรัฐบาลแบบเดิมสู่รัฐบาลดิจิทัล

4.1.2 องค์ประกอบหลักของนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ พบว่า การจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูล เป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนองค์กรด้วยข้อมูลที่ดี (Data-Driven Organization) โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อช่วยกำหนดทิศทาง ควบคุมคุณภาพของข้อมูลภายในหน่วยงาน โดยหน่วยงาน สามารถเริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจด้านข้อมูลตามภารกิจของหน่วยงาน จะทำให้สามารถกำหนด เป้าหมายของหน่วยงานที่ชัดเจนเช่นกัน จากนั้นหน่วยงานสามารถกำหนดขอบเขตและนิยาม รวมถึงแนวปฏิบัติ รวมถึง การกำหนด บทบาทหน้าที่ อำนาจการตัดสินใจ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานรับทราบและเข้าใจตรงกัน ภายใต้การควบคุม การดำเนินการและคุณภาพของข้อมูล เพื่อคุ้มครองความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล สำหรับการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วน เสียข้อมูลกำหนดเป็นบุคคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูล หรืออาจจะแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล โดยมีหน้าที่ดูแลภาพรวมของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ กำหนดนโยบายข้อมูล และแก้ไขปัญหา สำหรับหน่วยงานที่มี ทรัพยากรด้านบุคคลากรที่เพียงพอ อาจจะจัดตั้ง สำนัก/ฝ่ายธรรมาภิบาลข้อมูล ที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำธรร มาภิบาลข้อมูลโดยเฉพาะ ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานแต่ละหน่วยงานต่างมีโครงสร้างองค์กร ประเภทข้อมูลและระบบ สารสนเทศที่แตกต่างกัน การดำเนินการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูล จึงไม่มีแบบที่ตายตัว แต่สามารถปรับได้ตามความ เหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน

4.1.3 กรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ พบว่า จากเอกสารมาตรฐานรัฐบาลดิจิทัลว่าด้วยกรอบธรร มาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ฉบับปรับปรุง, 2566 ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน ประกอบด้วย นิยามและ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล (Definition and Rules) โครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Structure) และกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance Processes) โดยบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับโครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จะถูกแต่งตั้งโดยผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน เพื่อทำหน้าที่กำหนด ยุทธศาสตร์และเป้าหมาย ตรวจสอบสภาพแวดล้อมของธรรมาภิบาลข้อมูล นิยามความหมายและขอบเขตของข้อมูล กำหนดกฎเกณฑ์และนโยบายข้อมูล และดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และนโยบายข้อมูล

4.1.4 โครงสร้างบุคลากร พบว่า หน่วยงานของรัฐสามารถจัดตั้งส่วนงานธรรมาภิบาลข้อมูลในรูปแบบ ที่แตกต่างกัน ได้แก่ 1) รูปแบบทีมเสมือน (Virtual Team) ที่คัดเลือกมาจากส่วนงานต่าง ๆ 2) รูปแบบที่มีส่วนงาน รับผิดชอบชัดเจน ซึ่งอาจจะจัดตั้งใหม่หรือกำหนดหน้าที่ให้กับส่วนงานที่มีหน้าที่คล้ายกับโครงสร้าง 3) รูปแบบผสม ซึ่งจะต้องแยกหน้าที่ให้ชัดเจนระหว่างส่วนงานที่รับผิดชอบ

4.1.5 กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ พบว่า กระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) เริ่มตั้งแต่กำหนดวิสัยทัศน์และประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญเนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นที่จะกำหนด

กฎระเบียบ นโยบาย มาตรฐาน หรือแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อใช้ในธรรมาภิบาลข้อมูลและการบริหารจัดการข้อมูล 2) การปฏิบัติ (Do) การปฏิบัติในที่นี้อ้างถึงการดำเนินการใด ๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ 3) การตรวจสอบ วัดผล และรายงาน (Check, Measure and Report) ในการตรวจสอบ บริการข้อมูลจะดำเนินการตรวจสอบความสอดคล้องกันระหว่างกฎระเบียบ นโยบาย และมาตรฐานที่กำหนดกับการปฏิบัติงานของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ พร้อมทั้งทำการวัดผลด้านคุณภาพข้อมูล หลังจากนั้น รายงานผลความสอดคล้อง คุณภาพข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัย และความเสียหายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลไปยังคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.1.6 แนวทางการจัดการกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ พบว่า จากเอกสารมาตรฐานรัฐบาลดิจิทัลว่าด้วยกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ฉบับปรับปรุง 2566 แนวทางการจัดการกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จะช่วยให้เข้าใจถึงกระบวนการและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการธรรมาภิบาลข้อมูล เครื่องมือ หรือเอกสารที่ใช้ในธรรมาภิบาลข้อมูล ผลลัพธ์ที่ได้จากธรรมาภิบาลข้อมูล และผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย

4.1.7 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แผนนโยบาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ พบว่า 1) ด้านการเปิดเผยข้อมูล รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในมาตรา 59 ได้ระบุว่า รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการ 2) ด้านการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 โดยมีการพัฒนามาตรฐาน หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับดิจิทัล และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่จำเป็นให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อสร้างและพัฒนาระบบการทำงานของหน่วยงานของรัฐให้มีความสอดคล้องและมีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน 3) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 กำหนดประเภทข้อมูลที่เปิดเผยได้และเปิดเผยไม่ได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีการพิจารณาในกรณีที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองอย่างมีหลักเกณฑ์

4.2 ผลการศึกษาการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียด ดังนี้ จากผลสำรวจระดับความพร้อมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ปี 2565 ด้านการดำเนินการใช้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance) พบว่า หน่วยงานมีการตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐมีจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลการดำเนินการที่ผ่านมาทางสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้เล็งเห็นถึงเจตนารมณ์ของการประกาศใช้นโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จึงได้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่มีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล สร้างความตระหนักรู้และชี้แจงถึงเหตุในการนำข้อมูลไปใช้ตามความจำเป็นในการปฏิบัติงานโดยไม่มีการแสวงผลประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่เหมาะสม มีการสร้างความตระหนักและองค์ความรู้ในองค์กร เริ่มจากการดำเนินการตามพันธกิจของหน่วยงาน ซึ่งจัดเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ การดำเนินการธรรมาภิบาลข้อมูลจะต้องมีการระบุเป้าหมาย และระบุแนวทางการวัดความสำเร็จของการดำเนินการ รวมถึงจะต้องมีการวางแผนด้านงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการเพื่อพิจารณาว่าธรรมาภิบาลข้อมูลจะสามารถช่วยสนับสนุนและตอบสนองความต้องการของหน่วยงานได้หรือไม่

สรุปผลและอภิปราย

จากการศึกษาเรื่องการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพื้นที่ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ขอสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาบริบททั่วไปของการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพื้นที่ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจุบันข้อมูลจัดเป็นหนึ่งในทรัพย์สินที่สำคัญ และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันยังมีอุปสรรคในการจัดเก็บข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล เป็นต้น เพื่อให้การนำข้อมูลไปใช้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ จึงก่อให้เกิดนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาประเทศด้วยการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐรูปแบบเดิมที่ทำงานแบบแยกส่วนและไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน และปรับเปลี่ยนรัฐบาลแบบเดิมสู่รัฐบาลดิจิทัล ปฏิรูปการทำงานและการให้บริการให้เป็นดิจิทัล โดยให้หน่วยงานจัดทำข้อมูลขององค์กรให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน ให้สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างถูกต้อง โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ การพัฒนาระบบข้อมูลที่สำคัญของภาครัฐ และเพิ่มประสิทธิภาพบริการดิจิทัลในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน สามารถพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลเปิดของภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงติดตามการบริหารจัดการข้อมูลให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ครอบคลุมถึงส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และองค์กรอิสระ โดยจะต้องมีความมั่นคงปลอดภัยและรักษาความเป็นส่วนตัวบุคคล มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าของข้อมูล กำหนดประเภทและแนวทางการแบ่งประเภทของชุดข้อมูล ซึ่งจะต้องกำหนดโครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเพื่อแสดงลำดับขั้นระหว่างกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และแสดงถึงสิทธิในการสั่งการตามลำดับขั้น จะมีการแต่งตั้งให้คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลมีอำนาจสูงสุดในธรรมาภิบาลข้อมูลภายในหน่วยงานภาครัฐ ทำหน้าที่ตัดสินใจเชิงนโยบาย แก้ไขปัญหา และบริหารจัดการ ภายในคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล โดยวงจรชีวิตของข้อมูลจะเริ่มตั้งแต่การสร้างข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การใช้ข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลถาวร จนถึงการทำลายข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำนโยบายดังกล่าวถูกนำไปใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงได้มีการกำหนดระเบียบ ข้อกฎหมายมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2. ผลการศึกษานโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพื้นที่ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า จากผลสำรวจระดับความพร้อมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ปี 2565 ด้านการดำเนินการใช้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance) พบว่า หน่วยงานมีการตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐมีจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลการดำเนินการที่ผ่านมาทางสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพื้นที่ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้เล็งเห็นถึงเจตนารมณ์ของการประกาศใช้นโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จึงได้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่มีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล สร้างความตระหนักรู้และชี้แจงถึงเหตุในการนำข้อมูลไปใช้ตามความจำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยไม่มีการแสวงผลประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่เหมาะสม มีการสร้างความตระหนักและองค์ความรู้ในองค์กร เริ่มจากการดำเนินการตามพันธกิจของหน่วยงาน ซึ่งจัดเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ การดำเนินการธรรมาภิบาลข้อมูลจะต้องมีการระบุเป้าหมาย และระบุแนวทางการวัด

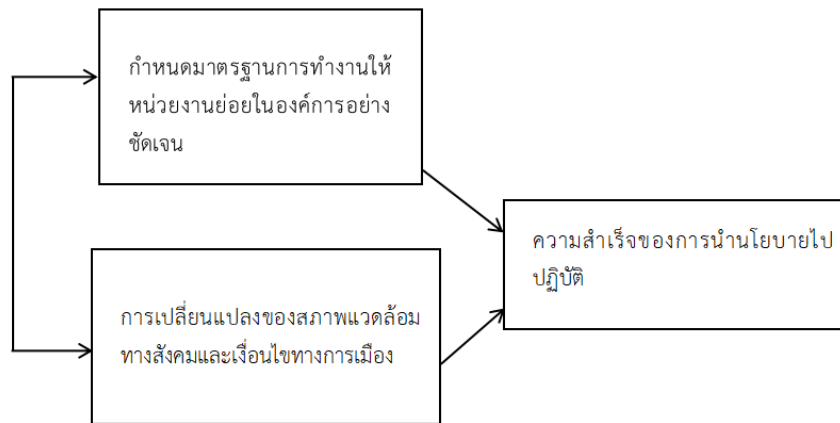
ความสำเร็จของการดำเนินการ รวมถึงจะต้องมีการวางแผนด้านงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการเพื่อพิจารณาว่าธรรมาภิบาลข้อมูลจะสามารถช่วยสนับสนุนและตอบสนองความต้องการของหน่วยงานได้หรือไม่

ผลจากอภิปรายผลการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. 1. บริบททั่วไปของการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันข้อมูลจัดเป็นหนึ่งในทรัพย์สินที่สำคัญและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย หน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันนั้นยังมีอุปสรรคในการจัดเก็บข้อมูล การเปิดเผยข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล เป็นต้น เพื่อให้การนำข้อมูลไปใช้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ จึงก่อให้เกิดนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance for Government) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาประเทศด้วยการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐรูปแบบเดิมที่ทำงานแบบแยกส่วนและไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน และปรับเปลี่ยนรัฐบาลแบบเดิมสู่รัฐบาลดิจิทัล ปฏิรูปการทำงานและการให้บริการให้เป็นดิจิทัล โดยให้หน่วยงานจัดทำข้อมูลขององค์กรให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานและการให้บริการประชาชน ให้สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้อย่างถูกต้อง โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การพัฒนาระบบข้อมูลที่สำคัญของภาครัฐ และเพิ่มประสิทธิภาพบริการดิจิทัลในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน สามารถพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลเปิดของภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงติดตามการบริหารจัดการข้อมูลให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ครอบคลุมถึงส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และองค์กรอิสระ โดยจะต้องมีความมั่นคงปลอดภัยและรักษาความเป็นส่วนตัว มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของเจ้าของข้อมูล กำหนดประเภทและแนวทางการแบ่งประเภทของชุดข้อมูล ซึ่งจะต้องกำหนดโครงสร้างธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเพื่อแสดงลำดับขั้นระหว่างกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และแสดงถึงสิทธิในการส่งการตามลำดับขั้น จะมีการแต่งตั้งให้คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลมีอำนาจสูงสุดในธรรมาภิบาลข้อมูลภายในหน่วยงานภาครัฐ ทำหน้าที่ตัดสินใจเชิงนโยบาย แก้ไขปัญหา และบริหารจัดการภายในคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล โดยวงจรชีวิตของข้อมูล จะเริ่มตั้งแต่ การสร้างข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การใช้ข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลถาวร จนถึงการทำลายข้อมูล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำนโยบายดังกล่าวไปใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จึงได้มีการกำหนดระเบียบ ข้อกฎหมาย มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ สอดคล้องกับวิจัยของ เคนหวัง บุญเทศ (2556: 88) เรื่องรูปแบบการนำนโยบายกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปสู่การปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า 1) มีการนำนโยบายกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปสู่การปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) พบปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการนำนโยบายกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยตัวแปร ได้แก่ ความชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การกิจและการมอบหมายงาน มาตรการกำกับตรวจสอบ ประเมินผล และการกระตุ้นเสริมแรง สมรรถนะขององค์กร ภาวะผู้นำของผู้บริหารและความร่วมมือของผู้ปฏิบัติ การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กัน 3) รูปแบบที่นำเสนอ 4 องค์ประกอบหลัก คือ มาตรการกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผลและการกระตุ้นเสริมแรง สมรรถนะขององค์กร ความชัดเจนในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบาย การสนับสนุนจากส่วนกลางและท้องถิ่น

2. การวิเคราะห์การนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้ศึกษาพบว่า

จากผลสำรวจระดับความพร้อมการพัฒนาธรรมาภิบาลดิจิทัล ปี 2565 ด้านการดำเนินการใช้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ (Data Governance) ในตัวชี้วัดที่ 1 แนวนโยบายและหลักปฏิบัติ พบว่า หน่วยงานมีการตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐมีจำนวนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่กลับมีจำนวนหน่วยงานเพียงร้อยละ 6.40 (20 หน่วยงาน จาก 310 หน่วยงาน) ที่มีการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลครบถ้วนทั้ง 7 องค์ประกอบการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของตัวชี้วัดที่ 1 และมีการประกาศใช้แล้วทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล ด้านการวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์ข้อมูล และด้านการเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ ดังนั้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการตามนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม จึงเสนอโครงสร้างรูปแบบการทำงาน ขั้นตอน และวิธีการ ตามนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในรูปแบบตัวแบบทางด้านการกระบวนการของระบบราชการ ดังนี้

ภาพที่ 2 ตัวแบบทางด้านการกระบวนการของระบบราชการ

1) การกำหนดมาตรฐานการทำงานให้หน่วยงานย่อยในองค์กรอย่างชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนและควบคุม สามารถวัดได้จากการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีความชัดเจน มอบหมายงานรวมถึงจัดระบบการวัดผลการปฏิบัติงานตามนโยบายโดยคำนึงถึงจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงาน ความทันสมัยและความพร้อมของอุปกรณ์ในการดำเนินงาน สถานที่ตั้งของหน่วยงาน ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน โดยมีการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความมีส่วนร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้เสียภาษีอากร เพื่อที่จะปฏิบัติตามนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐได้สำเร็จ

2) การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคมและเงื่อนไขทางการเมือง เนื่องจากขึ้นอยู่กับ การสนับสนุน ชัดแย้งของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระดับความจำเป็นของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ความสามารถในการเจรจาต่อรองกับประชาชนผู้เสียภาษีให้ยอมรับกับนโยบายที่ประกาศใช้

3) ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากผลการดำเนินการที่ผ่านมาทางสำนักงานสรรพากรพื้นที่ สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้เล็งเห็นถึงเจตนารมณ์ของการประกาศใช้นโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ จึงได้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่มีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล สร้างความตระหนักรู้และชี้แจงถึงเหตุในการนำข้อมูลไปใช้ตามความจำเป็นในการปฏิบัติงานโดยไม่มีการแสวงผลประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นที่ไม่เหมาะสม มีการสร้างความตระหนักและองค์ความรู้ในองค์กร เริ่มจากการดำเนินการตามพันธกิจของหน่วยงานซึ่งจัดเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล

ข้อมูลภาครัฐ การดำเนินการธรรมาภิบาลข้อมูลจะต้องมีการระบุเป้าหมาย และระบุแนวทางการวัดความสำเร็จของการดำเนินการ รวมถึงจะต้องมีการวางแผนด้านงบประมาณที่ต้องใช้ในการดำเนินการเพื่อพิจารณาว่าธรรมาภิบาลข้อมูลจะสามารถช่วยสนับสนุนและตอบสนองความต้องการของหน่วยงานได้หรือไม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการด้านข้อมูลและจัดเก็บข้อมูล ผู้เสียภาษีให้ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ หน่วยงานควรจะมีการจัดอบรมเบื้องต้นให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบและเข้าใจวิธีการปฏิบัติงาน

1.2 การสร้างความร่วมมือโดยการบันทึกความเข้าใจ (MOU) เป็นข้อตกลงความร่วมมือ เชื่อมโยงประสานกันด้วยเครือข่าย โดยสื่อสารกันผ่านระบบออนไลน์ จะช่วยให้การทำงานร่วมกันมีความคล่องตัว มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันในขั้นตอนปฏิบัติ เพื่อให้ได้ข้อมูลใหม่ ๆ และสามารถนำข้อมูลมาปรับใช้ในการพัฒนาระบบงานให้มีประสิทธิภาพ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหาและผลกระทบของรูปแบบการนำนโยบายด้านธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐไปปฏิบัติของสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กนกนันท์ ชนาทธรรม. (2564). **มาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลสาธารณะทางภาษี**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต (การเงิน/ภาษีอากร). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กระทรวงการคลัง. (2562). **รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กระทรวงการคลัง. (2566). **แผนปฏิบัติการกรมสรรพากรประจำปีงบประมาณ 2566**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กันตนา มาใหญ่ และสุปราณี ธรรมพิทักษ์. (2562, กันยายน-ธันวาคม). **รูปแบบการนำนโยบายการศึกษาปฐมวัยไปปฏิบัติของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี**. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง. 8(3): 1-23.
- กิจฐเขต ไกรवास และเอกลักษณ์ ณ์ฤทธิ. (2560, มกราคม-มิถุนายน). **ธรรมาภิบาลในการบริหารการเงินการคลังภาครัฐ**. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ. 5(1): 138-149.
- เคนหวัง บุญเทศ (2556, มกราคม-มิถุนายน). **รูปแบบการนำนโยบายกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปสู่การปฏิบัติ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย. 3(1): 78-90.
- จิรประภา เพ็ญศรี. (2560). **ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ กรณีศึกษา สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี**. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานทะเบียนและบัตร ที่ว่าการอำเภอสองพี่น้อง. (2567, 20 มีนาคม). สัมภาษณ์.

เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติงาน กลุ่มงานทะเบียนและบัตร ที่ว่าการอำเภอสองพี่น้อง. (2567, 20 มีนาคม). สัมภาษณ์.

เจ้าพนักงานพัสดุชำนาญงาน. (2567, 22 มีนาคม). สัมภาษณ์.

เจ้าพนักงานสรรพากรชำนาญงาน. (2567, 22 มีนาคม). สัมภาษณ์.

ณฐา โฆษิตภาณุสิริ. (2560). การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ กรณีศึกษา
สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ณัฐปคัลภ์ ญาณมโนวิศิษฐ์. (2558, พฤษภาคม). การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติขององค์การบริหารส่วน
ตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.).
21(1): 36-47.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134. ตอนที่ 40 ก. น. 1.

รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์. (2548). การพัฒนารูปแบบการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับ
ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.

ลูกจ้างประจำ. (2567, 22 มีนาคม). สัมภาษณ์.

วรเดช จันทรศร. (2541). ปรัชญาของการบริหารภาครัฐ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สหยาบล้อกและ
การพิมพ์.

วัชร สยามาน. (2562). การนำนโยบายความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติ : ศึกษากรณี การพัฒนาชุมชน
เชิงพื้นที่แบบองค์รวมของบริษัทเอฟีด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและยุทธศาสตร์
การพัฒนา). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วิทวัส เพชรภาพ, และ วัชรินทร์ ชาญศิลป์. (2558, ตุลาคม-ธันวาคม). ธรรมาภิบาลของข้าราชการและ
พนักงานในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กาฬสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัย ฉบับบัณฑิตศึกษา. 4(4): 162-
172.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2555). การส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลของการกิจการบ้านเมืองที่ดี.

สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2566, จาก http://www.opdc.go.th/special.php?spc_id=3&content_id=2225

Intra-governmental Group on Geographic Information (IGGI). (2005). **The Principles of Good
Data Management**. Bangkok: The Office of the Deputy Prime Minister.

Pressman, J. L., & Wildavsky, A. (1979). **Implementation**. (2nd ed.). California: University
of California Press

Thomas, G. (2009). **How to use the DGI data governance framework to configure your
program**. London: Data Governance Institute.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความวารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

Journal of Public and Political Management

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

ผศ.ดร.รักเกียรติ หงส์ทอง	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ดร.เบญจ์ พรพลธรรม	สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
รศ.พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์	วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.ธนเดช สอนสะอาด	สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผศ.ดร.สุเชาว์ มีหนองหว้า	วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.ละมุล รอดขวัญ	วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.มังกรแก้ว ดรุณศิลป์	วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.อำนาจ บัญรัตนไตรี	วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.เฉลิมพล มีชัย	วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.ชัยณรงค์ สิริพรปรีดา	วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

กองบรรณาธิการวารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

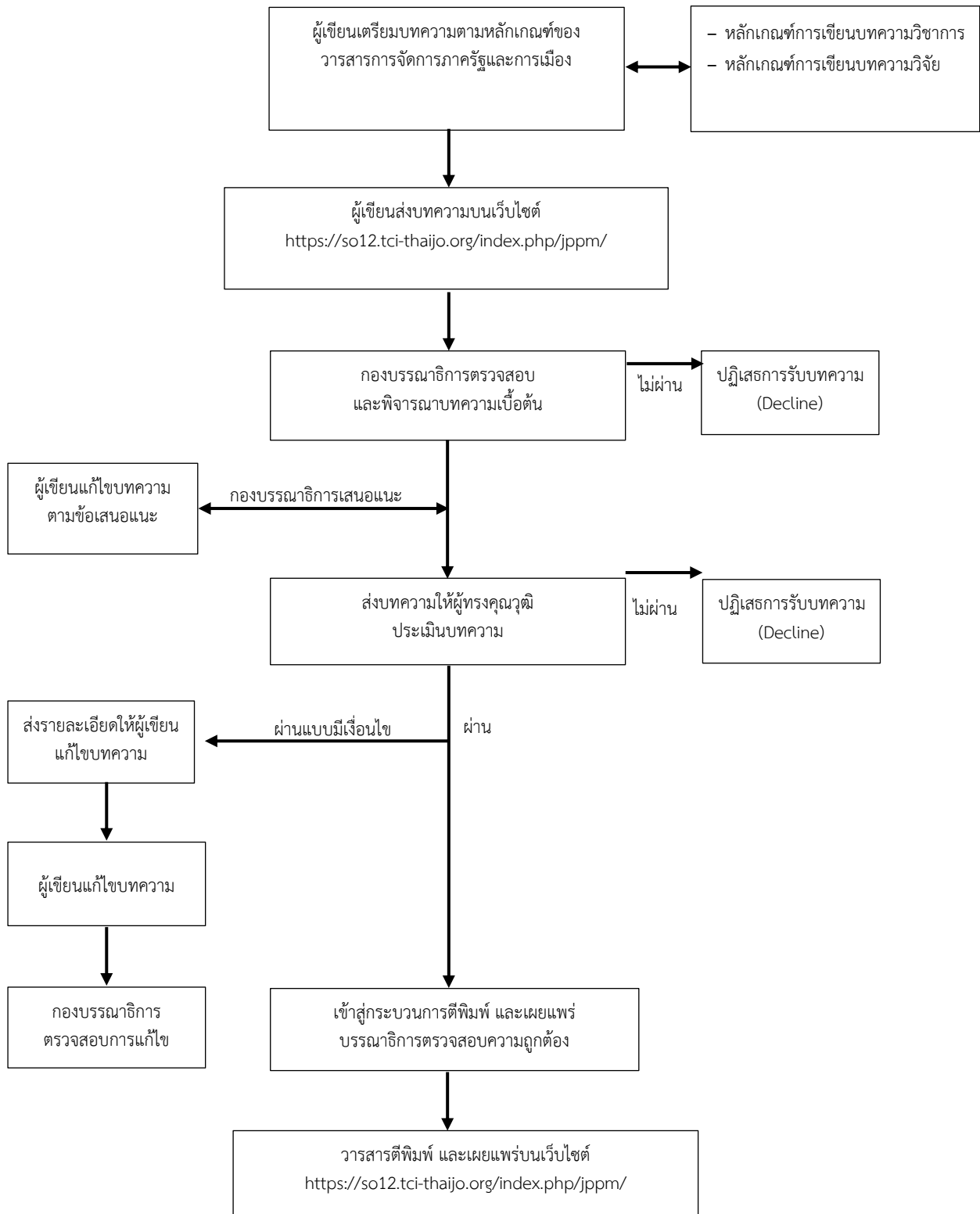
Journal of Public and Political Management

ชมรมการบริหารสาธารณะ

3/768 ถนนเทศบาลนิมิตเหนือ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์: 090-962-5431

ขั้นตอนการส่งบทความตีพิมพ์ วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

จริยธรรมการตีพิมพ์วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

บทบาท หน้าที่ จริยธรรมของผู้เขียนบทความ

1. ผู้เขียนบทความจะต้องรับรองว่า บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากวารสารอื่น หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ
2. ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการ หรือบทความวิจัยตามรูปแบบที่วารสารเพื่อตีพิมพ์ในวารสารการจัดการภาครัฐและการเมืองอย่างเคร่งครัด
3. ผู้เขียนต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่น (Plagiarism) มาเป็นของตนเอง ซึ่งวารสารได้กำหนดความซ้ำของผลงาน ไว้ในระดับไม่เกิน 20%
4. ผู้เขียนซึ่งมีชื่อปรากฏอยู่ในบทความจะต้องเป็นผู้มีส่วนในการจัดทำบทความหรือมีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง และขอสงวนสำหรับบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำบทความจะไม่อนุญาตให้ใส่ชื่อลงไปเด็ดขาด หากมีการตรวจสอบทางวารสาร จะถอนบทความนั้นออกทันที
5. ผู้เขียนจะต้องมีความรับผิดชอบในการอ้างอิงเนื้อหาใน ผลงาน ภาพ หรือตาราง หากมีการนำมาใช้ในบทความของตนเอง โดยให้ระบุ “ที่มา” เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ และจะดำเนินการถอนบทความออกจากการเผยแพร่ของวารสารทันที
6. ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา และไม่ควรนำเอกสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับบทความมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในเอกสารอ้างอิง และไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป โดยจะต้องมีการอ้างอิงตรงตาม ระบบ APA. (Version 6) ที่วารสารกำหนดไว้
7. ผู้เขียนจะต้องปรับปรุงแก้ไขบทความตามผลประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ และกองบรรณาธิการ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด หากไม่ปรับปรุงตามที่กำหนดจะต้องเลื่อนการตีพิมพ์เผยแพร่ออกไป หรืออาจถูกปฏิเสธการเผยแพร่บทความ
8. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารถือเป็นผลงานของผู้เขียน ผู้เขียนและผู้มีชื่อร่วมต้องรับผิดชอบต่อบทความนั้น
9. ในกรณีที่ผู้เขียนทำผิดจริยธรรมจะถูกตัดสิทธิ์การตีพิมพ์เป็นระยะเวลา 3 ปี โดยจะแจ้งผู้เขียนและหน่วยงานสังกัดของผู้เขียน
10. ผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือ เลือกแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป
11. การพิจารณาอนุญาตให้ลงตีพิมพ์ขึ้นอยู่กับพิจารณาจากกองบรรณาธิการ และให้ถือเป็นที่สุด

บทบาท หน้าที่ จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการจะต้องกำกับติดตามดูแลให้การดำเนินงานของวารสาร เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ให้ถูกต้องตามจริยธรรม/จรรยาบรรณ ตามประกาศของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) เรื่องการประเมินด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณ
2. บรรณาธิการจะต้องกำกับติดตาม และดำเนินการอย่างเหมาะสมกับเจ้าของบทความ หรือบทความที่ตรวจพบว่ามีผลกระทบด้านจริยธรรม/จรรยาบรรณ เช่น การละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่น ซึ่งวารสารได้กำหนดความซ้ำซ้อนของบทความไม่เกิน 20 %
3. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น การตีพิมพ์เผยแพร่บทความของบรรณาธิการ หรือกองบรรณาธิการ อย่างมีนัยสำคัญ หรือ ไม่มีการตรวจสอบคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบทความ เป็นต้น
4. บรรณาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลและพิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร และต้องคัดเลือกบทความมาตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมินบทความแล้วโดยพิจารณาจากความชัดเจน และความสอดคล้องของเนื้อหา กับนโยบายของวารสาร และจะต้องมีข้อความรู้ที่สะท้อนมุมมอง แนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากประสบการณ์ การสังเคราะห์เอกสาร หรืองานวิจัย มุ่งเน้นการนำเสนอแนวคิดทฤษฎีใหม่รวมถึงแบบจำลองเชิงแนวคิด (Conceptual Model) ที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันจะนำไปสู่การวิจัยในหัวข้อวิชาการที่สำคัญ
5. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของเจ้าของบทความ และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงเวลาของการประเมินบทความ ซึ่งวารสารได้กำหนดในลักษณะปกปิดรายชื่อทั้งสองด้าน (Double blind peer-reviewed)
6. บรรณาธิการต้องไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์จากวารสารอื่นมาแล้ว โดยต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง และหากตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น เกินตามที่กำหนดไว้ จะต้องหยุดกระบวนการประเมิน และติดต่อผู้เขียนบทความหลักทันที เพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ
7. บรรณาธิการจะต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับเจ้าของบทความ และผู้ประเมินบทความ โดยเด็ดขาด เพื่อรักษาไว้ซึ่งธรรมาภิบาลในการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด
8. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วน หรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง
9. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้องและให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้แนะว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่
10. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่เจ้าของบทความปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของบทความซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ
11. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล ทั้งด้วยตนเองและคณะทำงานในเรื่องจำนวนและคุณภาพการอ้างอิงของวารสารที่ผิดไปจากสภาพความเป็นจริง เช่น มีการกำกับและร้องขอให้มีการอ้างอิงบทความในวารสารอื่นทั้งในลักษณะลับหรือเปิดเผย และมีการใช้อ้างอิงที่ไม่ถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหา

12. บรรณาธิการต้องกำกับติดตามดูแล การเก็บค่า Page charge หรือ processing fee คือ ต้องมีการดำเนินการอย่างโปร่งใส เช่น กำหนดให้มีการประกาศกระบวนการเรียกเก็บอย่างชัดเจนหรือ ระบุราคาหรือเงื่อนไขของการเรียกเก็บค่า Page charge ตามที่ระบุได้ประกาศไว้อย่างเคร่งครัด

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณคือ ต้องรับประเมินบทความที่ตนเองนั้นมีความถนัดหรือมีความรู้หรือมีความเชี่ยวชาญกับเรื่อง หรือบทความที่ได้รับการประเมินนั้น ๆ ผู้ประเมินบทความควรประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความสำคัญของเนื้อหาในบทความที่มีต่อสาขานั้น ๆ คุณภาพของการวิเคราะห์ และความเข้มข้นของผลงานหรือกระบวนการวิจัยที่สำคัญ ๆ และสอดคล้องกับบทความที่กำลังประเมิน และในการประเมินบทความด้วยผู้ประเมินไม่ควรใช้ความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่มีข้อมูลรองรับมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินบทความ และควรปฏิเสธในบทความที่ตนเองนั้นไม่ถนัด
2. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณในความคิดเห็นทางวิชาการของตนเอง ลงในแบบฟอร์มการประเมินหรือเนื้อหาในบทความ ด้วยความยุติธรรม ไม่อคติ ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียงรวมทั้งตรงต่อเวลาตามที่วารสารกำหนดในการประเมิน
3. ผู้ประเมินบทความควรมีจรรยาบรรณในการรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความรวมถึงหลังจากที่พิจารณาประเมินบทความเสร็จแล้ว
4. หลังจากได้รับบทความจากบรรณาธิการวารสาร และผู้ประเมินบทความ ตระหนักว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระได้ ผู้ประเมินบทความควรแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้น ๆ
5. ผู้ประเมินบทความ ควรคำนึงถึงการพิจารณาในหัวข้อ ชื่อเรื่อง หากเป็นบทความวิชาการสามารถพิจารณาให้แก้ไขชื่อเรื่องได้ แต่หากเป็นบทความวิจัย ควรพิจารณาเฉพาะความผิดพลาดด้านตัวสะกด และไม่ควรมีการพิจารณาให้เปลี่ยนชื่อเรื่องบทความวิจัย
6. ผู้ประเมินบทความต้องไม่นำข้อมูลบางส่วน หรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเองและคนอื่น ๆ
7. เมื่อผู้ประเมินบทความพบว่า มีส่วนใดของบทความ ที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ พร้อมแสดงหลักฐานให้เห็นเป็นประจักษ์

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง มีนโยบายจัดพิมพ์ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน , ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย บทความหนังสือ ด้านการจัดการภาครัฐ รัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์

ข้อกำหนดในการส่งบทความ จัดทำขึ้นโดยใช้ภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษเท่านั้น บทความที่นำมอลงในวารสารต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างตีพิมพ์ในหนังสือหรือวารสารใดมาก่อนกระบวนการคัดเลือกบทความโดยใช้วิธีการประเมินแบบ Double-Blind Review บทความจะถูกส่งไปยังนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญตรงกับสาขาวิชานั้นๆ จำนวน 3 คน เพื่อเป็นผู้ประเมินบทความ

การเตรียมต้นฉบับบทความ

- 1) การตั้งค่าหน้ากระดาษ ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 10 - 15 หน้ากระดาษ A4 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว
- 2) ตัวอักษร และขนาดอักษร เนื้อหาใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ขนาด 16 ตั้งค่าหน้ากระดาษโดย เว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว (2.54 เซนติเมตร) กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนา เช่น ตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่จำเป็นต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ
- 3) ชื่อเรื่อง ต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง
- 4) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อยู่ใต้ชื่อเรื่องตรงกลาง
- 5) ระบุชื่อต้นสังกัด หรือชื่อหน่วยงาน และอีเมล
- 6) มีบทคัดย่อ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำตอบทคัดย่อ
- 7) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (3 - 5 คำ)
- 8) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ เพิ่มอีก 0.5 ช่วงบรรทัด
- 9) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

การอ้างอิงเอกสารในบทความ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตก็ได้ ทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้องของเอกสารอ้างอิงทั้งหมด ก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้องของการอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่การอ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง สำหรับการอ้างอิงเอกสารในบทความนั้น ใช้ระบบ APA

6th (ระบบ นาม-ปี) และเลขหน้าของเอกสารที่นำมาอ้างอิง กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิงเอกสารที่อ้างอิงในบทความจะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ และเจ้าของบทความต้องรับผิดชอบถึงความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด โดยรูปแบบของการอ้างอิงเอกสาร มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) ผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างชื่อผู้แต่ง เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (สุพัตรา ยอดสุรางค์, 2561)
- 2) ผู้แต่ง 1 -3 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งทุกรายการ โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค (,) ตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ชัยฤทธิ์ ทองรอด สุพัตรา ยอดสุรางค์ และวราภรณ์ สารอินมูล, 2559) หากมีเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 รายการให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นระหว่างรายการอ้างอิง เช่น (อุษา งามมีศรี, 2562; วิศิษฐ์ ฤทธิ์บุญชัย, 2563)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 3 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรก เว้นวรรคหนึ่งครั้ง เพิ่มคำว่า และคณะ เช่น (อำนวย บุญรัตน์ไมตรี และคณะ, 2563)
- 4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงตามลำดับพยัญชนะตัวแรกของชื่อผู้แต่ง เช่นเดียวกับลำดับการอ้างอิงในส่วนเอกสารอ้างอิง

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ เช่น (Porter, 1980)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสามรายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งสามราย โดยใช้เครื่องหมายจุลภาค ปีที่พิมพ์ เช่น (Storey, Drucker & Easingwood, 1999) และให้ใช้เครื่องหมายอัฒภาค (;) คั่นกลางระหว่างเอกสารที่นำมาอ้างอิงมากกว่า 1 เอกสาร เช่น (Drucker, 1954; Dooley & O'Sullivan, 2003)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 3 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วย et al., ปีที่พิมพ์ (Woodman et al., 1993)
- 4) ให้เรียงลำดับการอ้างอิงชื่อผู้แต่ง

เอกสารอ้างอิง

(1) หนังสือ

การอ้างอิงในเนื้อหา

(สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, 2556)

(Gibson, J.H., John, M.I. and James, H.D., 1982)

รายการอ้างอิง

รูปแบบ : ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ. /(ครั้งที่พิมพ์). /สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2556). นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ. (พิมพ์ครั้งที่

2). กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์สมารธรรม.

Gibson, J.H., John, M.I. and James, H.D. (1982). *Organizations: Behavior Structure and Processes*. New York: Business Publications.

(2) บทความจากวารสาร

การอ้างอิงในเนื้อหา

(อำนวย บุญรัตน์ไมตรี, 2560)

(Boonratmaitree, A., 2017)

รายการอ้างอิง

รูปแบบ : ผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ ชื่อบทความ./ ชื่อวารสาร./ ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรกที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

อำนวย บุญรัตน์ไมตรี. (2560). นโยบายการจัดการขยะของรัฐและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 10(1), 169-174.

Boonratmaitree, A. (2017). Waste Management Policy of the State and Local Governments. *Journal of Southern Technology*, 10(1), 169-174.

(3) วิทยานิพนธ์

การอ้างอิงในเนื้อหา

(เบญจ พรพลธรรม, 2553)

(Zamperlin, F. U., 2012)

รายการอ้างอิง

รูปแบบ : ชื่อผู้เขียน./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อวิทยานิพนธ์./ (ระดับดุขุณิพนธ์ วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์/ หรือการค้นคว้าแบบอิสระ)./ ชื่อมหาวิทยาลัย.

เบญจ พรพลธรรม. (2553). *การจัดการความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมในบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุขุณิพนธ์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Zamperlin, F. U. (2012). *The role of servant leadership in middle school culture*. (Doctoral Dissertation). New York: Fordham University.

(4) รายงานการวิจัย

การอ้างอิงในเนื้อหา

(ทงศ์ศักดิ์ ปัดสินธุ์, 2563)

รายการอ้างอิง

รูปแบบ : ชื่อผู้เขียน./ (ปีพิมพ์)./ ชื่อเรื่อง./ (รายงานการวิจัย)./ สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ทงศ์ศักดิ์ ปัดสินธุ์. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลหนองกุ้งสวรรค์ อำเภอนาทม จังหวัดมหาสารคาม*. (รายงานการวิจัย). มหาสารคาม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

(5) ข้อมูลจากเว็บไซต์

การอ้างอิงในเนื้อหา

(กรุงเทพธุรกิจ, 2560)

(Clark, D. ,1999)

รายการอ้างอิง

รูปแบบ: ผู้แต่ง./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./เข้าถึงได้จาก แหล่งที่อยู่ไฟล์ (URL).

กรุงเทพธุรกิจ. (2560). ธนาคารโลกชี้ 'สลัม' เอเชียแปซิฟิกใหญ่สุดในโลก. เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/775554>.

Clark, D. (1999). *Instructional system design: The ADDIE model*. Retrieved October 12, 2022 from <http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/sat.html>.

(6) ราชกิจจานุเบกษา

การอ้างอิงในเนื้อหา

(พระราชกฤษฎีกาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546, 2546)

รายการอ้างอิง

รูปแบบ: ชื่อพระราชบัญญัติ./(ปีที่พิมพ์,วันที่/เดือน). ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/.../ตอนที่/...,หน้า....

พระราชกฤษฎีกาด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2546, 9 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก, หน้า 2-16.

(7) เอกสารการประชุมทางวิชาการ

การอ้างอิงในเนื้อหา

(ศุภยา ศรีโยม, มาริษา มุสิกจินดา, พรรณพชา เสมามิ่ง และศรวิวรรณ ขำตรี, 2566)

การอ้างอิงครั้งที่ 1

(ศุภยา ศรีโยม และคณะ, 2566)

การอ้างอิงครั้งที่ 2 เป็นต้นไป

รายการอ้างอิง

รูปแบบ: ชื่อผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน หรือ in ชื่อบรรณาธิการ, ชื่อการประชุม (หน้า หรือ p หรือ pp.)/สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.

ศุภยา ศรีโยม, มาริษา มุสิกจินดา, พรรณพชา เสมามิ่ง และศรวิวรรณ ขำตรี. (2566). การจัดการขยะชุมชนในพื้นที่บ้านด่าน หมู่ที่ 4 ต.เกาะแก้ว อ.เมือง จ.สงขลา. ใน การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 14 (หน้า 1058-1073). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

(8) สารานุกรม

การอ้างอิงในเนื้อหา

(คณะกรรมการจัดทำสารานุกรมสำหรับเยาวชน. (2558)

รายการอ้างอิง

รูปแบบ : ผู้แต่ง./(ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ใน ชื่อสารานุกรม (เล่มที่, หน้า)./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

คณะกรรมการจัดทำสารานุกรมสำหรับเยาวชน. (2558). การเมืองไทยในบริบทความเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่น. ใน สารานุกรมการเมืองไทยสำหรับเยาวชน (เล่มที่ 3, หน้า 11-16). กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการจัดทำสารานุกรมสำหรับเยาวชน.

การส่งบทความ

ให้ส่งต้นฉบับบทความออนไลน์ (ไฟล์ Word) ไปที่ <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JPLM/index>

แนวทางการเขียนบทความวิชาการ

แนวทางการเขียนบทความวิชาการ ประกอบด้วย

- มีประเด็นหรือความแนวคิดที่ชัดเจน มีเนื้อหาทางวิชาการที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และทันสมัย
- วิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการ มีการสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และเสนอความรู้หรือวิธีการที่เป็นประโยชน์
- สอดแทรกความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ หรือแสดงทัศนะทางวิชาการของผู้เขียนอย่างชัดเจนและเที่ยงตรง
- มีการค้นคว้าอ้างอิงจากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ทันสมัย และครอบคลุม
- มีการนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่ายและเป็นระบบ ใช้ภาษาทางวิชาการอย่างเหมาะสม

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิชาการ

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิชาการ บทความปริทรรศน์ ปกิณกะ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- (1) ชื่อเรื่อง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- (2) ชื่อผู้เขียน (ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน และอีเมล)
- (3) บทคัดย่อภาษาไทย
- (4) คำสำคัญ (มีจำนวน 3-5 คำ)
- (5) Abstract
- (6) Keywords
- (7) บทนำ
- (8) เนื้อหา
- (9) บทสรุป
- (10) การอ้างอิง

ตัวอย่างการเขียนบทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์
วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun PSK
18 Point Bold

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย
ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ

16 Point Bold

ผู้เขียน¹, ผู้เขียน² และ ผู้เขียน³
Author¹, Author² and Author³
สังกัด¹ สังกัด² สังกัด³ (คณะ.....มหาวิทยาลัย)
Affiliation¹ Affiliation² Affiliation³ (Faculty...University, Country.)
Email:.....

14 Point

บทคัดย่อ (250-300 คำ) → 16 Point Bold

16 Point

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการศึกษา.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ :,, 16 Point

16 Point Bold

Abstract → 16 Point Bold

16 Point

The purpose of this article is to present.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords:;; 16 Point

16 Point Bold

บทนำ → 16 Point Bold

16 Point {

กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา โดยกว้างๆ (อ้างกฎหมาย นโยบาย หรือทฤษฎีมารองรับ).....

.....

.....

ปัญหาเชิงพื้นที่หรือเชิงปัญหาเชิงสถานการณ์ (Main Idea).....

.....

สรุปหลักการและเหตุผล (Main Idea).....

.....

บทความนี้จะนำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้ (ปรับตามบริบท).....

.....

.....

เนื้อหา

16 Point {

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

องค์ความรู้จากการศึกษา → 16 Point Bold

16 Point {

ระบุงค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการนำเสนอ การสังเคราะห์ออกมาในลักษณะ แผนภาพ แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

สรุป } 16 Point Bold

16 Point {

สรุปในภาพรวมของบทความ

.....

.....

เอกสารอ้างอิง

ตัวอย่าง

} 16 Point Bold

- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2530). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระนครพาณิชย์.
- ฉัตรชัย นาลำพลอย. (2562). การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสังคมปัจจุบัน. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 3(3), 171-178.
- สุนันทา รักดีไทย. (2561). *องค์ประกอบ ตัวชี้วัด และปัจจัยเชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองของนักเรียนอาชีวศึกษา ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ดุชนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อาภรณ์ รัตน์มณี. (2559). *ทำไมระบบการศึกษาไทยจึงพัฒนาช้า*. เข้าถึงได้จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/448>.
- Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of Psychological Testing*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- Kittichayathorn, P. (2012). *Styles and Steps of Community Management Movement for Drug Problem Prevention Learning Center: A Case of Thorraneekum, KhokFaet, Nong Chok, Bangkok*. (Doctoral Dissertation). Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Nanposri, N. (2020). Factors Affecting Employee Savings Decision in Central Bangna Department Store, Bangkok. *Journal of Educational Innovation and Research*, 3(2), 131-140.
- Schermerhorn, J., Hunt, J., & Osborn, R. (2000). *Organizational Behavior*. (7th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Wathanapradith, K., & Soma, P. (2016). *Peace Village in the 26th Buddhist Century: Knowledge Learned from Ta Koy Nang Village Sisaket Province*. (Research Report). Ayutthaya: Buddhist Research Institute of MCU.
- Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

หลักเกณฑ์การเขียนบทความวิจัย

การเขียนบทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- (1) ชื่อเรื่อง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- (2) ชื่อผู้เขียน (ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง หน่วยงาน และอีเมล)
- (3) บทคัดย่อภาษาไทย
- (4) คำสำคัญ (มีจำนวน 3-5 คำ)
- (5) Abstract
- (6) Keywords
- (7) บทนำ
- (8) วัตถุประสงค์การวิจัย
- (9) สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
- (10) การทบทวนวรรณกรรม เขียนควรอธิบายถึงผลการสืบค้นเอกสาร บทความ การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึง “ช่องว่างของความรู้” (knowledge gap) ที่ยังไม่ถูกพิจารณา
- (11) กรอบแนวคิดการวิจัย
- (12) ระเบียบวิธีวิจัย ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- (13) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ
- (14) อภิปรายผล/วิจารณ์ เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- (15) ข้อเสนอแนะ
- (16) เอกสารอ้างอิง ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ ทั้งในเนื้อเรื่องและเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

วารสารการจัดการภาครัฐและการเมือง

1 นิ้ว

1 นิ้ว

1 นิ้ว

TH Sarabun PSK
18 Point Bold

ชื่อเรื่อง ภาษาไทย

ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ

16 Point Bold

ผู้เขียน¹, ผู้เขียน² และ ผู้เขียน³

Author¹, Author² and Author³

สังกัด¹ สังกัด² สังกัด³ (คณะ...มหาวิทยาลัย)

Affiliation¹ Affiliation² Affiliation³ (Faculty...University, Country.)

Email:.....

14 Point

บทคัดย่อ

16 Point Bold

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อ..... 2) เพื่อ..... และ 3) เพื่อ.....
รูปแบบการวิจัยเป็น.....(การวิจัยเชิงปริมาณ/การวิจัยเชิงคุณภาพ/การวิจัยแบบผสมผสานวิธี)ใช้แนวคิด (หรือ
ทฤษฎี).....เป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ..... กลุ่มตัวอย่าง(กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ)คือ
..... จำนวน คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบ.....เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี ชนิด คือ 1) 2) 3)
..... วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ...(สถิติพื้นฐาน/สถิติอ้างอิง ในกรณีการวิจัยเชิงปริมาณ ...ส่วนการวิจัยเชิง
คุณภาพ ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา)ผลการวิจัยพบว่า
1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 โดยสรุปสาระสำคัญสั้นๆ
2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยสรุปสาระสำคัญสั้นๆ
3. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยสรุปสาระสำคัญสั้นๆ
องค์ความรู้/ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ (จะเป็นประโยชน์หรือนำไปใช้อย่างไรได้บ้าง ประมาณ 1-
3 บรรทัด)
คำสำคัญ :;;

16 Point

Abstract → 16 Point Bold

16 Point

This Article aimed to study (1)
(2) the sample was.....
They was selected by the instrument for collecting data
was Analysis data by Descriptive statistics and Content Analysis.
The research results were found as follows;

- 1.....
- 2.....
- 3.....

Keywords:;;

บทนำ } 16 Point Bold

16 Point

ย่อหน้าแรก เขียนอธิบายประเด็นวิจัย ปรัชญาการค้นคว้า ความน่าสนใจ ความสำคัญ โดยนำข้อมูลงานวิจัยที่ตีพิมพ์เพื่อที่จะบ่งชี้สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ความรู้ (knowledge) หรือการทำงานของนักปฏิบัติ (practice) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาพอสังเขปเพื่อชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมาได้มีการค้นพบอะไรบ้างและค้นพบโดยใครบ้างเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการนำเสนอให้เห็นว่ายังมีช่องว่าง (gap) ของงานวิจัย

(อ้างอิงข้อมูลตัวเลขจากหน่วยงานราชการ/บทความวิจัยที่ตีพิมพ์ 1-2 ปี/เจ้าของทฤษฎี)

ย่อหน้าที่สอง พื้นที่วิจัย ปัญหา ความต้องการ หรือลักษณะกลุ่มที่เป็นเป้าหมายของการวิจัยเป็นอย่างไร นักวิจัยได้มีประสบการณ์หรือมีส่วนร่วมในพื้นที่นั้นอย่างไรบ้าง มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่กลุ่มเป้าหมายอย่างไร

ย่อหน้าที่สาม เขียนแนะนำวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานวิจัยซึ่งจะเป็นเหมือนเข็มทิศบอกแนวทางการทำวิจัย [how?, where?, when?] นักวิจัยชี้ให้เห็นระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัยที่วางไว้พอสังเขป

บทความวิจัยนี้นำเสนอ (โครงสร้าง และเนื้อหาของบทความที่จะนำเสนอ โดยปกติจะเขียนตามวัตถุประสงค์ หรือประเด็นตามหัวข้อบทความ และประโยชน์ที่จะเกิดแก่วงวิชาการหรือสังคม)

วัตถุประสงค์การวิจัย } 16 Point Bold

16 Point

1. เพื่อศึกษา.....
2. เพื่อศึกษา
3. เพื่อศึกษา

สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) } 16 Point Bold

การทบทวนวรรณกรรม

16 Point Bold

เขียนควรรออธิบายถึงผลการสืบค้นเอกสาร บทความ การวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงให้เห็นถึง “ช่องว่างของความรู้” (knowledge gap) ที่ยังไม่ถูกพิจารณา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้สามารถเติมเต็มช่องว่างของ ความรู้นั้นได้ การทบทวนวรรณกรรมต้องมีการอ้างอิงอย่างครบถ้วน รวมทั้งควรมีการวิเคราะห์และจัดระบบ ความสัมพันธ์ของวรรณกรรมเหล่านั้นด้วย

16 Point

1.

2.

สรุปผลการทบทวนวรรณกรรม เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนนำเอาทฤษฎี /แนวคิดที่ทบทวนมาใช้ในการ วิจัยอย่างไร ในประเด็นไหน

กรอบแนวคิดการวิจัย

16 Point Bold

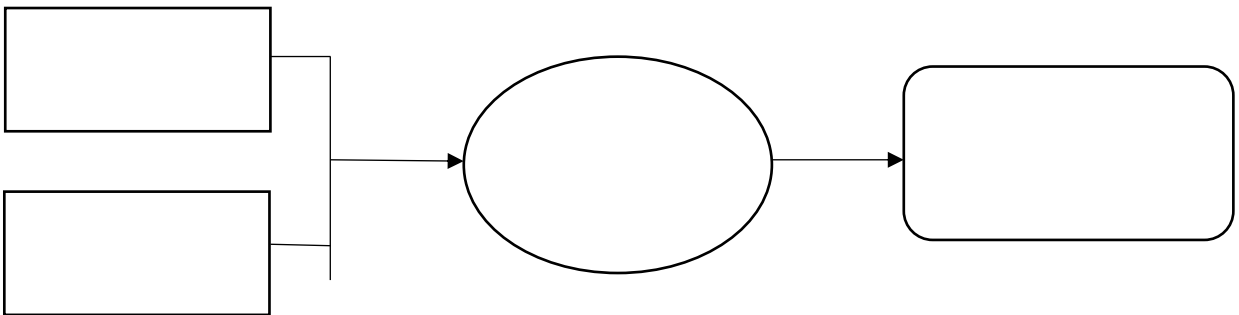
งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของ ... ประกอบด้วย โดยมีรายละเอียดดังนี้

เขียนตัวแปรอิสระ

กระบวนการ/เครื่องมือ/พื้นที่/กลุ่มเป้าหมาย

ตัวแปรตาม

16 Point

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

16 Point Bold

16 Point

.....
.....
.....
.....

ผลการวิจัย

16 Point Bold

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า.....

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า.....

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า.....

อภิปรายผลการวิจัย

16 Point Bold

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....

.....(เอกสารสนับสนุน).....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ.....

.....(เอกสารสนับสนุน).....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

.....(เอกสารสนับสนุน).....

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

16 Point Bold

ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการนำเสนอ การสังเคราะห์ออกมาในลักษณะ แผนภาพ แผนภูมิ หรือผังมโนทัศน์ พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

ข้อเสนอแนะ

16 Point Bold

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้.....

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ (องค์ความรู้) ที่สำคัญ คือ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ โดยควรให้ความสำคัญกับ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

เอกสารอ้างอิง

16 Point Bold

ตัวอย่าง

บุญธรรม กิจปรีดาภิรุทธิ์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

พยอม วงศ์สารศรี. (2530). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระนครพาณิชย์.

ฉัตรชัย นาท่าพลอย. (2562). *การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสังคมปัจจุบัน. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 3(3), 171-178.

สุนันทา ภักดีไทย. (2561). *องค์ประกอบ ตัวชี้วัด และปัจจัยเชิงสาเหตุของความเป็นพลเมืองของนักเรียนอาชีวศึกษา ในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* (ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

อาภรณ์ รัตน์มณี. (2559). *ทำไมระบบการศึกษาไทยจึงพัฒนาช้า*. เข้าถึงได้จาก <https://www.mcu.ac.th/article/detail/448>.

Cronbach, L. J. (1974). *Essentials of Psychological Testing*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

Kittichayathorn, P. (2012). *Styles and Steps of Community Management Movement for Drug Problem Prevention Learning Center: A Case of Thorraneekum, KhokFaet, Nong Chok, Bangkok*. (Doctoral Dissertation). Bangkok: National Institute of Development Administration.

Nanposri, N. (2020). Factors Affecting Employee Savings Decision in Central Bangna Department Store, Bangkok. *Journal of Educational Innovation and Research*, 3(2), 131-140.

Schermerhorn, J., Hunt, J., & Osborn, R. (2000). *Organizational Behavior*. (7th ed.). New York: John Wiley & Sons.

Wathanapradith, K., & Soma, P. (2016). *Peace Village in the 26th Buddhist Century: Knowledge Learned from Ta Koy Nang Village Sisaket Province*. (Research Report). Ayutthaya: Buddhist Research Institute of MCU.

Yamane, T. (1973). *Statistic: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ค่าธรรมเนียมการส่งบทความ

บทความที่ส่งเข้ามาตีพิมพ์ในวารสาร จะไม่มีค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ การส่งบทความเข้ามาเพื่อพิจารณาการตีพิมพ์ไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ผู้เขียนจะต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ของบทความตามคำแนะนำสำหรับผู้เขียน หากไม่ปฏิบัติตามกติกา กองบรรณาธิการวารสารขอสงวนสิทธิในการปฏิเสธการตีพิมพ์ดังต่อไปนี้

1. หากบทความมีความซ้ำซ้อนมากกว่า 20%
2. เจ้าของบทความไม่ปฏิบัติตามรูปแบบของวารสาร
3. บทความไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ไม่แก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิตามระยะเวลาที่กำหนด (1 เดือน หลังการแจ้งจากกองบรรณาธิการ)

การส่งบทความเข้าระบบออนไลน์ของวารสาร เพื่อได้รับการตีพิมพ์การส่งในระบบ สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสาร ได้ที่ <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/jppm/>